

sankharanam idāni DhammaVinaya¹ saṅgahañ karomāti," vatvā : "Sādhu bhante vissatthā² karotha, mayham āpācakkam³ tumhākam Dhammacakkam hotu,⁴ ānāpetha⁵ bhante kiñ karomiti," vutte, "Dhammasaṅgahañ⁶ karontānah bhikkhūnah sannisajjattiñānan ti," vatvā, "Kattha bhante karomiti ?" vutte, "Vebhārapabbatapasse Sattapāṇīguhādvāre kātunh yuttan ti," ābahsu.

"Sādhu bhante ti," Ajātasattu rājā Vissakammēna nimmitasadisuh suvibhattabhiittithambhasopanam nānāvidhamālākammalatākammavieittam lokarāmaṇeyyakam⁷ iva sampinditam datthabbasāramandam maṇḍapam kārāpetvā, vividhakusumadāmaolambakaviniggallantam⁸ iva cāruvitānah ratanavieittamaṇikottimatalam⁹ iva ca tañ nānāpupphupahāravieittasupariniṭhitabhūmikammarū Brahmavimānasadisam alaṅkaritvā,¹⁰ tasmim mahāmaṇḍape pañcasatānah bhikkhūnam pañcakappiyapaccattharaṇasatāni¹¹ paññāpetvā, dakkhiṇābhāgañ nissaya uttarabhīmukham therāsanam maṇḍapamajjhe puratthābhīmukham Buddhassa Bhagavato āsanārahañ Dhammasanam paññāpetvā,¹² dantakhacitavijanī c'ettha ṭhapetvā, bhikkhusaṅghassa ārocāpesi¹³; "Niṭṭhitam bhante mama kiccean ti."

Tasmīn kho pana divase āyasmā Ānando bhikkhūhi : "Sace āvuso sve¹⁴ sannipāto, tvañ ca sekho sakaraṇyo,

¹ MSS. -vinayam ² B vissatthā ; S₂ vissattham

³ S₂ hetu ⁴ B kathetha ⁵ B omits Dhamma-

⁶ B inserts abhibhavanam iva rājabhavanavibhūtim avahasantam iva devavimānasirīñ siriyā niketam iva ekanipātatiñtham iva devamanussanayana vihañgamānam

⁷ S₂ viniggalantañ cāru- ; B -viniggalantacāru-

⁸ B nānāratanakoṭṭimatalam iva pupphupahāravieittam⁹ B alaṅkaritvā

¹⁰ B anagghāni kappiyapaccattharaṇasatāni

¹¹ B dantakhacitam bijanīñ ṭhapetvā

¹² C bhikkhusaṅgham ārocāpesi

¹³ S₂ omits sve ; B Ānando sve āvuso sannipāto

tena¹ tena yuttam sannipātañ gantūñ appamatto hohiti," vutto,² bahu devarattīñ³ kāyagatāya satiyā vitināmetvā accāraddhaviriyattā visesañ nibbattetum asakkonto : " Handāhañ viriyasamathañ⁴ yojemiti," paccusasamaye cañkamam⁵ orohitvā vibāram pavisitvā mañicake nisiditvā : " Thokāñ vissamissāmiti," kāyam mañicake upanāmesi Tassa dve pādā⁶ bhūmito muttā⁷ sīsañ bimbohanam⁸ asampattam, etasmim antare anupādāya āsavehi cittam vimuttaiñ.⁹

Tato¹⁰ therā dutiyadivase katabhattakiccā pattaçivaram pañisāmetvā,¹¹ sañjhāghanappabham pañsukūlam pārūpitvā,¹² mañicammavammitamahānāgā viya Dhammasabhbāyah sannipativā, yathāvuḍḍham¹³ attano attano āsane¹⁴ nisidantā, Ānandatherassa āsanam thapetvā nisiñdhisu. Tattha keci : " Ekam¹⁵ āsanam kassiti," vatvā : " Ānandassati," vutte, " Kuhīñ¹⁶ so gato ti ? " āharhsu.

Tadā Ānandathero attano arahattappattiñāpetukāmo,¹⁷ therehi saddhim anupagantvā Dhammasabhbāyah samutthitāya¹⁸ kathāya : " Idāni mayhañ gamanakālo ti," attano ānubhbāyah dassento pañhaviyāñ¹⁹ nimmujjītvā²⁰ attano āsane yeva attānañ dassesi.

Tadā Mahākassapathero āyasmato Ānandassa bandha²¹namuttatālapakkañ viya pañḍukambale²² nikkhittajāti-maṇi viya vigatavalāhake nabhe samuggatapuṇṇacandañ viya bālātapasamphassavikasitareñupiñjaragabbhapadumāñ viya ca parisuddham pariyodātarū sappabham sassi-

-
¹ B tena yuttam	² B omits vutto	³ B sabbarattīñ
⁴ B viriyasamakañ	⁵ B cañkamā	⁶ S. padā
⁷ S ₂ muttam	⁸ B bibbohanam	⁹ B vimucci
¹⁰ B tato Mahākassapamukbā therā	¹¹ S ₂ pañisāvetvā	
¹² B pārupetvā mañivammika ekacarā mahānāgā		
¹³ B pavisitvā yathāvuḍḍham	¹⁴ B āsanam	
¹⁵ B etāsanam	¹⁶ B kuhi	
¹⁷ B arahatuppattiñ īāpetukāmo	¹⁸ S _{1,2} insert tāya	
¹⁹ S ₂ pañhaviyā	²⁰ B nimujja āsane attānañ	
²¹ S ₂ omits mañā-	²² MSS. bandhanā	
²³ B inserts nimmalāñ		

rikam¹ mukham² disvā : " Sobhati vata bho arahattappatto Ānando, sace Satthā dhareyya³ addhā⁴ aija Ānandassa⁵ sādhukāram⁶ dadeyya, handa dāni imassāham⁷ Satthārā dātabbam⁸ sādhukāram⁹ dadāmiti," tikkhattum¹⁰ sādbukāram adasi.

Athāyasmā Mahākassapo vikasitam¹¹ iva kamalavīnahā tarāmaricivikacam iva gaganatalān sunimmalam parisam oloketvā, bhikkhū āmantetvā : " Āvuso kim¹² paṭhamamān saṅgāyāma Dhammān¹³ vā Vinayañ vā ti?" vatvā, " Bhante Mahākassapo Vinayo nāma Buddhasāsanassa āyu, vinaye thite sāsanān¹⁴ thitam¹⁵ hoti, tasmā¹⁶ paṭhamamān Vinayān¹⁷ saṅgāyāmāti," bhikkhūhi vutto,¹⁸ " Kām¹⁹ dhuram²⁰ katvā ti?"²¹ vatvā, " Sammāsambuddho dharamāno yeva Vinayapariyattiñ²² nissāya āyasmantam Upālim etadagge thapesi, 'Etadagañ bhikkhave mama sāvakānām bhikkhūnām Vinayadharānām yadidam Upāliti,' tasmā Upālitheram puechitvā Vinayān²³ saṅgāyāmāti," bhikkhūhi²⁴ vutte, Vinayān²⁵ puechanatthāya attanā²⁶ 'va attanān²⁷ sammannanto:²⁸ " Suñātu me āvuso saṅgho, yadi saṅghassa pattakallam aham Upālin²⁹ Vinayam puecheyyan ti," saṅghān³⁰ nāpesi.³¹

Āyasmā Upāli pi : " Suñātu me bhante saṅgho, yadi saṅghassa pattakallam aham Āyasmatā Mahākassapena vinayam putṭho³² vissajjeyyan ti," evam attanān³³ samannitvā, utthāyāsanā ekāmsarān cīvarān³⁴ katvā, there bhikkhū vanditvā, Dharmāsane nisidi, dantakhacitavijanīn³⁵ gahetvā. Tato Mahākassapo³⁶ therāsane nisiditvā āyasmantam Upālin³⁷ vinayam puechanto : " Paṭhamam Āvuso Upāli pārā-

¹ B pāśādikamukham

² B dharamāno

³ S₂ omits addhā

⁴ B omits Ānandassa

⁵ B .vikāsam

⁶ S₂ kām

⁷ S₂ Dhammān ca Vinayañ cāti

⁸ B cirāthitam

⁹ B omits tasmā

¹⁰ S₂ vutte

¹¹ S₂ omits ti vatvā; B omits vatvā

¹² B Vinayapitākapariyattiñ

¹³ B omits bhikkhūhi

¹⁴ S_{1,2} sammannento

¹⁵ B paññāpesi

¹⁶ B putṭho Vinayān

¹⁷ Mahākassapatthero

jikām kattha paññattan : ti ?" vatvā, " Vesāliyām bhante ti :" " Kam ārabbhāti ?" " Sudinnaṁ Kalandakaputtam ² ārabbhāti :" " Kasmin ³ vatthusmin ti ?" " Methunadhamme ⁴ ti," vutte, paṭhamassa pārājikassa vatthum pi nidaṇam pi puggalam pi paññattim pi anuppaññattiim pi ⁵ apattim pi anāpattim pi puechitvā, eten' eva upāyena dutiyapārājikādinaṁ vatthuādīni puechi. Sabbam Upālitthero vissajjesi.

Tato cattāri pārājikāni 'pārājikakapdaṁ nāma idan ti' saṅgaham āropetvā, terasa ⁶ saṅghādisese 'terasakan ti,' dve sikkhāpadāni 'aniyatāniti,' timsa sikkhāpadāni 'nissaggiyapācittiyāniti,' dve ⁷ navuti sikkhāpadāni 'pācittiyāniti,' cattāri ⁸ sikkhāpadāni 'pātidesaniyāniti,' pañcasattati sikkhāpadāni 'sekhīyāniti,' satta dhamme 'adhikarapasa-mathāti' thapetvā ⁹ evam visādhikāni ¹⁰ dve sikkhāpadasatāni 'Mahāvibhaṅgo ti' kittetvā, ¹¹ Bhikkhunivibhaṅge attha sikkhāpadāni 'pārājikakaṇḍah nāma idan ti' thapetvā ¹² sattarasa sikkhāpadāni 'sattarasakaṇḍan ti,' timsa sikkhāpadāni 'nissaggiyapācittiyāniti,' chasaṭṭhisata sikkhāpadāni 'pācittiyāniti,' atṭha sikkhāpadāni 'pātidesaniyāniti,' pañcasattati sikkhāpadāni 'sekhīyāniti,' satta dhamme 'adhikarapasa-mathā ti' thapetvā, evam tīpi sikkhāpadasatāni cattāri ca ¹³ sikkhāpadāni 'Bhikkhunivibhaṅgo ti,' kittetvā, ¹⁴ catusaṭṭhibhāṇavārapatimanditam ubhatovibhaṅgah saṅgaham āropetvā, eten' eva upāyena asitibhāṇavāra-parimāṇam khandhakam pañcavisati bhāṇavāraparimāṇam parivārañ ca saṅgāyitvā, " Idam Vinayapiṭakam nāmāti," vatvā, āyasmantam Upālim paṭicchāpesum. " Āvuso imam tuyhaṁ nissitake vācehiti." ¹⁵

¹ S, paññan ² S, Kalandaputtam ³ MSS. kismiñ

⁴ B methunadhammehiti

⁵ S, paññattam pi anuppaññattam pi

⁶ B terasasaṅghādisesaih terasakan ti

⁷ S, chasaṭṭhisata- ⁸ S, atṭha

⁹ S, omits from evam visādhikāni (line 15) to thapetvā (line 22) ¹⁰ S, omits visādhikāni ¹¹ B kittitvā

¹² B dassetvā ¹³ B omits ca ¹⁴ B kittitvā

¹⁵ S, vācāpehiti •

Vinayasaṅgahāvasāne Upalitthero dantakhacitavijanīnī nikhipitvā, Dhammāsanā orohitvā,¹ there bhikkhū² vanditvā, attano pattasane nisidi.

Vinayat̄ saṅgāyitvā Dhammañcā saṅgāyitukāmo āyasmā Mahākassapo : “Dhammañcā saṅgāyantehi kām³ puggalañ dhurañ katvā Dhammo saṅgāyitabbo ti ?” puechitvā, bhikkhuhi. ““Etadaggam bhikkhave mama sāvakānañ bhikkhūnañ bahussotānañ yadidam Ānando gatimantānañ satimantānañ⁴ dhitimantānam upaṭṭhakānañ yadidam Ānando ti,” evam Bhagavatā,⁵ āyasmā Ānando atthakusalo Dhammakusalo byañjanakusalo niruttikusalo pubbāparakusalo ti, evam Dhammasenāpatinā ca pasattho, tasmā āyasmantam⁶ Ānandañ dhurañ katvā Dhammañ saṅgāyāmāti,” vutte, Dhammam puechanatthaya attanā ‘va ? attānañ sammannanto, “Suñātu me āvuso saṅgho, yadi saṅghassa pattakallam aham Ānandañ Dhammam puecheyyan ti,” saṅgham⁷ fiāpesi.

Āyasmā pi Ānando : “Suñātu me bhante saṅgho, yadi saṅghassa pattakallam aham āyasmatañ Mahākassapena Dhammam puṭṭho vissajjeyyan ti,” evam attānañ sammannitvā, utthāyāsanā ekañsañ cīvarañ katvā, there bhikkhū vanditvā, Dhammāsane nisidi,⁸ dantakhacitañ vijanīnī gahetvā. Tato Mahākassapatthero āyasmantam Ānandañ Dhammam⁹ puechanto, “Brahmajālam āvuso Ānanda kattha bhāsitan ti ?” vatvā, “Antarā ca bhante Rājagaham antarā ca Nālandāñ rājagārake¹⁰ Ambalatthikāyan ti” : “Kam ārabbhāti ?” “Suppiyañ ca paribbūjakarā Brahmadattañ ca māṇavakan ti” : “Kismiñ vatthuamin ti ?” “Vaṇṇāvanne¹¹ ti,” vutte, Brahmajālassa nidānam pi puggalam pi vatthum pi puechitañ tam āyasmā¹² Ānando vissajjesi.

¹ B orohetvā ² B omits bhikkhū ³ S₁ inserts hi

⁴ B omits satimantānañ ⁵ B inserts ca

⁶ S_{1,2} omit āyasmantam ⁷ S_{1,2} omit attanā ‘va

⁸ S₁, B omit saṅgh° fiāo

⁹ B nisiditvā

¹⁰ B omits Dhammañ

¹¹ B rājagārake

¹¹ S₂ vaṇṇāvanño

¹² B omits āyasmā

Evañ tividhasilāñkatañ nānāvidhamiechajivakuhanalpanādīviddhaisanam dvāsatthiditthijälavinivethanam dasa² sahaesalokadhbütukumpanam Brahmajālam sangayitvā, tato param : " Sāmaññaphalam pan' āvuso Ānanda kattha bhäsitan ti ? " ādinā puechāvissajanañukkamena tivaggasan-gaham³ catuttiñasuttantapatiñditam catusañthibhā-vāraparimānam tantim sangayitvā, " Ayam Dighanikāyo nāmāti," ayasmantam⁴ Ānandam pañcchāpesum. " Āvuso imaih tuyham⁵ nissitake vācehitī."

Tato anantaram asitibhāpavāraparimāṇam Majjhimanikāyam sangayitvā, Dhammasenāpati⁵ Sāriputtatherassa nissitake paticchāpesuṁ. "Imāṁ tumbe ca⁶ pariharathāti."

Tato anantaraṁ bhāṣṇa / vārasataparimāṇam Samyuttani-
kāyaṁ saṅgāyitvā, Mahākassapatheram paticchāpesum.
“ Bhante imaiḥ tumbhakāṁ nissitake vācethāti.”

Tato anantarañc visatibhāpavārasataparimānam Ānguttaranikāyah saṅgāyitvā, Anuruddhattheram paṭicchāpe-
suh. “Imāñc tumhākāñc nissitake vācethāti.”

Tato annatarash

Dhammasaṅgaṇivibhaṅgā ca Kathāvatthūh ca Pug-
galāh,

Dhātuyamaka patthānam Abhidhammo ti vuccati.

Evan suvaṇṇītathā⁸ sukhumaññānagocaraññā⁹ tantim saṅgāyitvā, “Idam Abhidhammapiṭakanā nāmāti,” vatvā, pañca arahattasatāni sajjhāyam akaratu.

Tato anantarañ Suttanipāta¹⁰DhammapadaUdānaItivut-takaVimānavatthuPeta¹¹vathuTheraTherigāthā¹²Jātaka-NiddesaPañisambhidĀpadānaBuddhavañsaCariyāpiṭakādi-bhedamKhuddakavatthum sangayitvā, sabbe yeva sajjhā-yam akāmsu.

Evañ sabbam etaiñ saṅgāyantena Mahākassapappamu-
khena vasiganena : " Ayam Dhammo, ayam Vinayo, idam

¹ S₁₁₂ omit data.

* B tivaggasaṅgāhacatuttiṁsautta paṭimanditam

³ B inserts kittitvā ⁴ S₁ tumhākaih ⁵ S₁ -patino

⁶ *B omits ca.* ⁷ *B visatibhāna-* ⁸ *B samvannitām*

¹⁰ B :gocarañ ti sañ-¹⁰ B Khuddakapātha Suttanipāta,

¹¹ B. omits -yatthaBata- ¹² B. Theragāthā Therigāthā,

— The following is a list of the names of the members of the Board of Education.

pathamāñ Bhuddhavacanam, idam majjhimaBuddhavacanam, idam pacchimaBuddhavacanam, idam¹ Vinayapiṭakam, idam Suttapiṭakam,² idam Abhidhammapitakam, ayam Dīghanikāyo, ayam Majjhimanikāyo, ayam Saṃyuttanikāyo, ayam³ Ānguttaranikāyo, ayam Khuddakanikāyo,⁴ imāni Suttādīni navāṅgāni, imāni caturāsiti Dharmakkhandhasaṃbhāṣāṇī,⁵ imāñ pabbhedāñ vavatthāpetvā, aññam pi uddānasaiḥagavaggasaṅgahapeyyālaśaṅgahādianekavīdhāñ tisūpiṭakesu⁶ sandissamānāñ saṅgahappabhedañ ca vavatthāpetvā, evam sattahī māsehi saṅgahitāñ.⁷

Saṅgitipariyosāne c' assa idam Mahākassapatherena, "Dasabalassa sāsanam pañcavassasahassaparimāpakālapavattanasamatthañ⁸ katan ti," sañjātappamodā sīdhukārañ dadamānā viya ayam mahāpaṭhavi udakāvanipariyantāñ⁹ katvā anekappakārañ saṅkampi sampakampi sampavedhi, anekāni ca acchāriyāni pātūr ahesun ti. Ayam¹⁰ paṭhamamahāsaṅgīti¹¹ therēhi¹² katattā 'therikā ti.' Therāñāñ sambandhavacanattā 'theravādo ti.' Vibhajjavādinā Munindens desitattā 'vibhajjavādo ti' ca vuocati.

Te pana Mahākassapādayo khīṇāsavā imāñ lokam obhāsetvā aggikkhandhā viya jalitvā anukkamena khīṇā¹³ sinehāpadipā viya parinibbāyīmhu. Vuttam hi.

Therā pi te matipadipa¹⁴hatandhakārā
Lokandhakārahananā¹⁵ pi mahāpadipā,
Nibbāpītā maranaghoramahānilena
Tenāpi jivitamadam¹⁶ matimā jaheyyāti.

Paṭhamasaṅgītikathā.

¹ B imāñ

² B Suttantapiṭakam imāñ

³ B omits ayam Āng.

⁴ B inserts ti

⁵ B omits imāñ

⁶ B tipitakesu

⁷ B tam saṅgitañ

⁸ S₂ -samatthakan ti

⁹ B udakapariyantāñ

¹⁰ B inserts pana

¹¹ B S₂ paṭhamasaṅgīti

¹² S₂ mahātherēhi

¹³ S₂, khīṇāsavasineha- ; B khīṇāsanenā mahāpadipā

¹⁴ B matipadipahatandhakārahananā hi mahāpadipā

¹⁵ S_{1,2} -hananam

¹⁶ B jivitaparañ

Tato Vajjinam paṭibāhsnatthāya Gaṅgāya nadiyā Gotama-titthāvidūre Pāṭaligāmake¹ Pāṭaliputtam nāma uttamsin² nagaram māpetvā tathā vuttho³ Ajātasattu rājā, tato aparabhāge⁴ Udayabhaddo Anuruddho Mūndo Māgadā-yako Susunāgo ti channam Magadharajūnam⁵ accayena pāṭabbisekassa Kālāsokassa dasame sañvacechare vassataparinibbutे Tathāgate īyasmā Yaso Kākāṇḍakaputto⁶ Vajjisu cārikām caramāno : "Vesālikā kira Vajjiputtakā bhikkhū Vesāliyan̄ dasa vatthūni dīpentī," sutvā ; "Na kho me tañ⁷ patirūpañ so' hāt Dassabalassa sāsanavipat-tim⁸ sutvā apposukko bhaveyyan̄, handāham adhamma-vādino niggahetvā Dharmam̄ dipemiti," cintetvā, dvādasa⁹ bhikkhusatasahassānī mahāvane sannipātēpetvā,¹⁰ tesam majhe¹¹ Revatatherena dasa vatthūni puochāpetvā, Ānan-dasamañindasaddhivihārikena diṭṭhapubbaDasabalaena vi-samvassasatikena¹² Sabbakāmittherena Vinayañ¹³ viśajjā-petvā, tāni uddhammāni ubbinnayāni apagata Satthuñsā-nāni katvā, "Puna Dhammañ ca Vinayañ ca saṅgāyissā-māti," tesu tipiṭakadhare pattapañisambhide satta¹⁴sata-bhikkhū uccinitvā, Vesāliyan̄ Vālukārāme¹⁵ sannisidit-vā,¹⁶ Kālāsokanarindena katārakkho sabbam sāsanamalam sodhetvā, Mahākassapatthero viya puna piṭakavasena ni-kāyavasena aṅgavasena¹⁷ Dhammakkhandhanayavasena sabbam Dhammañ ca Vinayañ ca saṅgāyitvā atīhahi māsehi niṭṭhāpesi.

Tadā theravādālañkarabbhūtehi dutiyasangitikārakehi nig-gahitā dasasahassamattā pāpabhikkhū Mahāsaṅghikām nāma scariyavādān akānsu. Tato visarukkhato nikkhanta-pañcasakhā viya Mahāsaṅghikanikāyato Gokuliko Ekabyo-

¹ B omits pāṭaligāmake

² S, vutto ; S, vutte

³ S, -rājānam

⁷ B kho pan' etāñ

⁹ B dvāsatīhi bhikkhusahassāni

¹¹ B inserts yeva, ¹² B visavassa-

¹⁴ B sattasate

¹⁷ B āgamavasena

⁸ S, omits uttamam

⁴ S, B omits apara-

⁶ B Kākāṇḍaputto

⁸ B sāsanapaccattikāññatvā

¹⁰ B S, sannipātētvā

¹³ B omits Vinayañ

¹⁵ S, Vālikā-

¹⁶ B sannipatitvā

hāriko¹ Paññattivādo Bāhuliko² Cetiyavādo ti ete pañcācariyavādā jātā. Aīha mahābodhito apahāpapahāvandikā³ viya Theravādato nihaṭanihaṭā pāpabhikkhū, Mahissāsako⁴ Vajiputtako Dhammūttariyo Bhaddayāniko⁵ Channagāriko Sammītiyo Sabbatthavādi Dhammaguttiko⁶ Kas-sapiyo Saṅkantiyo⁷ Suttavādo ti ete ekādhasicariyavāde akarīsu. Evarī Theravādato sattarasa vādā candanakkhan-dhato nikkhantaanalakalāpū viya dutiye vassasate jātā. Tato param lūbhassakkaranissita gahitabhikkhuvesā vedaparāgā aññatitthiya Buddhadhammañ titthiyadhamme pakkhipitvā, te ekato yojetvā puthujjanalokañ vanceṭvā tesati tesāñ kathentā, dandhānarū⁸ sahakāraphalākārañ kimpak-kam iva adhammanā⁹ Dhammalesena dassetvā, "Idam Bud-dhavacanan ti," voharantā. Hemavato¹⁰ Rājagiriyo Siddhatthiko¹¹ Pubbaseliyo Aparaseliyo Vajiriyō¹² ti ete cha¹³ acariyavāde samutthāpesun. Ime¹⁴ catuvisati acariyavādā Jambudipe jātā. Dhammaruciya¹⁵ Sāgaliyā ti dve acariyavādā Lañkādipe jātā. Etesu Theravādo pana Bhagavato pañchāya¹⁶ gaganaGaṅgājalappavāho viya nimmalo, jätirāngamāni viya visuddho, padumadalehi¹⁷ jalabindu viya nikā-yantarehi asammissō hutvā, amatarasappavāhi puṇṇacando viya sadevakañ lokañ¹⁸ santappento yāv' ajatanā āgañ-chiti.¹⁹

¹ S₂ Ekabbohāriko ; S₁ Ekavyāhāriko

² B Bahulikato ³ B pahatapahatā

⁴ S₂ Mahissāsako

⁵ S₂ Channagāriko ; B Bhadrayāniko Chandagāriko Sappatiyo ⁶ B Dhammaguttako

⁷ B Saṅkantiyo ⁸ B addhānarū

⁹ S₂ adhammadhammalesanārū

¹⁰ S₂ Hemavato ¹¹ S₁ Siddhatthito ; B Siddhatthako

¹² B vājagiriyo ¹³ B omits cha

¹⁴ S₁ inserts iti ¹⁵ S₂ B Dhammaruci-

¹⁶ B parinibbutakālato ¹⁷ S₂ -dale

¹⁸ B omits lokañ ¹⁹ B āgacchatī

Ettāvatā dasasahassa sapāpa'bhikkhū
Niddhuya dbutadasavatthumalā² akamṣu
Yan te sunimmalayasena Yasena saddhiṁ
Saṅgītim ujjhitamalā api dassitā sā.

Dutiyasafitikatha.

Tato Kājāsokanarapatisūnavo Bhaddaseno Korandavan-
no³ Mañguro Sabbafijabo Jāliko Ubhako⁴ Sañjayo Korabyo⁵
Nandivaddhano Pañcamako ti dasa bhātūrājāno⁶ abesuñ.

Tato c' orapubbā? Uggasenanando Paṇḍukanando Paṇḍugatinando Bhūtapālanando Raṭṭhapālanando Govisāna-³kanando Daśasiddhakanando Kevatīanando Dhananando ti nava nandarājāno ahesuñ.

Tato⁹ Vidūdabhasaṅgāme Kapilavatthuto nikkhanta-
Sakyaputtehi māpite Moriyangare Narindakulasambhavo
Candaguttakkumāro Cāna¹⁰kkadvija¹¹ patisamussāhito¹²
Pātaliputte¹³ rājā ahosi.

Tassa putto Bindusāro nāma pituaceayena rājā hutvā ekasataputtakānah¹⁴ janako ahosi.

Tesu Moriyavañsañaya Dhammaddeviyā AsokaTissibhidhānānah dvinnam puttānam majhe¹⁵ jettho Asokamāro Avantiratthai bhuñjati, pitari pesito Pātaliputtato paññāsayojanamathake¹⁶ Vidiudabha¹⁷bhayāgatānam Sākiyānam īvāsam Vedisam¹⁸ nāma nagaram patva, tattha surayuvatimbbisesaih Vedisaih¹⁹ Sakya²⁰kumārikam ādāya

³ B Korandavo Panguro Sabbañcayo

* S. Ubhato; B Usabho

⁵ S₂ Kārando; S₁ Korabbyo; B Saileayo Ko^o

6 B bhātikarājano

⁷ B omits e'ora-

* S. Govisānanando ; B Govisāṇikanando Pasiddhakānando Kevajānando ? B Vitatūbhāsañcāme

²⁰ S. Māpanakkadvīja-

"B Takkadvija-

¹⁸S₁-natismussisito

¹³ B Pālinuttarājā.

H. B.-puttānāth

15 Bonita maihe

¹⁶ S. matthae

17 B Vitatüb

10 B. mānīta Vedi

et hisam.

¹⁹ S. - Vethisai.

© 1988 S. Saito

— 6 —

— 40 —

10 of 10

10 of 10

Ujjenīrājādhāniyā¹ राजान् करन्तो Mahindābhidhānañ
sakalalokasivadkarañ kumirañ ca Saṅghamittabhidhāniñ²
lokinandakarañ kumkrīkañ ca labhitvā, tesam mukhapu-
dumavānī³ lokanāsukhañ anubhavanto pituno gilana-
bhivat sutvā, sīgham⁴ Pāpaliputtam upagantvā pitucara-
pāpiśirariyā⁵ katvā tassāvasāno rajam agnhesi.

Tat sutvā yuvarājā Sumanābhidhāno knjhitvā : "Aija
maranāñ vā me hotu rājam vā hotu⁶ ti" atthasavuti
bhātikesarinikaraparivuto,⁷ baddhavalāha⁸ kādi⁹ shasa-
mīnāparūkkamehi suramahākyodhehi sanāthikatāya raviki-
rāyaparīmāśavippharita¹⁰ vimalatalena¹¹ udibhangatakun-
tañtīvadena samuggataniñuppala¹² maknлаванагаха¹³ am
mahisarāñ viya saganatalam kurumānāya pāṭhīnavaṇyehi
sunisītakbhaggapāṭyehi thitamajjhantikadivasakarehi viya
vijjotamīnāya accimastihi patti¹⁴ pantih osadītārakāvalīhi
viya pojjalantīya aparimitagajatura¹⁵ garathāya caturāgī-
niyā senāya parivuto, asīfamaññāsihanādaghanagajjītāni vi-
vidhupabarāṇappābhāraṇāgajakayacajalitadahanavijjuechati¹⁶.
bhāsurāji¹⁷ gambhiratthanitacīpajaladharanikkhantasara-
dhīrāsshassāni vassāpento, kanakakīñikākajālājhañkaravī-
rāvīgām¹⁸ mahāneghāvarodhamutjanabhalatalanīmalanī-
tamukhañ vividharatanappabbhābhāsururāsīsaṅghaṭi-
kash¹⁹ bhīmsamarasīmaṇiyadassanāñ sattivasañ²⁰ ca vassā-
pento, sañvattasāgarajalatarāṅgasāṅghāto viya ajjhoth-
ranto upagacchi.²¹

Tada²² Ujjenīrājā samaramahāusāvapamodanibbharo²³

¹ B -rājādhāniyā ² B -dhānañ ³ B -padumāvalokana-

⁴ B -sīgham ⁵ S. -paricayati ⁶ S. B omit hotu

⁷ S. -bhātika- ⁸ B thaddhabalāhakādi- ⁹ S. -kādihi

¹⁰ B -parīmāśavippharita- ¹¹ S. -thalena

¹² S. -upphala- ¹³ S. omit patti-

¹⁴ B -tuñga- ¹⁵ B -ghāṭā ¹⁶ S. inserts gambhirāji

¹⁷ B kanakakīñikākajālācūñkaravīrāvītāñ

¹⁸ S. -bhāsurasīsaṅghāto

¹⁹ S. sāthi- ²⁰ S. -gañchi

²¹ S. Ujjeniya ²² B -pamodanibbharo

yodhavikkamadassanibhiliso¹ saṅgamām pakkhanditvā,
ripulalajalanidhīnajjbe khaggajālāvalīhāvalabālāvadiso
arātimathanaū katvā, jalāmānaśvasakaro viya atthaṅgate
yuvarājarajanikare rājadārakatāraknikaram² antarādhā-
petvā, kusumapurasarasasajanañkamalavanad³ vikāsetvā,
jinavaraparinibbhānato dvinnāb vassasastinam upari atthā-
rasame vase sakalaJambodipe okarajjibhisekam patvā,
gaganamedinijojanuggatāvngstatejadañnasacīcayo⁴ deva-
tāhi patidinam upaniyamānaśasakalañnotattañhīlañga-
latākalāpo tathāntigadāmalakabaritakasahakārphalaviti-
dharāga⁵ sājakakaraparīmāsanapītavatthiChaddantadaha-
pāno⁶ nāgo⁷ paniyamānadibhukvvalayavilepanañjanasu-
manaknusumpaṭo sukābhīnijyamānanāvetivihāsañhañda-
ha⁸ sarueayañjatasālimañjutrinivaho undurnkatanitthū-
khapdatañpūlo⁹ gahitamakarandañbindu¹⁰ mudhukarakula-
katamañdhunivahamānāmo uchchagajapata¹¹ nañjokam-
mārasālo madburamanoharakaravikasakuparavapītānto-
puro,¹² iti vacanapathātītaya¹³ satāya aparimāparājiddhi¹⁴
sampanno uparata vyāpārtāya SamapalBrāhmañçayirū-
piññānaih kūtukāmo nānāpāsañḍavāśino āñapeṭvā vimāñsītv
bhojetvō vissajento vitimāmeti.

Tato sugabbhāya yuvārijabhāriyāya sāmino vināsād
sulvā bhūtāya pācīna¹⁵ dvārāvidūre Candālagāmam pāvīñhiya
gāmadvāre nigrodhatarumūle¹⁶ vijāto tathādhivattāhāya
devatāya paripālīte Nigrodhakumāro, sattavassiko vasa-
mīno Mahāvarupūpattherena pabbajito, khuragge yeva
arabhattam patvā, sañsārapariyante ihito ekadiyasan pāci-
nañdīvīlāsini¹⁷ udāyicalasirasi rattuppalasēkhare¹⁸ viya

• B -dassanalilaso	• B -tārānikaram	
3 S, eujana-	4 B -sañjalo	5 B -anurāga-
6 S, -dahato ; S, -dahapāno		
7 B -Chaddantapānanāgo	8 B omits -daha-	
9 S, -dato	10 S, -sibbu- ; B omits -bindu-	
11 B -pahais-	12 S, -antopuro	
13 S, -pathātikamanatāya	14 S, rajidhiya	
15 B Patali-	16 B -rakkhamūle ; -pottanagare	
17 S, -disāsini	18 S, -sekharo	

adibhadivasaakare virocamane upajjhayam abhivadetvā dakkhiṇadvārenu nagaram parivitvā, mātarah Sumanarājiniṁ¹ daṭṭham pucnadvārabhimukham gacchanto rajaṅgayañā sampāpūpi.

Taīa hūrasisirasaṛito pi ripujana-santapakari nimmalap-pabho pi malinikstārātivaniṭāmukhakamalasobho rāja Aśvā ḍhapañjare² olekento, Nigrodhasāmaperam iriyāpathusampannanāb nagarajanayanānāni³ akaddhan-tai⁴ dīghaputhulaniccalanayanapabbhāhi yugemattadi ratiyayanānā disvā, pasiditvā sañjīvapemo⁵ sabahumāno, āñkeyti, setacchattīsa hejjhi sihāsane nisidhāpetvā, bhūjetvā sāmanerassu vacanādise dissamānam Dasabala-dhammākhyānū disvā, ratanattaye pasiditvā,⁶ sa pariso sarayasibeu patiṭṭhāya, tato⁷ paṭṭhāya manojalaniḍhi-sañcūḍīhamināsadiḍhogbanivaho pubbabbhojanāni titthiya-sañjīvībhassānī niharitvā, bhikkhusañjīvībhassānām suka-hajasiñcāmpāditañ⁸ bhattam paṭṭhapetvā, devatopanitam Anotattiñcāllāñ nāgalatadantakaṭṭhañ ca upanāmetvā, niscañ bhikkhupūricariyāñ karonto, ekadivasāñ hanaka-saṅkhaliñkāñlhanāñ visajjetvā kappāyukāñ kūjanāgarājāñ⁹ nagañbīavanā ānayitvā, tañ¹⁰ samussitasotacchatto rājapallāñe nisidhāpetvā, vividhasurabbhikusumādhi piṭjetvā, sabbalasākrapatimāñjitehi sojasitthisahassehi samantato parikkhipāpetvā, "Tam¹¹ anantaññāpassa munivrasa rūpam mama nayanavisayayā¹² karohiti," vatvā, tona-nimmitam mahāpurisalakkhaṇānubyañjanopetañ nānārā-gavimalarassazmāñsamujjalāñ¹³ Buddharūpañ disvā, piṭsunkīmāsamappito, sañtābam akkhipūjaiñ katvā, "Tath-

¹ B tañ Sumanarājiniñdaṭṭham

² S, pariḍojama-

³ S, -pañjare

⁴ S, nāgara- ; B -mananayanānā

⁵ S, ākaḍḍhayantañ

⁶ B -pemabhumāno

⁷ S, īserts ta- pa-

⁸ S, omits ta- pa-

⁹ S, suvihāta- ; S, suvakihāta-

¹⁰ B kūjanāgarājāñ

¹¹ S, omits tañ

¹² B omits tañ

¹³ B -visayakammanā

¹⁴ S, -virīga- ; B nānānurāga-

āgatasse ekañcī Dharmmakkhandham ekena ² vihārena
pūjessāmiti,³ ekadivasañ ⁴ eva channavutikotidbanas
vissajjetvā Asokārāmam ⁵ nāma mahāvihārañ ca saka-
laJambudipe caturāsitiyā nagarasahassesu caturāstticetiya-
saħassapatiññitāni caturāsiti vihārasahassāni ca kārā-
peñva vihāramahādivase sabbalāñkāravibbūtiyā sahoro-
dhaya aparimitāya caturañginiyā senaya parivuto
amaranagarasirim apahasantam ⁶ iva alañkatapatiyati-
tāni ramañiyāñ ⁷ kusumapuram anuvicaranto ⁸ vihārañ
gantvā, tasmin khañe sannipatiññam asitikoñbhik-
khūnañ ⁹ channavutināñ ca bhikkhunisatasahassānam
majjhe ñhatvā, tesāñ lokavivarañsapéñlāñkānubhāvēna
Asokārāme ñhito va catuddisā anuvilokento samantato
jalanidhipariyantañ Jambudipāñ ñisvā, caturāsti ¹⁰ ca ¹¹
vihārasahassāni uñjāhi vihāramahāpūjāhi virocanaññāni
ñisvā,¹² uñjārena pñtipāmojena samannāgato, sāmanadiyāda-
bhāvam ¹³ patthayamāno yuvāñjassa Tissakumārāssa
pabbajitakālato paññhaya pabbajjam puññhayamānāñ
jeññhapottam paripuppavissativassam Mahindarija ¹⁴ kūnā-
rañ ca sāmikassa ¹⁵ Aggibrahmarājakuñmārāssa pabbajita-
divasato paññhaya anāgārābhīratam aññhārasavassaiñ Sañ-
ghamittāñ ca rājadhitaram pabbajetvā tato Nigrodhatho-
rāssa devasikaiñ satasahassaiñ Buddhassa cetiye gandha-
mīlādi ¹⁶ pūjanatthāya satasahassaiñ Dharmadharīññāñ
catupaccayatthāya ¹⁷ satasahassaiñ sañghassa satasahas-
saiñ catusu dvāresu bhesajjatthāya satasahassaiñ ti ñvāñ
divase divase ¹⁸ pañcasatasahassāni vissajjetvā sāsane
uñjārañ lābhassakkirām pavatiesi.

¹ S, ekeñcañ ² S, eke ekena ³ B pūjessāmiti

⁴ S, ekadivasassam eva ⁵ B Asokañ nāma

⁶ S, avasahantam ; B avahasantam

⁷ B omits ramañiyāñ ⁸ S, -puram api caranto

⁹ S, B asitibhikkukotināñ ¹⁰ S, caturāstiñ

¹¹ B omits ca ¹² S, passanto ; B passamāno

¹³ S, sāsane ¹⁴ S, Mahindam ¹⁵ B sāmikaAggi-

¹⁶ S, -dīni ¹⁷ B catupaceññāñ catūsu dvāresu

¹⁸ S, omits ñdivase

Iti vibhavam anappari sādhupadībhih labhitvā
 Vigatamadapamidā cattakāmappasaṅgā,
 Akariya janakbedam puññakacumābhīrūmā.
 Vipulavividhapuññabhih suppasamā karonti.

Tadi tīthiyā rājānugata Jambudipavisthi bahumānam alabhamānā, labhasakkāram patthayantā sāsane pabbajitvā, sakāni¹ sakāni dijjigatāni : “ Ayah Dhammo ayam Vinago ti,” dipentā, pabbajjam alabhamānā pi² sayam eva muṇḍitvā,³ kāsāyāni vatthāni⁴ acchādetvā, vibhāresu vicarantā,⁵ uposatham pi pavāraṇam pi saṅghakammam pi gaṇakamūnam pi⁶ pavasantā, bhikkhusaṅghena Dhammena Vinayena Satthusāsanena niggayhamānā pi Dhamma-Vinayānolomāya paṭipattiya asaṅtha⁷ hantā, anekarūpāḥ⁸ sāsanassa abbdam⁹ ca malañ ca kaṇḍakañ ca samuṇḍhāpetvā, aggam¹⁰ paricarantā, pañcatāpāḥ¹¹ tapantā, śādiccaṁ anuparivattantā¹² viharanti.

Tato pubbe yeva¹³ Tisso nāma Mahābrahmā parittiyuko upariBrahmaloku¹⁴ papattiya bhāvitamaggo dutiyasaṅgītikārañchi Dhammarūpāsivakehi Brahmalokam upagantvā ; “ Āraso ito vassasatasen¹⁵ upari atthārāsamo vaaso sāsane mahantam abbdam uppajjissati, mayañ ca sahalam manussalokañ kāmāvacaradevalokañ ca olokayamānā kañci¹⁶ tadupadisavaghātakam adisvā Brahmalokāḥ vicinanta¹⁷ bhavantam addasāma,¹⁸ sādhu sappurisa, manussaloke nibattitvā sāsanam¹⁹ paggañchityā dehiti,”

¹ S, kāmābhi-	² B sakāni once	
³ S, inserts sadhammavinayā hi lobhā		
⁴ B muṇḍitvā	⁵ S, B omit vattho	⁶ S, calantā
⁷ S, omits gaṇakammam pi		⁸ B omits asaṅtha ⁹
⁹ B S, anekarūpāsāsanassa		
¹⁰ B abbdam ca kaṇḍakañ ca	¹¹ S, aggam hi	
¹¹ B pañcatāpāḥ	¹² B anuyattantā	
¹³ B Tisso nāma Brahmā parikkhiṇyuko		
¹⁴ B lokūpa-	¹⁵ S, vassasatasahassato	
¹⁵ B kiñci tam upa-	¹⁶ B vicarantā	
¹⁶ B ayam eva passāma		
¹⁷ B sāsanapaceyo bhavitum patiññām dehiti		

yácito, "Sádhuti," itthabhattho pañisunítvá, theresu naralokam ágantvá,¹ dahare SiggavaCandjavajjithere² anantetvá, "TissaBrahmá manussaloke uppajjissati, tumhesu eko tam³ pabbájetu, eko Buññhavacanam uggañhiptu, idañ vo sañgatimaniñalam anupagamanena⁴ samáropitam dandakarúpanam ti," vtvá, anukhamena parinibbutesu, "Aham⁵ kira sámane uppannam abbudah sohetyá sámanam paggaphitus⁶ samaitho bhavissamíti," pitiságare nimmuñijitvá rasáalam⁷ otarante viya Brahmañloká⁸ cavitvá, sujátam mabaddhanam aparisítayañsopetañ sakalalokapaññitam Moggalikamalayonisúnum pañceen tassa kulasñlariñpasampanníya Bráhmañpakudháya kuechiyán nibbatitvá, maháparihárena parihariyamáno⁹ manohárinam yobbanam patvá, sojasavass¹⁰ udosiko yeva vedattayapárago madhuro¹¹ dáravacanalávappayutto kavijanamanañkamalavanavikasa¹² nakaro vadatañ varo, Siggavañtheram attano pañsandhiñdivasato¹³ paññáya geham piñdiya pavisitvá¹⁴ sañtavassacayena, "Aticchatha bhante ti" laddhavacanamattam paññisitví, tadupádhiya paññladdhibhattam ekadivasañ, "Samayo dámí mánayavakam pabbájetun ti," tasmíñ gehe nabbásanáni antaradhpetrá atiano pallañke nisinnash dievá, kupito anattamano tisu vedesu sanighapükeñubbesu sakkarappalhedeso itihása-pañcamesu yáni¹⁵ yáni gañthiñthánáni támí támí¹⁶ theram¹⁷ puçchitvá tena támí vissajjeivá¹⁸: "Yassa cittam uppajjati na nirujjhati, tassa cittaré nirujjhissati n' uppajjissati, yassa vā pana cittaké nirujjhissati n' uppajjhissati, tassa cittam uppajjati na nirujjhatti," puçchita-

¹ S, gantvi ² S, Siggavati Candi ³ S, omits tam

* S. B pagghetum ? B dahatalah

* B Brahmalokato † B inserti ti ** B manohāriyān

"S. vattuddesike" "B. madhurejara" "S. kisa-

¹⁴ S. patisandhito : B patisandbigubhanadivasato

¹⁵ В пристрії патінга видається

¹⁶ B. vini once ¹⁷ S. B. omit tini

\approx *Z. thorä* \approx *B. xissicetyä*

Cittayannakapado tāmīgabdhām¹ pavijjho viya. "Dehi me" samaya mantan ti,² vatvā, "Dema no vesadharino³ ti," māsetehi palebbhito therassa santike pabbajitvā, dvattiṁsikire⁴ parikammimā karonto, na cirass⁵ eva sotippanno hatvā, Capo⁶ vajittherassa santike nājjhaka-thāni Sattuvacanam⁷ ugganhitvā,⁸ upasampanno ācariy⁹ pajjhāyesu attano hatthe sakalaBuddhavacanam paliṭṭhapetvā, dutiyasadiggitikārakāro pītadasājakassomato pi¹⁰ man¹¹ citvā, yivatīyukān¹² jhatvā, parinibhatetu kammūjibhāni vaddhetvā, pañcavimutti¹³ padusāsañ-channāni vipassanātiralekhanāni vipassakahāsisasānghavevitam¹⁴ atthaariyamaggasalilasāmpuṇṇāni nibbānamāhāram ogihetvā kilesavalamalāni¹⁵ dhovitvā arahattaphalaṁ samadhibigāchi.¹⁶

Tato so saradāsamayaparipuṇṇacando¹⁷ viya jinasiānā-kōm obhāsayanto¹⁸ surāsuragaruļavijjādharakinnarā-naroragubrahmaṇavanditsādāravindo MoggaliputtaTissa-thero ti pākaṇo sakaloke sayam anubuddho¹⁹ pi sammāsāmhnidhō viya DhammaVinayāni sandasotvā Asokārāme viharanto,²⁰ tadi tathātikakkha²¹ jañ titthiyopanitashāsanavilopāni disvā,²² Uppannañ dāni tam adhikarapāsi na sakkā ettha vasata may' etāni vūpaasmetun ti,²³ dighadassi²⁴ aggasissa²⁵ Mahindatherassa gaṇaṁ

¹ S, nābho-; B nīśigabbhapavijjho

² B omits me

³ B vesāth

⁴ B bāttīnāsi²

⁵ S, Cappāli-

⁶ S, B -sā-ānam

⁷ B uggahetvā

⁸ B hūtvā ācariyā

⁹ B -kārakāro-

¹⁰ S, B omit pi

¹¹ B mucceitvā

¹² B pañcavidhavimutti²

¹³ S, vīpassakañgāni sasevitati; B vīpa-sakahañsa-sāṅghavevitāni ariyamaggasalilasātuppannāni

¹⁴ B kilesavalamalāni sodhetvā; S, kilesāmalāni

¹⁵ S, B omit sam-

¹⁶ B saradāsamaye puṇṇacando

¹⁷ B avabhāsayanto

¹⁸ B anubuddho viya DhammaVinayāni sandasse²

¹⁹ B tadi tittham atikkhamikkhalati titthiyosaritasāsanavilomāni disvā uppānam adhi² ²⁰ S, -kakkhalā

²¹ S, -dassi

²² S, aggosaṁsāra

niyyādetvā, upari Gaṅgiya Ahogaṅgapabbataṁ gantvā, samāpattisukham anubhavanto viharati.

Tadē Jambudipe sabbavihāresu titthiyagapākiṇṭyeshu satiavassini bhikkhūnam uposathapavāraṇā nāhosi.

Tato rājā : " Asokārāme satiavassanī uposatho upacchinno ti," sutvā, ekam amaccan ānāpesi : " Vihāraṁ gantvā, tvanī tanī adhikaraṇāṁ vūpasametvā uposathas kārāpebhi." So rājānam patipuechitum avisabanto, " Yathā nāma paccantaṁ vūpasametvā core ghātenī,¹ evam eva ye uposathaiḥ na karonti te mārāpetukāmo rājā bhavissatī," vihāraṁ gantvā bhikkhusaṅghaiḥ sannipātētvā rājasāsanā² sāvetvā, " Uposathaiḥ karothātī," vatvā, " Na mayah saha titthiyehi uposathaiḥ karomātī," vulte, therāṇam paśipātyā asinā sisāni pātētum ārebhi.

Tato pure yeva rājño bhitā Tissakumāro yuvārājasirim anubhavanto ekadivasah migavadi³ gantvā, Mahādhammarakkhitattherau tarumūle⁴ samāsinash samadavanagajena⁵ sakusumāsālaśikhaya vijiyamānāsh disvā, " Aham pi jinasāsanaiḥ pavisitvā kadā vanagabhanō viharissan ti," cintento, tasmānī samaye theram ākāsam⁶ uppatisvā vikasitapadumānanesu kesara⁷ dasanehi Nandanasarāsirim⁸ avahasantiyā⁹ viya Asokārāmapokkharaṇiyā salilapiṭṭhe ṛhatvā¹⁰ cīvarāṇī gagano ni dahitvā nahayamānāsh disvā, " Ajj' eva pabbajeyyan ti," rājānam anujānapetyā, ujāravibhavena purisassata¹¹ sahassena saddhim Mahādhammarakkhitattherassa santike pabbajitvā arahattam pāpupi.

Tato so Asokārāme viharanto tenāmaccena katipayānāsh therāṇām sisāni pātītāni¹² disvā gautvā tassāsanne āsane nisidi.

¹ B osīts tvanī	² B ghaṭanti	³ S, rājāsanāsh
⁴ B titthiyohiti vuttatherānāh		⁵ S, asināsh
⁶ S, migavana	⁷ B tarumūlasamāsināsh	
⁸ B samadavananāgena		
⁹ B bijayamānāsh ; S, vijayamānāsh		¹⁰ B ākāso
¹¹ B -padumānanāsukesara ¹²		¹² B Nandasarāsiri
¹³ S, spa-		¹⁴ S, ṛhapetvā
¹⁵ B -satī-	*	¹⁶ S, pātītāni

So therash sajánitvá szíthab nípítetők : avagy hangozások a rádió tam áttham árcései.

Tad' sutrā saseko Dhammāsoko Asokirāmāñ gantvā :
 " Ayah lhanie amaceo mayā anapatto ; bhikkhunāñ jivitā
 voropesi. Kassu nu kho iminā pāpena + bhavitabban ti ?"
 pacchitvā, " Tay' : etam pāpan ti," ca " Ubbinnam pi vo-
 pīpam etan ti," ca " Naithi" tēlam amacca" evāti,"
 vutte, iadake' va " cattāro Dhammakathike ekekath bhik-
 khusahassasahassaparivāram kalva cattāro ca amaceo
 ekekam" purissahassasahassaparivāram pesesi. " Rāja
 bhanis Āmantetiti," vatvā, " Theram ānethati,"¹¹

Thero tesāñ samipam upagatānah¹¹ tathā¹²
 vuttāñ rājasandesāñ sutvā nāgāñchi. Dutiyam pi
 kho rājā añha Dhammakathike there añtha ca¹³
 amace¹⁴ sahassasahassaparivāre yeva pesetvā¹⁵
 "tathā" eva vicipetvā therassa¹⁶ anāgamanah sutvā,
 "Bhikkhipadesena sāsanam bhante avasidati, sāsanā¹⁷,
 pañcagāhapañchāya no sahiyako hotthati,"¹⁸ sojasa Dham-
 makathike there¹⁹ sojasa ca amace²⁰ sahassasahassaparivāre
 yeva pesesi. Thero tathā vuttāñ rājasandesāñ sutvā,
 "Yadi kho sham mūlato pañchāya sāsanam pagga-
 hissānti"²¹ pabbajito, ayāñ dāni me²² so kālo anuppatto
 ti," esmakkhañjāñ gahetvā²³ 'va'²⁴ ujjahalitvā, "Thero
 mahallako pi vayhañ vā sivikāñ vā nabhiruhisattī,"²⁵

• Brieftauben

* *S. inserta* Raju

3 S. Ananatto var. B. Ananatto

— 1 —

S. fuscata piparid

$\rightarrow B \text{ tay' ev'}$

7 Binaurica

"T. amictus"

पुरिशब्दान्वयिका

B. therium Shars

amino acid variants

13 P. vanha

¹⁴ Sandaccia

1585

at last 'eye to peaces'

'7 Bath' era

10288

- 18 - MSS. 1123

B. holiti

*** Boring the**

pabbā ; B pabbajito

"Use

etvia therò

sotvā, upanitāya Brahmavimānanibbiseśāya nāvāya gandhadūnamānilādāmamuitolambakaṁ viniggilantam¹ īva suvappamajjirnjatalārakākhacitavitānāi bandhitvā, nānāpabbhasamudayā samujjalitasāpi pākāram parikkhipetvā, alaṅkata² maṇḍape mudusukhamavasanaśane nisino, pasanna Gaṅgāhgaṇāya taraṅgakarehi³ viya phepa-valikusumehi⁴ pūjyamāno, dvisu tiresu vihitārakkhaya Gaṅgāya Pañjaliputtam pañvā nāvāya staranto yeva jānumattā⁵ udakam otīgyma vasendhadhipassa batthe aggabesi, "Yasmā raññihām pañham⁶ puechanathāya āmantito,⁷ tasmā⁸ anjevāsiko⁹ me ayan ti."

Atha rājā therā Sākiyam uyyināti¹⁰ netvā bāhirato tikkhattum parikkhipanto ārakkhaō ḥapetvā, sayam eva therassa pāde dhovitvā makkhetvā¹¹ santike nisiditvā, "Pañibalo nu kho therō ti," vimāñsanatthaya, "Aham bhante ekam pāñihārīyām daññhukāmo ti," vatvā, "Karam mahārājā?" vutte, "Pañhavikampānaṁ bhante ti," "Sakalapañhavikampānam udāho padesa-pañhavikampānam ti?" "Karam ettha¹² bhante dukkarataran¹³ ti?" "Kin nu kho mahārāja kachsapatiyā udakapuppiyā sabbam udakash kampetuñ dukkarataran,¹⁴ udāhu upadīhan ti?" "Upadīham bhante ti." "Evam eva kho mahārāja padesa-pañhavikampānam dukkarataran¹⁵ ti." "Tena hi bhante padesa-pañhavikampānam passissāmiti," vatvā, "Tena hi mahārāja samantā yojane yojane paratthimāya disāya ekena cakkrena simam atikkamitvā¹⁶ rathe tiṭṭhatu, dakkhipāya disāya dvīhi pādehi simam atikkamitvā¹⁷ asso tiṭṭhatu, pacchimāya

¹ B vinigga

² B -sāṇipākāraparikkhārañ

³ S₂ -kate

⁴ B taraṅgakarehi pi sikkatacūppāvalikusumehi

⁵ S₂ insert su. ⁶ S₂ B -matiñā ⁷ S₂ raññā pañhabh

⁸ MSS. āmañtiko ⁹ S_{2,3} insert mo ¹⁰ -visiko yeva

¹¹ S₂ Sākiyatyyā¹² B telena makkhetvā

¹³ S₂ -hārañ ¹⁴ B katham etta ¹⁵ S₂ B dukkaran

¹⁶ S₂ B dukkarāñ ¹⁷ S₂ B dukkaran

¹⁸ B akkamitvā ¹⁹ B akkamitvā

disaya ekona pādene simam atikkamitvā¹ puriso titthati,
uttariya disaya upaddhabhāgena simam atikkamitvā²
ekā³ udakapati titthatati,⁴ vutte tathā kāripehi.

Thero abhiññāpādakah catutthajjhānam samapajjītvā
vijjhāya, "Rāja passatoti," yojanappamīḍam paṭhavica-
banam adhiññāhi.⁵ Puratthimāya⁶ disaya rathassa⁷
anto simiya thitacakkañ cañ, itarāñ na cañ. Evañ
dakkhinapācchimāsu disāsu assapurisānam anto simiya
thitapādiy⁸ eva caññsu, upadībhupadībhāñ sartrañ ca.
Uttariya disaya udakapatiyā pi anto simiya thitam⁹
upadībhābhāgagatam eva¹⁰ udakan cañ, avasesāñ nicealām
ahosi. Rāja tam pāññāriyāñ disvā, "Sakkoti dani therō¹¹
sāsanam paggasāhitun¹² ti, "nijjhāñ gantvā, tam ev¹³ nitham
ārocesi, "Kass¹⁴ etam pāpana hotiti ?"

Thero tam sutvā : "Kim pana te mahārāja nithi cittam,
ayāñ vibhārah gantvā bhikkhū ghāteteuti?"¹⁵ " " " " " Nithi
bhānti ti,¹⁶ vutte,¹⁷ "Sace te mahārāja nāthi evurūpañ
cittāñ, nāthi tuyham pāpan ti," vutvā rājāñāñ tacca attihāñ
Dhammarājavacanena bodhipento,¹⁸ "Cetāñ hām bhik-
khāve kammāñ vadāni, cetayitvā kammañ karoti kāyena
vāciya¹⁹ manasā ti," idāñ suttāñ ca²⁰ Tittirajātakah ca
śārīrvā, kammañ vibhajītvā,²¹ Asokañ missokāñ kātvā,
tathā²² eva samanīto²³ nīlādipabhañvāñākusumapatimā-
ṇḍite kusumagandhañgandhe rājuyyāna satta divasāni
vasānto rājāñāñ samayam uggañhāposi.

Atha rājā taemīñ yeva²⁴ saññāhe Yakkhadvayena saha-
laññāñbadīpē bhikkhū Asokārāme sannipātētvā,²⁵ saññame

¹ B akkamitvā ² B upaddham eva simāñ akkamitvā

³ S, eko ⁴ S, adhiññāhitvā

⁵ B puratthimabbhāgiya rathassa

⁶ S, *insert* upadībhābhāgena simata atikkamitvā

⁷ B *omits* thitāñ

⁸ B upadībhābhāgam eva ⁹ S, patīggāñhitāñ

¹⁰ S, sañghātētūti ¹¹ S, B *insert* vatrā

¹² S, *omits* ti vutte ¹³ B -vacanena thomento

¹⁴ S, vāci- ¹⁵ B *omits* ca ¹⁶ B vibhajītvā

¹⁷ B tathā eva ¹⁸ MSS. samantako

¹⁹ B *omits* yeva ¹⁹ B sannipātētvā

divase theram addayn vihārañ gantvā, sānipākārantiare therena sahāsino ekaladdhike bhikkhū¹ ekato ekato hāretvā, ekamekañ bhikkhusamūham pakkosāpetvā puechi, “Kimb vādi bhante Sammāsambuddho ti?”

Tato Sāsatavādino,² “Sāsatavāditi,” āhañsu. Tathā ekacce³ Sāsātikā Antāmantikā⁴ Amarāvikkhepikā Adhiccasamuppannikā Saññivādā Asaññivādā⁵ Neva-saññināsaññivādā Ucchedavādā Dīghadhammanibbāna-vādā⁶ “Dīghadhammanibbānavāditi,”⁷ āhañsu.

Rājā pañhamam eva: “Uggabitasamayattā na yimo bhikkhuñ aññatitthiyā ime ti,” ūtā, tesam setakāni⁸ datvā saññisahasse aññatitthiyē uppabbajetvā, bhikkhu⁹ pi pakkosāpetvā, “Kimb vādi bhante Sammāsambuddho ti?”¹⁰ vatvā, “Vibhajjavādi¹¹ mahārājati,” vutte, “Vibhajjavādi bhante Tathāgato ti?” theram pucchitvā, “Āma mahārājati,” vutte “Visuddhan”¹² dāni bhante sāsanāsi, karotu bhikkhusaúgho uposathan ti,” ārakkhañ datvā nigraram pāvisi.¹³

Athāyasmā Moggaliputtatissatthero samaggrena sañghena uposathañ katvā, tasmin samāgame sannipatīnamā saññisatasahassānāsi bhikkhūnam majhe parappavādām maddanto, kathāvatthuppakarapāñ bhāsitvā, tesu uci-nitvā tipitakapariyattiñharānam pabbinnapañisambhidānam tevijjādibhedānam bhikkhūnāsi sahassam ekas ghetvā, Asokārāme sannisiditvā,¹⁴ Dhammāsokanarindrea kātrakkhe sabbāñ sāsanamalañ visodhetvā, Mahākassapathero viya Yasatthero viya ca “Dhamma Vinayañ sañgīyitvā navalī māschi niñthāpesi.

¹ B eka^o bhikkhū^o bī

² B inserts pi

³ S, B ekacca-

⁴ B Antāmantikā

⁵ B omits Asaññivādā^o ⁶ S, omits Dīgha^o ⁷ B inserts pi

⁸ S, setakāni vatthāni datvā; S, setakādīni

⁹ S, bhikkhū pi pak^o; S, omits pi

¹⁰ B vibhajjavādi bī

¹¹ B saddhā

¹² B pavisi

¹³ B sannipatiñvā

¹⁴ S, omits ca

Sādhuśkruth dadanti va ¹ nisāgāthitikārapā,²
Saigiti pariyoṣine akappittha ³ mahāmali ti

Yā saṅghititihiyamahassanisigataḥ ⁴ taḥ
Dūladdhīgoratimirasi viñhacca sammā,
Sā Tissatheraravīna gāmitā vikāraḥ
Saigitiārunalini api dasseti me.

Tatiyasaṅgītikathā.

Tato pubbe yeva janabhamaragāyassa ⁵ vasantiavaṇa-
sannibhe Lalaraṭṭhe naranārīhaṁsaśasācayassa kamalesa-
rasarikkhe Sibapure sīhassa lātattā Sihalo ti laddhābhīdhī-
nassa Kūṭigacakkavattivāraṁsajassa Sīhabhūnārindassa
jeṭṭhapatiḥ Vijayakumāro yuvarajaṭṭhanam patva, kesari-
kisorako viya vikkamekaraso yodhasatiasataparivāro nāvam
āruhya munivaraparinibbānavāsare ⁶ Laṅkādīpam āgantvā,
uppaladattaparititasantiabbhisekato⁷parijano Sārameya-
vesi⁸ vīśāpanugamanenā⁹ nahāpanāya¹⁰ Tambapannisa-
rasamotiṇṇayodhasattasatam ¹¹ adisvā ¹² suram anupariyā-
yanto, Kuvenābhīdhāni¹³ yakkhinītā tāpasiyevam ¹⁴ adaya
tarumūlasamāśinām dievā, “Oshita nūnam imīka me yodhā
ti,” sannaddhapañcāyudho ¹⁵ nāmañcā sāvento sihanidhā
nāditvā, gambhiram abhinavajaladharanivahaninnidhā
cīpaghosām sāvetvā yugantameghavigalitanigghitapātām
iva tassā purato paññāyitvā, givāya ¹⁶ parigatanārācavala-
yena ruddhitvā, ¹⁷ kesesu gahetvā, sunisītāsinā santāsetvā,
bhūmīgabbhāparikkhittam ¹⁸ usesaparijanam īharipetvā,

¹ B ca ² S. -kārapām ³ B akappittha.

⁴ B nisāgāhan ti ⁵ MSS. -ghāṇāsa ⁶ B -vīre

⁷ B uppalapattadatta- ⁸ S. -to parijano; B toyapari-

⁹ S. Sārāmeyyavesi-; B Sārāmeyyavesi piśācāngama-
neṇāṇṇapānāya ¹⁰ S. sisapā- ¹¹ S. nahāpanāya

¹² B Tamapāṇīyasarasamotīṇṇam

¹³ S. -sataparivarem adisvā ¹⁴ B Kubbenābhīdhāni

¹⁵ S. tāpasiyedah ¹⁶ S. -āyudho

¹⁷ B givāparizzgutānārā-

¹⁸ S. rukkhītvā; B ruddhitvā ¹⁹ B -pakkhittam

tāya nakkato rattis¹ tasmād dumāmūle dīvalajavaṇikivitānasayane² nippanno, sojāvayassikārā sabbhādharapavibhūsitaṁ³ atīmanohararūpam⁴ māpetvā, upagatīya tāya dibbasarīrasampaseam anubhavītvā, tassānubhāvēna Sirisavattīsu nāma yakkhapuram parivitvā, tattha jettībhayakīkhāsa Lañkāgerāñdayuvatīmañgalatīhāya sannipatiñcēsayakkharāsiyo għatetvā, jalani dhivelāpariyantārā Lañkātalaiti għabettvā, tattha⁵ Tambapāṇīnagarām māpetvā, Pañjorājadhitaram ānāpetvā,⁶ publabbhariyānā⁷ Kuveniñ niharitvā, rājebħisekkam ādya sāgaragħi kikka ta-yodha sattas-tehi⁸ vasudhāvalambitapāpītalas-saṁsinċhi⁹ tambabbhūmirajasamākiñ pāpām oloketvā, tambapāpī ti vuttattā Tambapāṇī ti laddhadutiyā bħidhane Lañkāl-jez amitajeo hutvā rajjam akkā.

Tato Dhaddakaccānābħi idhāniu Sākiyavilāsinim aggambesiō kastvā, għiha Lañkāħiiseko Siħapurānti Siħalav-va-nnado Vijayabħitu Sumitħanarindavaramahesi Maddarā-jadhituppoli Pañjuvāsadevarajā. Tasse putto Abhayarijā. Tasse bhāt Għapta s-Saqi. Tesaq bhagħineyyo Dīghagħi-magi Sākyas inusambha u sħabu jañkar Ānurādh-purramā-pako¹⁰ Papdukābħayarajā. Tass' aggavilasini Suvaqqapali-sambħuto Mahāmegħavvanu yyānā māpako Muṭasīvarijs¹¹ ti etesān Lañkādh-patinam¹² acenyea asambhinni khattiyan-va-nnado abħi sekama ġagħle pathav talasam u jittavividha-tanke nekkand idhini vaho vel-ṭatajsu nnu u ggħata bħabu u viddha¹³ jalani-dhiratano jidapabbata nza: nħavej lugumba¹⁴ sajn-jatarathha p-todpar im-lapap abħassar arucir avividha¹⁵ halatāku sunn asaku qay-ittħi tħayo sāgarata tħażżejjas muggatagħajnejha u sāgarathha malakaka-

¹ B rattismiō² B bavalajavaṇikā-³ S, B omits vi-⁴ B atīviyamanoharati⁵ B omits tattha⁶ B ānāpetvā⁷ B -bhariya Kubbepiñ⁸ B sāgarakilanta-⁹ B vasudhāvalambita-¹⁰ S, B omits tassa bhā Gapa¹⁶¹¹ B sādhujanānandakar Ānu-¹² B Muṭasiva-¹³ S, B Lañkādh-patinam¹⁴ B -vividha-¹⁵ B jidapabbata nja: nħavej lugumbe

Kudhaphala valaya saguli vejha kārūmottīphalo² nāmanibhinnaripujanashadaya bhatti vechalārūmānādānapara desisajana-samīho Asokarajadāpita varatarodutiyibhiseko Devīnampiyatisse rāja hutra, apagabhabhayasokasākam akalatika Laikam paripāloti.

Athāyasmā Majjhantikatthero Pājaliputtato vehi-sam-abhikkuggantvā, Himavati Āravāladahe otaritvā, tassopari cañkamsanto : " Ko ? yah chinnabhinnapaṭadharo " udakan- no dūsetti ? " Kodhābhībbutam Āravālanāgarājām antalikkhe asekāni bhūtisanahāni nimminitvā dhūmiyatam, pājjalantam paharāṇavuṭṭhiyo vissajjentam, pharusava-candi tājjentam,¹⁰ attano iḍdhibalena paṭibālitvā¹¹ viga-tanubhāvanī katvā, taññhanānurūpiya dhammiya kathayā

* B -kakudhapākatikavalyaṅgulivedhakākīramuttibalo
nānāparibhinnaripujanahadayo * B omits pañ-

Bonito ca.

• B Tipitakaññāsaṅgītāñ

- 38 -

• S. tenuis

• S. omits 3 lines

7 Budake

G. Smith et al.
B. tallantafii

II. Ratiobilets à vibrationshäufige

caturāśitīyā nāgānubhassēhi aññehi pi halñhi¹. Himavantavāthi gaṇḍhabhādibhuyakkha² rakkhasēhi saddhītī tam
sarayasilesu patiṭṭhapetvā, Pañcakam pi yakkhami Bhāra-
tiyā³ ca yakkhiniyā pañcahi ca puttatasetehi saddhītī
sotīpeitiñhalam papeñvā, tena Coragādhipena pasādapara-
vasena⁴ sakiyo ratanayalladhe nisidapetvā vijiyamāno
māgabalin idōya, agatānam KasmiraGandhārañṭhavāsi-
nam āśivisopamasuttantānā⁵ kathetvā, asūlyā pāpasahassā-
nah Dhammābhīsamayam papeñvā, kulasatasahassam
pabbajetvā KasmiraGandhārañ yāv⁶ ajjatanā kāśāvapajjo-
tam isivikasapatiñvatam akāsi.

Mahādevatthero⁷ Mahāsakamapñjalāñ ganivā deva-
dētasottantāñ kathetvā, cattājīsāya pāpasahassānah⁸
Dhammacakkhum uppādetvā, cattājīsāñ yeva pāpasahas-
sam pabbajetvā tattha sāsanam patiṭṭhāpesi.

Rakkhitatthero pana Vanavāsin⁹ ganivā akāse thutvā,
anamataggapariyāyakathāya Vanavāsike pasādetvā, saññih-
sahassānah Dhammābhīsamayāñ katvā, sattatisasahas-
samanusse¹⁰ pabbajetvā, pañca vibhāsatāni patiggahehi.

Yonakadhammarakkhitatthero pi Aparantiñ ganivā,
aggikkhandhopamasuttantakathāya Aparantike pasādetvā,
sattatisasapāpasahassāni Dhammāmatam pāyeytvā, khattiya-
kalato yeva purisasahassānah¹¹ cha itthisahassāni ca¹²
pabbajetvā, tattha¹³ sāsanam patiṭṭhāpesi.

Mahādhammarakkhitatthero pana Mahāraṭṭhāñ ganivā,
Mālañārñdakassapajātaknathāya Mahāraṭṭhake pasādet-
vā, caturāśiti¹⁴ pāpasahassāni maggaphalesu patiṭṭhāpetvā,
terasahassāni pabbajetvā, tattha sāsanam patiṭṭhāpesi.

Mahārakkhitatthero pi Yonakaraṭṭhāñ¹⁵ ganivā, Kāja-

¹ S, babumhi

² B -devayakkha-

³ B S, Hāriniyā

⁴ B pasādamanavasena

⁵ B āśivisopamañ

⁶ B inserts pi

⁷ S, -sahassāñ ; B pāpasatasahassānah

⁸ B -thero pi Vanavāsin⁹ > B sattasatasahassāmanusse

¹⁰ B purisasahassāni cha ca ; S, -sahassāñ ca ; S, sahassā

¹¹ S, B omit ca

¹² B omits tattha

¹³ B caturāśitiyā .

¹⁴ B Yonakalokāñ

kārīmāstātātakathāya Yonakalikam pāśādetvā, natiātīm-sāmāhāndhikāssā pāpāsātātāhāssāmā maggaphalshākā-ruh dātrā, dāsāhāssānī pabbājetvā, tattva sāsanam patītīhāpeśi.

Majjhimatthero pana Kassapagutto Alakadevo¹ Duddabhiyo Sahassadevo ti catthi thereli saddhihi Himavat-tādesa-bhīgāni gantvā, Dharmmacakkappavattanāsuttanā-kathāya tasi desum pāśādetvā, asitipānakutīmā magga-phalarstanāni adāsi² pañca³ therā pañca rājdhāni pāśādetvā, ekeko ekekasatasahāssamā⁴ pabbājetvā, tattva sāsanam patītīhāpesū.

Sonatthero pī saddhiim Uttarāttherena Sutajñākhūmīnā gantvā, tātā divasātā rājakule jātādārakam pubbe viya khādītānā samuddato nikkhāmitvā⁵ āgacchantim⁶ ekād rakkhāsiñā diñā, manusseso viravantesu⁷ therō diguṇe⁸ attabhāve nimmānitvā tehi attabhāvehi tātā rakkhāsiñā parisamajhe⁹ katvā, ubhosu passesu parikkhipitvā yava udassanānā tāvā palipetvā, dīpasā sannātāto rakkhānā thāpetvā, tasmāñā sunnayo sannipatitam mahājanakāyāñā Brahmajāla-suttantakathāya pāśādetvā, sarāṇaślesu patītīhāpetvā saññisahāssānānā Dharmābhīsamyāñā katvā, kulaḍārakānānā nōññūdīdhāni sahāssānī kulaḍhitāuñāñā diyaññāhasahāssānī pabbājetvā, tattva sāsanam patītīhāpesi.

Tena vuttam.

Mahādayassāpi jinassa kaññhanāñ
Vihāya patham amatañā sukhām pī te
Kariñsu lokassa hitañā tahim tahiñ,
Bhaveyya ko lokahite¹⁰ pamādavā ti?

Mahindatthero pana : “ Tambapaññidipash gantvā,

¹ S, Alavakadevo; B Alakarevo Duddabhiyo Mahārevo ti

² S, -padess- ³ B padāsi ⁴ S, pañca pī ca

⁵ B ekāto ekekasahāssamā

⁶ S, nikkhāmitvā; B nikkhāmetvā ⁷ B āgacchantimā

⁸ S, vivarantesu ⁹ B dviguṇe

¹⁰ S, -sāparisa- ¹¹ B tokahito

tattha sāsanam patitthāpehitī," upajjhāyena ca ¹ bhikkhu-saṅghena ca ² ajjhiṭṭho, "Kālo nu kho me Tambapannidīpan gantum ne ti," ³ vimatisamāno, "Na tāva kālo ti," disvā, "Yāva so kālo agacchati, tāva fiṭṭake olokemāti," cintetvā, upajjhāyañ ca bhikkhu-saṅghañ ca vanditvā, kattikamāse Asokārāmato nikkhamma, Iṭṭhiyo ⁴ Uttiyo Sambalo ⁵ Bhaddasilo ti etehi ⁶ catūhi therohi Saṅghamittaya puttapattachajabhiñña⁷ Sumanasāmaṇerena ca saddhiñ fiṭṭisaṅghañ kātum Rājagahanagarapariyāttake Dakkhīṇagirijanapade cārikāñ caramāno, channamīśānam accayena Vedisanagaram ⁸ patvā, tadā ⁹ tattha vasantim Śakiyānim attano jananīm ¹⁰ Vedisamahādevīm ¹¹ disvā, tāya kārapitah Vedisagirimahāvihāram ¹² pavisitvā, tathī ekamasañ vāsati katvā, jetṭhamūlapuppañcadiyase sannipatitvā, "Kālo amhākām Tambapanniyidīpan gamanāyati," fiṭṭavā, ¹³ Devindenāpi yācito Bhagdakābhīdhānena anāgāminī pabbajjābhilāsinā Vedisamahādevīvihaginālītu-sūnum ¹⁴ saddhim attasattamo ¹⁵ Vedisapabbatā veṭṭasam uppattiṭṭyā, ¹⁶ pasanne gaganatale nimmalasalilātālo ¹⁷ carasi haṁsaगपापरिवुतो राजहासो विन् विरोचामानो, ¹⁸ khayena Tambapanniyidīpan āgantvā, Bhagavato parinibbānato dvinnām vassasatānam upari ebattiñsatime ¹⁹ vasse Dhammāsokanarindassa abhisekato atṭhārasame vasse Devānam-piyatissassa abhisekato sattame māse sayāti dvādaṣavasse ²⁰ anurodhajanapāritassa ²¹ Anurādhapurassa, ²² puratthimāya disaya Missakābhīdhāne nīlavaṇasapḍamāṇḍite titala-

¹ S, omits ca

² S, omits ca

³ S, omits ti

⁴ B Iṭṭiyo

⁵ B Sampalo

⁶ S, enehi

⁷ B putena pattachajabhiñña

⁸ S, Veṭṭisa-; B tasmiñ Vedisanagaram

⁹ B omits tadā

¹⁰ B janettīm

¹¹ S, Veṭṭisa-

¹² S, Veṭṭisa-; B Vedisagiri-

¹³ B fiṭṭavā

¹⁴ S, Veṭṭisa-; B omits -mahā-

¹⁵ S, Veṭṭisa-; S, Veṭṭisaka-; B Vedisakapabbatā-

¹⁶ B uppattiṭṭyā

¹⁷ S, -salile

¹⁸ S, inserts tāti

¹⁹ B -chattisame

²⁰ MSS. -vasso

²¹ B anurodhajanapāritassa

²² S, omits Anuri-

ghanacchiyāsītale² sūcidha valapulinabbhīmibhāgo sīta-
stalajālīmāyo³ tiçpam pūbā Budhīnām padalañchana-
paville⁴ pakhatē etarīvā, ambatthalē nisidi.⁵

Tena vuttād.

Lañkāpasādānagūjena⁶ viyakato so
Lañkāhitāya muninā sayitens ante,
Lañkāya Satthusadiso hitahetu tassā
Lañkāmarāhi mahito 'bhiniśidi tatthati.

Laukāvatarapakathā.

Tash divasañ rāja Devānampiyatissō : "Sakala Lañkādi-
pavāsino⁷ chayañi karontūti," mukkhaitādī ghoṣipetvā,
hiñspasñtesu nāgaresu⁸ sayāñ cattālāmpurissasahassapari-
vāro migavañ kiñcukāmo alañkatanagarato nikkhāmitvā,
Missañapablatibhimukhañ gacchanto, "There⁹ narindassa
dassissāmi,"¹⁰ rohitamigarūpāñ gahetvā, naravarividūre¹¹
tiçpāpāññi khādayamānā¹² viya vicaran¹³ tārañ devaputtarāñ
disvā, "Migo H," maññamāno, "Ayuttañ dāni¹⁴ pamattarāñ
vijjhītun ti," jīyam poñhetvā, cāpaghosena attānam oloketvā
dhāvantam anujavanto,¹⁵ ambatthalam abhirūhitvā, antara-
hitāñ tam adisvā, ito cito ca¹⁶ olokeno, Mahindattheram¹⁷
"Maññeva rāja passatu mā itare¹⁸ ti," adhiñhabitvā,
"Tissa Tissa ito chiti," vadantāñ disvā, "Ko nu kbo ayam
asnuuso vā amasnuuso¹⁹ yā ti?" cintento,

"Samāpā mayam mahārāja Dhammarajassa nivukā,
Tav²⁰ eva anukampiya Jambudipi idhāgata ti."

¹ B -sītale

² B -sītalāpajalīsaya

³ B padavañjanavicitte

⁴ S, nisididūsu

⁵ S, Lañkāpasādājānāno ti viyakato so

⁶ S, B omitt Lañkā-

⁷ S, nāgaresu

⁸ B therāñ

⁹ B dassissāmi ti

¹⁰ B narapatividūre

¹¹ B -khādayamānā

¹² S, B carantāñ

¹³ S, parattarāñ; B dāni pamajjituñ ti

¹⁴ B anndhāvantāñ

¹⁵ S, B omits ca

¹⁶ S, itarehi

¹⁷ B yakkho vā

¹⁸ S, B -tthero

¹⁹ S, tam eva

Idaṁ therassa vacanāḥ sutvā adīṭhasahāyakena Dharmāśokena,

"Aham Bhuddhañca Dhammañca Saṅghañca sarapāñ
gato

Upasakattāñc vedeśāñc Sakyaputtassa sāsane.

Tvam pī 'māni ratanāni uttamāni naruttama,"

Cittam pasādayitvān saddhaya sarapāñ vajati."²

Pesitam acirasutaih sāsanappavattim anussaramāno,
"Ayyā nu kho agatā ti?" tāvadevāyudham nikhipitvā,
ekamantau nisidi, sammodaniyān kathān kurumāno.
Tato thero³ cattājisapurisasañsesu agantvā rājānam
parivārītēso itare pī cha jāne dassetvā, "Ime kadā agatā
ti?" vutte, "Mayā saddhiñ yeva mahārājā," vatvā,
"Idāni pana" Jambudipe aññe pī eva rūpā samāñ
santi? vutte, "Santi mahārāja, etarāhi Jambudipo
kāśīvapajjoto isivitapajīvito tathā,

"Tevijjā iddhippatī ca cetopariyakovidā
Dibbasotā ca⁴ arahanto bahū⁵ Buddhassa sivakā ti,"

Vatvā, "Bhante kena agat' atthāti?" vutte, "Neva
mahārāja udakena na⁶ thalenāti," vatvā, "Atthi nu kho
rañño paññāveyyattiyan⁷ ti?" sānnañ ambarakkham
ārabba rājānam paññham pucehanto, "Kiñ nāmo 'yam
mahārāja rukkho ti?" vatvā, "Ambo nāma bhante ti,"
vutte, "Imam pana mahārāja ambam muñcītvā añño
ambo atthi natthiti?" "Santi bhante aññe pī⁸ bahū⁹
ambarekkhāti," "Imam ca ambāñ te ca ambe muñcītvā
atthi nu kho mahārāja aññe rukkhā ti?" "Santi pana
bhante¹⁰ anambarukkhā ti." "Aññe ambo ca anambe ca

² B dhāresi

⁴ S₁ naruttima

³ B sapuddho ti sarapāñ bhajā ti

⁵ S₂ B yudham

⁶ B therā

⁸ B omits pana

⁷ B omits isi-

⁷ S₂ omits ca

⁹ S₁ bahūñ

¹⁰ S_{1,2} omits na

¹¹ B paññāpan ti

¹² S₂ omits pi

¹³ S₁ omits anambayukkhā

muñicitvā atth' añño koci rukkho ti?" "Ayam eva bhante ambarukkha ti," vutte, "Sello mahārāja paññito 'ti," vatvā, "Santi pona te mahārāja ñatāki ti?" "Santi bhante bhavijāti ti." "Aññitaka pi santi mahārājāti?" "Aññitaka bhante, ñatākehi babutari ti." "Tava ñatāke ca aññitake ca muñicitvā atth' añño koci mahārājāti?" "Ahām eva bhante ti," vutte, "Sadhu mahārājāti," vatvā, "Paññito rāja sakkhissati Dhammam addastu ti," eñjahatthipadayammasuttantah kathetvā, cattālāsapurisa-sahassesi + saddhīhi rājānaek sarapraslesu patijhāpesū.

Tada rāja bhattābhīmarakṣa sutvā, theripada vikalabhojanaparaiabhairavā jinanti pi saddhācarāna-rakkhaññitthān bhattenanupuechitvā.⁵ "Na bhuñjamā adhunā mahārājāti," vutte, "Gacchāma⁶ bhante nagaran ti," vatvā, "Tvañ⁷ gacchā mahārāja vasissāma mayadi idhati," vutte, "Evam antī kumāro 'yam' amhebi saha gacchājāti," vatvā, "Ayāk hi agastyādalo idāni pabbajisati," vutte, "Tena hi bhante pāto 'va ratham pesissāmi" tattha⁸ jhitā gaccheyyāthāti," vanditvā,⁹ Bhāṇḍukam¹⁰ ekamantikā¹¹ netvā,¹² therassa carūpañc puechitvā, sakasahayakāsokanarapati-pittabhairavāt vatvā, "Labbā vata me ti," cintetvā, tutthāññiho pakkāsi. Tasmāt khāye thero Bhāṇḍukakā khuragge yeva arahattam pāpento pabbajetvā, Sumanasā-maperam āmanietvā,¹³ "Ehi tvām Sumana¹⁴ Dhamma-nvanassa¹⁵ kālādi ghosebiti," vatvā, "Kim bhante dasasahassesi lokadhātūrā sāvento ghosemi udāhu īmāñc ekkavājām vā Tambapāṇṇidipām¹⁶ vā ti?" vutte, "Imāñc dipām Sumana sāvento ghosebiti," vatvā, "Sadhu bhan-te ti," abhiññāpadakath catutthajjhāsañ samāpajjītvā

⁵ B pana bhante

* B te pana ñatāko

⁶ B kathitvā

* B -sahassena

* B saddhācarānu-

⁷ B bhattenā puechitvā

* B gacchām' ahañ

⁸ S, B tuvām

* B 'yesh bhante

* B pesissāmi

⁹ S, B tatra

* B inserts tañ

* B Bhāṇḍukakā

¹⁰ S, B ekamantikā

* B katvā

* B omits āman¹⁷

¹¹ S, samāga

* B -savantikāñ

* B Tampapāṇṇi-

¹² S, omits Kini . . . vatvā

* B Tampapāṇṇi-

vutthāya adhitthahitvā samāhitena cittena, "Dhammasavanasā : kālo 'yai bhaddantā ti," tikkhaiturā sakalañ Tambapappidipāñ sāvenīna : sāmāperena Dhammasavanasākālañ ; ghosāpetvā, tañ sutvā upagatam mahantam devatāsannipātāñ disvā, samacittasuttantañ kathetvā, asañkhayyānāñ devatānāñ Dhammābhīsamayāñ katva, nāgasupappe saranasiñsu patiñjhāpetvā, tassā rattiya accayena udite ambaramahāsarekāsahassapatte disāvadilūmukhamandayakūkumatisesake sakalabhuwanabhvānāpadipake divasakaramapdale, "Āgato ratho bhānto albirūhatha rathan ti," pañiniveditañ sarapatipectassa sārathissa vacanāñ sutvā, "Nārohāma rathāñ gaccha mayam āgacchāma tava : pacchato ti," sārathim peseñvā, vohāsañ abhuggantvā, Anurādhapurāsenā puratthimadisibhāge anavaratam ⁶ ajjamānasamada Lañkāvīlañinducakalasañabhitakalloamālāya samadañkāla ⁷ bahusakulañkalabhamūkharitakūliya ⁸ Kadambanadiyā ⁹ tire pañhamakacetiyañjhāne ¹⁰ otari. Rājā pī sārathim peseñvā, nagaram alañkārapetvā antopura ¹¹ nārijanamanorathasampādīnīya ¹² antorijanivesane yeva gandhadāmālādānamuttolamukham ¹³ viniggilantam iva suvaññamañjirajatārakāhikacitāvitānam anekavidha ¹⁴ surabhikusumappakārabhikippam ¹⁵ ativiya pāsādikam mañḍapāñ sampādetvā, tassa majjhe nānāratanañjuti ¹⁶ virijitāni ¹⁷ vicittattharāññithatani ¹⁸ īsanāni paññāpetvā, sārathinā, "Āgatā" deva therā

¹ B -savanasākālo ayati bhaddantā

² B sāvenī ; S₁ sāvenīto ³ S₂ -savanasā

⁴ B devatānāñ

⁵ B gaccha pacchāma tava ; S₂ omits mayam

⁶ B anavataranīmūjāmādasakalaLañkā- ; S₂ -sakala-Lañkā-

⁷ B pāmada- ⁸ S₂ B -kala-

⁹ S₂ omits -kula- ¹⁰ MSS. -kulāya

¹¹ B Kadampānadiyā ¹² B pañhamacetiyañjhāne

¹³ B antepura- ¹⁴ B -sampādāya

¹⁵ B -lambakavīniggalantam ¹⁶ B vividha-

¹⁷ S₂ -kārakīngāh ¹⁸ B -joti- ¹⁹ S₂ -viracitāni

²⁰ S₁ vicittattharāpāni ; B citta- ²¹ B omits āgatā

pacchato nikkhamilvā purato me pācīnadvāre thitā¹ ti,²
vatte, pahaṭṭhabhādayo hutvā, sayārī³ sabbībharaṇapāvikkhū-
cito alaṅkātānekaśatāmacecaparivuto⁴ vicittapupphadhbaja-
paṭṭakālīhi paṭṭeṇigikehi ca⁵ turiyehi⁶ therīgaṇī vidihiy-
māṇaspōjō mahatā rājānubhāvena pacenggammā⁷ vanditvē,
pattai⁸ gaheṭvā tessam purato⁹ purato gacchanto abhinava-
sudhābhavalavividhapaśodehi Kelāsākbaranikārākārīn¹⁰
caṇḍanīgruṇevaraḍārukappurādīgandhāpapehi Gandhamā-
danapahsatānītambasannibhāni kuvalayamallikisūmanā-
campa kālipapphāpāqehi sahbadā vasantasama yopanīṣath
cinaḍukulakoseyyādīnssāpāqehi¹¹ kappaddumā aṇamām
maṇīkānakrajaṭmūttadiratanāpāqehi ratanākarāyamā-
nadi¹² gnajatīnāgayodhanaraukriniceca¹³ cāram¹⁴
puṭṭhajala¹⁵ dhrotapāmalasuddhasantānajanani sevitā¹⁶
vicittatcraṇḍhajakudalīkalaśamālāñkataṇimmalapabha-
sara vūlukāpūjalaravividhbavīthipatimāḍitam manthabbibha-
tam¹⁷ iva khīrasogaram akulibhitañc nagaram pavesetvā¹⁸
sabbībharaṇapatiñcītāhāvabhāvaliñcī¹⁹ caturiyasāmān-
nāgatasurañkāñcīpātibhāgarājakaññānū²⁰ sañcīcaritarām
nā-
nāpācīlārūpāsobhitā²¹ rājabbhāvanām ānetvā, kañcīana-
mūlāñkālañcītarachatte supāññite²² nītamāsane nīsidh-
petvā, paññaya bhejanavikatiyā sahathā²³ sāntappetvā,
amacecañaparivuto ekamantañcī nīsidi.

Taăi rañño kaniñhabbatukassa Mahanagibhiñhanassa yuvāñjassa jāyā Angulā²¹ nāma devi rājagehe vasantī raññinutnātā²² sabbalakărāpatimanditā saradaniśākara-

• 10 *ata si yutte

S. omifa *varicola*

³ Balaikataneka ahassipaceparivuto ⁴ S. comite ca

S. interca

6 B paccagnanii katzii

\Rightarrow B para o encontro

— 2 —

• B viviparae na d u k u l a -

Digitized by srujanika@gmail.com

3. B-paramétrique

14 S. B. Safranek

• B. confusa.

parvifolia — B. mandibbiae.

D. *parvula*

¹⁸ S., Kannan-

⇒ The tourist can

Digitized by srujanika@gmail.com

卷之三

at 8-embryos.

- 14 -

the beginning of his rabbo app-

卷之三

Journal of Health Politics, Policy and Law, Vol. 35, No. 4, December 2010
DOI 10.1215/03616878-35-4 © 2010 by The University of Chicago

rueiravavaradānā vikasitaindīvara'nilalocanā bimbaphala-pātaladasanavasānā mayikup-dalamakarapattabhaṅgako-
kirāṇappahata² kapolatāya sakāṇapūpalivam iva mukham
ubbahanti svāṇoavāṇpūseurattakaracarapa³ talā⁴ pi-
sumasazhata⁵ niruttarathānayugalā tanutaratanumajjhā⁶
vippburitatāralatārasmijjhā⁷ nimuggasarirataya khirsāgra-
ranimuggavadānā viya Siridevatā mahārabamekhalākalā-
pakhālita⁸ vissalajaghanatthalā⁹ vicittaratthanivatthā-
gajabhujaśamasahitorukā rapitawāṇinūpurākplitacaraya-
yugalā dipasikhā viya bhīsamānā navavanalekhnā viya
komalataṇulatā Meruvanalatā¹⁰ viya kanakapattālāñkātā¹¹
pañcāñitthisaiśaparivutā agantvā, therē vanditvā pījetvā¹²
ekamantam¹³ nisidi.

Thero saparijanassu rāñño Dhammaratanaśasāk
vassāpotvā, Petavatthuṁ Vimānavatthuṁ Saccasatiyuttāla-
ca kathetvā, Anulādeviputumkhāni pañcaittisatāni soṭā-
pattiphalālatikārena alatikaritvā, mahājanasamūhesa
rājānganesu rāsi hutvā theradassanām alabhitvā mahāt-
ravena viravantesu : "Sace te ettha pavisissanti okāso
na bhavissatiti," hatthisālaṁ jagglōpetvā, vilukam okiritvā,
pañcavāṇakusumāni¹⁴ vikiritvā, celavitānām bandhitvā
mañgalagajavaratthāne¹⁵ ḫanesu paññattesa tattha gantvā
nisinno devadūtasuttanāi kathetvā, jannasabastāṁ soṭā-
pattiphale patiññāpési.

Tena vuttam.

Latākādipe so Sathukappo akappo
Latākādhiṭṭhāne dvisu ḫanesu¹⁶ thero,
Dhammasāk bhāsītvā¹⁷ dipabhāsiya evādi
Saddhammotāraṇi kārayi¹⁸ dipadipo ti

Nagarappavesanakathā.

² B .indavara. ³ B .kirāṇahata. ⁵ S₁ -varapu-

⁴ S₁ -kalā ⁶ B .piṇasamasabita. ⁸ B .majjhimā.

⁷ S₁ -mekhalālāpakhālita. ; S₂ -mekhalālāpakhālita. ;

B .kalālāpakhālita. ⁹ B .ghanattalā ¹⁰ B .Ner-

¹¹ S₂ .ekamante ¹² S₂ pañcavāṇūni kusumāni

¹³ S₂ .varaṇhita. ¹⁴ S₂ .ṭhānesu

¹⁵ B .bhāsetvā ¹⁶ S₂ , kārayi

Tato mahāvajjajalatnidhivicēm¹ viya naranātīghatāsu
āgacchati, " Hatthisalati-sambhūbhā ti," dakkhipadvā-
rappadese pupphaphalabharita-tarunikarupatimayilte²
kusumadasanena³ AditinandanaNandanavanam avaha-
sitvā pallavnpaigīnā āmantetvā⁴ "Mayā⁵ vāmetum" alah
tavāyāsenāti,⁶ " vihaṅgamadhukararavēna⁷ gajjamāne
Nandanālīdhānōpavane⁸ āsanesu paññatiesu tatthāpi⁹
nisiditvā, bālapur-pitasuttan¹⁰taṁ kathetvā, itthisab-
sasā¹¹ antāyattiḥhalavararatanāti datvā, āgutāgatāhi ku-
javadhlābi sahīhi sammadamāno sāyaṇhīsamaye utthāy¹²
āsanā Missakapabbatābhīmukhāhi gacchanto, " Akālo¹³
dāni bhante tattha gantub idam eva Nandanavanai uyyā-
nam uyyānam nivāsanatthānā hotūti," vutte, " Nagarā-
sannai mahārājāti," pañikkhipitvā, " Tena hi bhante etam
Mahāmeghavanai nāma uyyānam mama pītu sañvā-
ḍhitā¹⁴ nagarato nālīdūrah nāccisannaiḥ guṇanāgama-
nāsāmāṇusih tattha therā¹⁵ vāsaiḥ kappentūti," vutte,
" Sālīn mahārājāti," nivattitvā,¹⁶ nekapuppaphalapallī¹⁷
vīlāñkatavaraṇaśītaḥ madhumadamudita¹⁸ vividhamā-
dukaropakūjitaḥ sucivimala¹⁹ aitalasallīsāyasanāthīka-
taḥ²⁰ yogsnukulam Mahāmeghavanai nāma uyyānam
pavisitvā, tattha dibbabhavanassanibhe rājabhavane sura-
sāyananibhisāsāyanāsune sāmāpattisukhena vasitvā, ya-
minipariyante īyatena Lañkādhipena, " Kacci bhante
phāsukam²¹ pamudavanam²² idan ti," vutte, " Āma mahā-
rāja uyyānam sāmāgazāruppan ti," vatvā, tānī vanaiḥ Saṅ-
ghassa Brahmadeyyaḥ katvā dātukāmena Narindena,

¹ B -nidhivicapanti² S₂ -salasuti³ B -phaladhārita-⁴ S₁ -patimayiltesu⁵ S₂ -dassanena; S₁ -dasanehi⁶ B āmantetvā⁷ S₁ -mits Mayā⁸ B vāmetum⁹ B tavāyāsenāti vihaṅgamadhukararavēna¹⁰ S₂ -rāven' eva¹¹ S₂ -pavanesu¹² S₂ B tattha pi¹³ B -suttaiḥ¹⁴ B -sahassarī¹⁵ S₁ akāle¹⁶ B sañbadhībitaiḥ¹⁷ B therā vikappentūti¹⁸ S₁ nivattitvā¹⁹ S₂ -phallavā²⁰ B mudamudita-²¹ S₁ -vimalatala²² B -sānāvikataḥ²³ B phāsukaiḥ mama vata vanam²⁴ S₂ pavananam

"Kappati bhante bhikkhusaṅghassa ārāmo ti?" vutte,
 "Kappati mahārāja 'anujānāmi bhikkhave ārāman ti' vejū-
 vanam paṭiggaheṭvā Bhagavatē anuññāto¹ ti," vratvā, para-
 māpiṭipasādāpuppaññahadayea² rāḍīa suvaṇṇubhikkāraṁ³
 gaheṭvā, "Imam⁴ Mahāmeghavanuyyānam Saṅghassa
 dammiti,"⁵ therassa karatale maṭīvaṇṇam udakam pā-
 tīvā tasminh khaṇe kampamānam mahāpaṭhaviṁ disvā,
 "Kasmī⁶ bhante vassu⁷ dīkṣātalam idaṁ kampati?

vutte, "Mā bhāyi mahārāja imasminh dīpī Dāsabalaṁsa
 sāsanam patīṭhabhissati⁸ idaṁ ca paṭhamānā vihāraṭhā-
 nam iassedam⁹ pubbanimittan ti," vratvā, rājānam pa-
 desi.

Tato Lañkādīpappadipo thero Mahāmabindo¹⁰ Lañkin-
 dam idīya, tuhiñjalakaṇikasīra¹¹ samīraṇaccutakusu-
 mappakaraviracitam¹² abhinavavikasitakusūsanikarabha-
 laparimalaṁ vibhīta¹³ kālaramaṇiyam¹⁴ uyyānam anu-
 caranto rājagharassa dakkhipadisabbhāgo piṇḍumamulam¹⁵
 gantvā, "Tissu pubbaBuddhuppādesu¹⁶ viya Saṅghakas-
 matthām ethādihunā pī mālako¹⁷ bhavissatī," paṭhavita-
 laṁ kampento taṁ ḥānam aṭṭhab¹⁸ eva jātikusumā-
 ṭhīhi pōjevā, tato rājagharassa uttaradisabbhāgo¹⁹ pañcepa-
 dumasañcēbānam madhurodakasamputṭhānam atimanoñ-
 rādu sarām²⁰ gaṇtvā, "Ayām Saṅghassa janā²¹ gharapok-
 kharap²² bhavissatī," dharapīṭalālaṁ cälento taṁ ḥānaṁ
 ca aṭṭhab²³ eva jātikusumamōṭṭhīhi²⁴ pujetvā, tato rāja-
 gharassa dvārakotīṭhakaṁ gantvā, "Tippam pubbaBad-

¹ B anuññātā

² B paṭidāpuppaññahadayena

³ B -bhīñgāraḥ

⁴ B idaṁ

⁵ S, dasamītti

⁶ B omits kasmī

⁷ S, suvasu-

⁸ S, -hissatī

⁹ B tass' etam

¹⁰ B Mahindo

¹¹ S, -kanaka-; B -kaṇasīra-

¹² B -appabhaṇviracitam

¹³ B vibhītaramaṇiyati

¹⁴ S, -ramaṇyyānam;

¹⁵ omits uyyānam

¹⁵ B siṇḍūḍumamūlaṁ

¹⁶ B Buññhuppādesu

¹⁷ B simāmālako

¹⁷ B uttarabhbāgo

¹⁸ S, gharanī'

¹⁹ S, jante-

²⁰ S, B pupphaṇuṭṭhīhi

dhāraṇāt bedhirukkhato dakkhiṇasākhā¹ ānetvā ettha patīṭṭhāpī² ambhākāt. Bhagavato dakkhinabodhisākhā pī imasmiñc yeva thāne patīṭṭhahissatī,³ dharāyimāyīlalāh⁴ khobhento tam thāpam atṭhahi⁵ sumanakusumanājalihi pūjetvā, tato manḍalamāratacalitehi taruparattakomala-pal-lavuhaṭṭhehi āmanetvā sīlumukharavehi.⁶ “Kva⁷ gacchatha Sadvīlammavaracakkavattī⁸puttā? ettha etha no sirim arubhavathāti,” vadamanāhi viyu latakantāhi parivutam mahāmucalin-dumālakāt⁹ gantvā, “Idam Saṅghū- posathagirassa lohakūtamahāpāśūdasea thānan ti,” bhūravaṇi jāsayanto, tam thānam atṭhab¹⁰ eva pupphamuṭṭhīhi pūjetvā, tato paññambamālakatṭhāmāt¹¹ gantvā, rājopani- tanī vajragandharasāmpannāt supakkam ekam amba-pakkāt¹² tath¹³ eva samāstino paribhuñjītvā, bhūmisimīnā rūpāpetvā pattadho vanodakam āśīneitvā, tasmin khaye nikkhanta ambañkurāt vissat¹⁴thaviṭṭapasākhāpalasam¹⁵ avu- baritakusumaphalanikarañ galamānapariqataphalam upa- getamadūlīhakokilañkalandañca sahakārtaruvaram olo- ketvā, “Idam Saṅghasannipātassa salākagasssa thānan ti,” vañc¹⁶matigajanañ kārente, tam thānañ atṭhab¹⁷ eva kusumamujjhīhi¹⁸ pūjetvā, tato phalapāda¹⁹ pagāñkīñgāt catuṣaññ²⁰thānañ²¹ gantvā, “Idam tiṇṇam pubba-Bud- dhinam uyyānapaṭīggahañadivaso sūmantā dipavāñhi aha- tapaññākārañ²² thāpetvā bhājita²³thānam²⁴ idāni bhatta- gaṭṭhānan ti,” mahinādarā samuppādento, tam thānañ²⁵ ca atṭhab²⁶ eva pupphamuṭṭhīhi pūjetvā, tato anto uyyāne

¹ B dakkhiṇasākhā

² B patīṭṭhāsi

³ B dharāmanājali

⁴ B atṭhabhi kusumañjalihi

⁵ B alimukharavehi āgacchatha

⁶ S, tvāñ

⁷ S, omīt sad-

⁸ B -cakkavattino

⁹ S, mahāmucalamālakāt

¹⁰ B paññambamājakañhānāt; S, paññahamba-; read mahamba²⁷

¹¹ S, B ekambaphalam

¹² B -palasāñ tava bharita-

¹³ S, vasumatīk

¹⁴ B pupphamuṭṭhīhi

¹⁵ B catuṣaññ²⁰thānañ

¹⁶ S, -pādaga-

¹⁷ B bhejitatthānañ

¹⁸ B agatam paññākārañ

¹⁹ S, B thānañ

²⁰ S, B omīt ca

sunimmañjatalasalilābhīpuṇeyā kannaloppala¹ kuvalayādīvividhakusumābharaṇasamalañkata�a jaladevalānūpararavānukārikājahañsasitāya² bahuvividhavihangaganādhivāsabhutāya surñdasarasiriyā akkuñddikāya³. Kakudhābhīdhāmāya vepiyā upari jalasampte mahātēpañthānachgantvā medinītalāñ nacepeno, tañ thānam atthab⁴ eva⁵ campakapupphafalibhi pōjesi.

Tato thero Lañkissarena: "Kasmā bhante avanitalam idāñ gajatilī?" poñbo, "Thānam idam mahīśa ja catihi Tathāgatehi sovitam, imasmim hi happe pañhamam pātuñbhūtassa Kakusandhassa⁶ Bhagavato kile imam? Mahāmeghavānam Mahātīthavanam nāma abosi, nagaram pātisdisalīnge Abhayapurañ nāma rāja tathābhayo nāma, dipo Ojadipo nāma Pilayakiñ⁷ Devakojo nāma abosi. Tadā so dassabalo pajarakābhībhūte⁸ Ojadipavāsino divā, mahākarupāya coditahadayo cattāñsasahassarāiyagāparivuto gaganenagantvā⁹ Devakute atthasi.

Tadā Ojadipavāsino vigatapajjarakā tārāgaparivutash gaganazajhe ühitam puñyacandam viya sakaladipam ekālokañ kalyā chabbappaBuddha¹⁰ rasmiyo vissajjentāñ¹¹ Kakusandhadasañbalāñ divā, khippam āgāmijñsu. Bōjā mahājanena saddhisi Samboeddhas¹² vanditvā pūjetvā, nagarāvidöre¹³ Mahātīthavanam anetvā, tathā¹⁴ kata¹⁵ vicittamāyape varapallatke nisidāpetvā, sahasiyukāñ lekanayakāñ vividhabhōjanena santappesi.

Tato Bhagavā bhejanāvasāne skālapoppbhāñkatañ Mahātīthavanam¹⁶ dbarapitalañ cilento pañiggahetvā, Dhammāñ descento cattāñsasahassajanasañdham maggaphalam pāpetvā, divāvihārañ tathā kalyā, siyañhasa-

¹ S. -upphala-

² S. B akhu-

³ S. B atthabhi

⁴ B idam

⁵ S. gañenā-

⁶ B omits

⁷ B Sammāsambuddhas

⁸ S. B ettha

⁹ B -vanavasudhātalañ

¹⁰ S. B -hadisasarasitāya

¹¹ S. B insert khuddikāya

¹² B Kakusandhabuddhassa

¹³ B -bhūti

¹⁴ B vissajjantāñ

¹⁵ S. -dūram

¹⁶ B omits kata-

maya¹ Bodhiṭṭhānāruhān gantvā tathā samāpattiḥ samapajjilvā vṛuḍhāya, “Mama sirisamahābedhito dakkhiṇamahā sākham ādya Rajanandā² bhikkhuni idhāgacchati,” adhībhāsi.

Sā Satiṁneittāñātavā, tañā khaṇḍaḥ yeva Khemavatirāj-
jallāniyāḥ⁴ Khemarājānam ādaya, Mahābodhim⁵ upa-
gantvā, dakkhiṇyamahāsikhāya manosilālekhaśū Khemarā-
jena dāpetvā, tañā sayanā chinnam suvappakāṭhe thitān-
bodhisikhām ādaya, pañcasalabhikkhunīhi ca⁶ devatāhi⁷
ca parivārīta idbhiyā idbhāntvā, sugatena pasārito dakkhiṇ-
yākāṭhe⁸ sasuvannakataham Mahābodhihi thapsei.

Tatī Tathāgato Abhisyanarindassa datvā, tena Mahātittivavane Mahābodhim¹ patiṭṭhapetvā, tass' uttaradisabhāgo sīrisamālakāḥ gantvā, tasmīti nisinno Dhammāni desetvā, visatiya² pāṇasahassānāni Dhammābhisaṃayāni katvā, tato pi uttarib³ thūpārāmaṭṭhanāni gantvā, tattva⁴ sunāpatti pariyośāne Dhammāni desetvā, dasapāṇasahassāni maggaphalam pāpetvā, manussehi namassituh Dhammānakrakam⁵ attano datvā, saparivārau Kājanandattherī⁶ ca bhikkhusahassena saha Mahādevattherā⁷ ca asminī dīpā Ṭhapetvā, tato pacīnādisabhāgo ratanamālake thatvā, dipavīśīna samanuśāsītvā,⁸ sasiāvako guganam⁹ uggantvā Jambūdīpam agamāsi.

Kakusandhe satthari parinibbute, antarahite ca tassa sasane dutiyam patubhutassa Kopigamanasa bhagavato kile maharaja Itam Mahameghavanam Mahinomayananam namsa ahosi, nagarasi dakkhinadisabbage Vadhaman-

* B - samayena * S, omits -mahi- > B Gajanandā

• B Khetavatiyā rājatāniyā

३ ब्रह्माबोधिनालुं गन्तव्यं

*** *Bombyca***

7 B devataparivāritī

* S₂ -hatthe suvannakaka- ; S₁ -hatthesu-

* B bodhisattvā = B visatipā. ** B uttarathūpā.

¹⁴ S. Rajanandana- ; D Gajanandattheri ca-

Buddha

²² S. upagantvā; B. nabbam uggantvā.

parati nāma, rājé Samiddho nāma, ayah dipo ca Varadipo nāma Pīlayakūjo Sumanakūjo¹ nāma abesi.

Tada Koniγgumano² dubboṭṭhiparipilite³ Varadipavīśino dīvā, tihsasabassasamaṇagaya⁴parivuto tath' evaguntvā Sumanakūte ṛhatvā, sammā⁵ vattāsu⁶ vuṭṭhidhārasu⁷ sakaladipavīśhi sabopagaṇanarapatimā puravarāvidure⁸ Mahānomavanam ānito ettha māpitālaṅkātamandape pallāñkavaram āruhya sivakagaya⁹parivuto nisinno bhojanāvāsane akālakusumasaobhamānam Mahānomavanamā mahita-
lath¹⁰ kampento paṭiggaheṭvā, anumodanam karonto,
tihsajanasahasseñi maggaphalam pāpetvā, pubbabodhipatiṭṭhitatthānañ¹¹ gantvā, taṭha sumāpatti¹² sumāpajitvā samāpatti¹³pariyosāne, “Mama udumbaramahābodhi¹⁴ dakkhiṇamahāsākhām¹⁵ adāya Kanaksadattā bhikkhus idhā-
gechhatūti,” cintesi.

Sā sugatacittān jānitvā, tam khaṇḍaḥ neva Sobharāja-
dhāniyā¹⁶ Sobharājānam adāya Mahābodhim upagantvā,
dakkhiṇamahāsākhāya¹⁷ manosilalekhañ Sotharājens dā-
petvā, tañ sayam chinnash hemakañjāhe ṛhitam Mahābodhi-
sākhām¹⁸ adāya, pacicasatabhikkhusurāsuraparivutā
iddhiyā idhāharitvā, Satthāra¹⁹ pasāritadakkhiṇapāṇītale
sahemakañjāham Mahābodhibhi²⁰ ṛhapesi.²¹

Tam Tathāgato Samiddhinarinḍassa²² datvā, teṇa²³ Mahā-
nomavane Mahābodhim patiṭṭhapetvā, tass' uttaradisi-
bhāge nāgamālakāñ gantvā, tasmin nisinno Dhammarat
desetyā, visatiपानासabassānañ Dhammābhiseṣayāñ kalvi.

¹ S₂ dipo 'yah Varadipo nāma; B dipo Varadipo nāma
Sīlakūjo Sumanakūjo ² B inserts bhagavā

³ S₂ dubbiṭṭhi-

⁴ B omits -gaya-

⁵ S₂ omits sammā

⁶ B vaddhāsu

⁷ S₂ suvattīhi-

⁸ S₂ suravarāvidurāñ

⁹ B omits -gaya-

¹⁰ B pathavitaluh

¹¹ B -bodhiṭṭhitatthānañ gantvā samāpatti¹³pariyosāne
mama ¹² S₂ -sākhām ¹³ B -thāniyā

¹⁴ B -sākhāyāñ

¹⁵ B bodhisākhām;

¹⁶ S₂ b-ahisākhām

¹⁷ B Saṭṭhupasārita-

¹⁸ B ṛhpeti

¹⁹ B Pasiddhanarinḍassa

²⁰ B omits teṇa

²¹ B omits teṇa

tato pī uttarish¹ thūpārāmaṭṭhanash gantvā, taitha² samā-pattipariyosāne Dhammāni desetyā, dasajāṇasahassānī maggaphalam pāpetvā, manussehi namassitūh kāyabān-dhanazī datvā, suparivārañi Kanakadattattheriū ca bhikkhu-sahassena saddhim³ Mahāsudhammattherañi ca asminī dipo ḥnetvā, tato pācīnādisabbhāge Sudassanamālako ḥatvā, Varañdipavāsino samanuśicitvā sapariso īkāse up-patitvā Jambudipum agamāsi.

Koṣagamane mahārāja bhagavati pari-nibbute antar-hite ca⁴ tuva sāsare tatiyam pātnbhūtassa Kassapadasa-balassa hale imam⁵ Mahāmeghavānam Mahāsāgaravānam⁶ nāma ahosi, nagaram pacchimādisabbhāge Viśālapurañi nāma, rājā Jayanto nāma, dipo 'yam⁷ Mañḍa-dipo nāma Pilayakujo⁸ Subhakuto nāma ahosi.⁹

Tadi Kassapo bhagavā upatthitam¹⁰ rājoparājayuddhena¹¹ pācīnañ¹² vināsañ disvā, karunābalacodito¹³ visatisahassānuBuddhaparivuto¹⁴ nabhasā gantvā,¹⁵ Subhakuto ḥatvā, pājjalacto yuddham ujjhitvā¹⁶ sakalsidipa-vāshi sahopyagatunāriñdhipena nagarāvidūram Mahāsāgaravānam ānito¹⁷ ettha nimmito mañḍitavarmūñdape bhāsura-varapallāñkam āruyha nisinno bhojanāvrasāne akālakisāla-yakusumāsamākulam Mahāsāgaravānam avanitalāñ cā-leñio pañggahetvā, Dhammāni desento viśampāpasahassānī¹⁸ maggaphalam pāpetvā, mahābodhiṭṭhanash gantvā, taitha samāpattiñ samāpajjītvā, vññhāya : " Mama nigrodhamahābedhito dakkhiñamahāsikham alāya Sudhammā bhikkhuni idhāgacchatiti," adhitthāsi. Sā munindādhip-

¹ B uttarithūpā-

² B taitha bis

³ S₂ B saha ; B pañcabhikkbu-

⁴ B Mahāsumana-

⁵ B omits Vara-

⁶ B omits pari-

⁷ B e' assa ; S₂ omits ca

⁸ B idam

⁹ B Mahāsikavānam

¹⁰ B omits 'yam

¹¹ B Silakuto

¹² S₂ āsi

¹³ B utthita-

¹⁴ S₂ B rājuparājayuddhena

¹⁵ S₁, pācīno ; B pācīvināsañ

¹⁶ B karunāya codito

¹⁷ B -Buddhaparivuto tārāgañparivuto viya puññacando
nabhasā

¹⁸ S₁, gantā

¹⁹ S₁ muñciyā

²⁰ B ānito

²¹ B viśapāpa-

pāyām¹ viditvā, tath² khaṇḍaṁ yeva Būraṇastriyadhanīyā³ Brāhmaṇadattarājēnam⁴ īdhyā, mahābodhim upagantva, dakkhiṇāmahāsākhāya manosilālekhām Brāhmaṇatātēna dāpetvā, tath⁵ sanyāsi chinnām kānakakṣajāhe ḥitām bodhi-sākhām īdhyā, pañcasataṁbhikkhunideyanikarapari-vutā⁶ īdhiyā ettha⁷ ānetvā, manindena posāritadakkhi-nakaratāle sakānakakṣajām mahābodhim ḥapesi. Tath⁸ dasabalo Jayasāṇasravarāsa datvā, tene mahā-
garavāso mahābodhim patijjhāpetvā, tasse uttaradisabhāge Asokamīlakām gantvā, tasmiṁ nisino Dhammaṁ desetvā catunnām pāpasaṁsaṁsāraṁ Dhammābhisaṁsayaṁ katvā, tato pi⁹ uttaris thūpā¹⁰ rāmaṭṭhāsām¹¹ gantvā, tasmiṁ¹² nisimo samāpatti-pariyosāne¹³ Dhammaṁ desetvā,¹⁴ dasapū-
ṇasāraṁsāni maggaphalam pāpetvā, manoschehi na-massitāni jalasātikām¹⁵ datvā, saparivārah Sudhammattherū ca bhikkhusaliassena saddhitū Sabbasandāsivakaṁ¹⁶ ca nū-
mish dīpe ḥapetvā,¹⁷ tato pācūnadiśabhāge Somanassamā-
lakē ḥatvā, Maḍadipavāsino sāmanusāsītā¹⁸ sāsāṅgo gaganam uggantva Jambudipam agamāsi.

Kassape bhagavati mahārāja parinibbute antarahitē ca tesa Sattusāsane catutthām¹⁹ pātubhūto ambākām Satthā abhisambodhito navame nīse phussapuṇṇamadīrṇe yak-
khaṇḍaṁ alankādipam upagamīta,²⁰ Laekhāmajjhe tiyojanā-
yate yojanaviththate Mahānāgavatthuyyāne mabāyakkhasa-
māgane upari Rāvipathe ḥatvā kapputtihānasamayasamu-
jjhitavotthivatānibbisesavassavāyūna²¹ ca lokaṭarikāgho-

¹ B munino adhippāyāsi

² B tath² khaṇḍe ñeva

³ B -jhanīyā

⁴ B Brāhmaṇadattarājām

⁵ S₁ omits pañcasata-

⁶ B omits -deva-

⁷ B omits ettha

⁸ B omits tath

⁹ B omits pi

¹⁰ S₁ satthūpā-

¹¹ B uttarithūpārākūṭhānām

¹² B omits tasmin

¹³ B samāpatti-samāpajjītvā samāpatti-pariyosāne

¹⁴ S₁ repeats catunnām . . . desetvā

¹⁵ B -sātakām

¹⁶ S₁ Nandasivakaṁ

¹⁷ S₂ ḥatvā

¹⁸ B anusāsītā sāṅgo

¹⁹ B catutthā-

²⁰ S₂ B -gantvā .

²¹ B -yūjihidhārāñihī-

ratnīranikarena ca ¹ sītānarakabahalastalema ca suhvajjaka-lajjāvītasāñkhubhīhitappavakāghana² gajjana³ -sādisena gagnumedīn⁴ -nādena ca yakkhanādī bhuvañā janetvā, tehi yacitābhaya⁵ “ Detha me samagcā nisslāna⁶ hānan ti ”⁷ vutvā, “ Dema te sakaladipati dehi no mārisābhayan ti,” vutte, sabbe⁸ tāhī bhayam antaradhipetvā, yakkhā-dattabhūmiyā⁹ cāmmakhaṇḍam pattharitvā,¹⁰ tatthāstno¹¹ samantato ādittan¹² cāmmakhaṇḍam pasāretvā, kappāna-jakalipasātādahanābhībhōtānah jalānidhīsalilabhu-nādī¹³ samantā¹⁴ velante¹⁵ bhamantānah yakkhanādī Girijādipati daseitvā, ten tathā patiṭṭhitēsu tāhī yaihā-tāhīne patiṭṭhipetvā,¹⁶ cāmmakhaṇḍam saṅkhipitvā nisin-no tādī samāgatānēkudevatāsannipātē¹⁷ Dharmādī desetvā, anekapāṇīkotinā Dhammābhīsamayañā katvā, Sumana-kūjavāsinā Mahāsumanadevarājena samadhibigatasotāpatti-phalema yacitapājīyo siram¹⁸ parāmasitvā pāyimati nīla-malasiroruhe tassa datvā, Jambudipam agamāsi.

Dutiyan abhisambodhito¹⁹ pacicame suhvachare Cūjodara-Mahodarānah jalathalanivāśanam mātulabbhāginey-yāmā; nāgarājūnāmūcipallañkām nissya upaṭṭhitamahāsaṅgime²⁰ nāgānām mahāvīnāsādī devā, etta-miassa kijapakkhe²¹ uposathadivase pāto²² va Samiddha.²³ Sumanadumadevena chattikatarājyātano Nāgadipam²⁴ agantvā, saṅgamamajhe nabhasi nisinno ghorandhakārena nāge santisetvā, assāento ālokati dassetvā, pamuditopaga-tanāgānām sāmaggikaraṇiyām Dhammādī desetvā, uraga²⁵.

¹ S, va ; B c'eva ² B saṅkhubhīhitappavakāghana-

³ S, -gajjanā- ⁴ B -medanī ⁵ S, yacitahadayo

⁶ B nisidañhānan ti

⁷ S, sabbāñ upaddavāh ; B sabbāñ tam upaddavāh

⁸ S, -dīnna- ⁹ S, B athari- ¹⁰ B tathā nisinno

¹¹ S, B ādittan tāh ¹² B -salilapariyantabhitānah

¹³ S, samantato¹⁴ B velante vasantānah¹⁵ B Girī-

¹⁶ B patiṭṭhā¹⁷ nisinno¹⁸ B samāgatadevatāsannipātē

¹⁹ B pījito sisāñ²⁰ B dutiyam pi sambodhito

²¹ B upatītam bi saṅgime²² S, B -pakkhassa

²³ S, Samiddhi-²⁴ S, nāmadipam²⁵ S, B urañga-

dvayapūjite vasumatigatamaṇipallāke nisinno nāgehi
dibbannapānam ānetvā santiappito jalathalanivāśino asiti-
koṣinage saravasilesu patiṭṭhapetvā, tehi namassitum pal-
lañkañ ca rājyatanaṇapādañ ca tattha patiṭṭhapetvā,
Jambudipam agamāsi.

Tatiyam * abhisambodhito atthame sañvacchare Maho-
daramatulena Maṇiakkhikanāgarājenābhiyācito vissākha-
pūppamadivase pañcabhikkhusūtāparivuto Kalyāṇidese ²
Maṇiakkhikassa bhavanam upagantvā, tattha māgiarucirā-
ratanamapilape manoharavarapallāke nisinno nāgariyena
dibbannapānehi ³ santiappetvā nāgamāpavikānikaraparivu-
tena ⁴ dibbakuvalayavilepanādihi pōjito tattha Dhammarū-
desetvā, uṭṭhāyāsanā Sumanakute padab dassetvā, pabbu-
tapāde divāvihārañ katvā, dighavāpi cetiyaṭṭhāne ca ⁵ ma-
hābodhi ⁶ ṣṭhāne ca imasmim mahāthūpaṭṭhāne ca thūpār-
maṭṭhāne ca sasāvako ⁷ nisiditvā, samāpattih ⁸ samāpajītvā,
Sīlācetiyaṭṭhāne ca ⁹ ṣṭhatvā, devanāge samanusasitvā
Jambudipam agamāsi.

Evaṁ idam mahārāja ṣṭhanah tatihi Tathāgatī sevi-
tañ, ettha ¹⁰ anāgatē ¹¹ Buddhassa bhagavato dopamattāhi
dhātihi Dasabalassa rūpakiyam abhinimminiyā sayito
visaratanasati amuceo ¹² Ratanavālukacetiyo nāma asadiso
mahāthūpo ¹³ bhavisentiti," vatvā: "Bhante tam abham eva
kāripeśāmīki," yutte, "Bahūni ¹⁴ te mahārāja kiccañ tāni
kārāpehi," bhātukassa ¹⁵ te Mahānigassa putto Yatṭhā-
tissō nāma, tass' atrajo Goṭhābhayo nāma, tassa tanayo
Kākavāṇyatisso nāma rājā bhavissati, tassa putto Duṭṭha-
gāmini ¹⁶ Abhayo nāma rājā sayat mahāyodho ¹⁷ dasama-

* B āgamāsi * B inserts pi 3 B kalyāṇidese

⁴ B nānādibbannapānehi 5 B -māpavikāparivutena

⁶ B omits ca 7 S, inserts -cetiya-

⁸ S, sasāvakaṭṭhāne ca sivako 9 S, omits samāpattih

¹⁰ S, B omits ca 11 S, ethānā- ; B eth' anāgatē

¹² S, inserts tañ 13 B māpito visaratanasati amuceo

¹⁴ S, B asadiso mahācetiyo 15 B bahū 16 B karobi

¹⁷ B bhātū pūna te mahā- atrajo Ghaṭṭālayakaṭtisso
nāma tassa tanayo Goṭhābhayo nāma tassa naitā

¹⁸ B Duṭṭhagāmani 19 S, B omits mahā-

hāyodhparivuto Kapjulābhīdhānam¹ mahāyodhagajarājam² āryha Malayato sāmāgantvā EjjāraDamiljarājena³ saddhīnū yugjhitvā vijitassāgāmo samarajalanidhiviloṭhanamantha⁴ gahitasakalamahimāṇḍalo mahabbalo jalanidhi-velāmekhalabbūmibhattā nattā tē thūpam ettha kārō-pessaliti,⁵ vatvā, rōjānam pasādesi.⁶

Tadā rājā, "Yadi me bbante nattā karissati? katañ yeva tadā mayā ti," dvādasahaṭthām silāthambham āharipetvā, "Devānāmipiyatissanarapatissa nattā Duṭṭhagāmini⁷ Abhayo nāma rājā imasmim padese thūpam karo-ti," akkharāni likhāpetvā tattba patiṭṭhāpesi.

Evañi thero dutiyadivase Mahāmeghavanam pañigga-hetvā, tañha atthasu thānesu pupphāni pūjento mahāma-him kāmpetvā, saparivāro nagaram pavisitvā, rājagebo bhuñjitvā, Nandanavane nisinno aggikkbandhopamañ DasañalaDhammasaṇañ⁸ desetvā,⁹ jaṇasahassam mag-gaphalam pāpetvā Mahāmeghavanam ih¹⁰ gato.

Tatiyadivase pi¹¹ rājaniresane bhūñjitvā, Nandanavane yeva āśivisopamañ¹² desetvā,¹³ purisahassaiñ Dhamma-bhisarayati kāretvā, Mahāmeghavanam pāvisi.¹⁴

Tadā divasatā rājā Mahāmeghavanaiñ gantvā, theradī vanditvā, "Patiṭṭhitam nu kho bhante asminñ dipo Bod-dhasaṇanān ti?" pucchitvā,¹⁵ "Mahārāja nattā" eva¹⁶ patiṭṭhitān ti," yutte, "Kadā bhante patiṭṭhissatiti?"¹⁷ vatvā, "Yadā puna mahārāja uposathapavāraṇoparāmpa-dāśatāghakammatham ettha Satthussa aṇaya simā buddhā bhavissati, tadā sāsanaiñ patiṭṭhissatiti,"¹⁸ yutte,

¹ S₂ Kanḍābhi-

² S₂ B mahāyodhagajam

³ B Ejjārañamakena Damiljarājena

⁴ B -viloḍhana-

⁵ B kārōpessati-

⁶ S_{1,2} pasādesi

⁷ S₂ kāressa- ; B karissati tadā yeva katañ

⁸ B -piyatissa nattā Duṭṭhagāmañ¹⁹ B kāressatiti

⁹ B -Dhammañ²⁰

¹⁰ S₂ dassetvā²¹ B omits mahā-

¹¹ S₂ omits pi

¹² B āśivisopamañdhammañ

¹³ S₂ dassetvā

¹⁴ B pāvisi

¹⁵ S₂ inserts na tv eva

¹⁶ B omits nattā' eva

¹⁷ S₂ B patiṭṭhabhissatiti

¹⁸ S₂ B patiṭṭhabhissatiti

•

"Buddhāśaya bhante anto 'nāh vassissāmi nagaram abhantarāḥ kātrī sīmaś sīghash¹ landhaśhāti," ratvā,
"Tena hi mahārāja sīmīya gamanaśthānaś jānāhiti,"
vuite, "Sādhu bhante ti," nagaram agamāsi.

Thero² catutthadivase pī rājagehe bhrūjītvā, Nandana-vane anamataggyaih desetvā,³ pāpasahassīnam + amata-pānam pāyetvā, Mahāmeghvāsam upagādhi.

Taib divasām rājā pāto 'va + bheriū carāpetvā, vihāra-magga-nagarāni alākkārāpetvā, sayām ⁴sabīlāñlārabhūślo alāñkata-nāri-gaṇaparīvuto devarājaliyā rathavaram āruyha, mahatā balakāyena nagaram anuvicaranto Mahāmeghvāsanā gantvā, there vanditvā, tebi saddhīm Kādam-banadīy Pāśāpatittham upagantvā, taitha Kuntamālakē ⁵thatvā, mañgala-nāgayugopetāh bemañgalam ādāya, ⁶sīmantāh⁷ dassento vihārañ ca nagarañ ca padakkhiṇach katvā sīmāgumanaśthānaś⁸ kasanto Pāśāpatittham⁹ eva gato.

Vuttam h' etam atthakathāyash

Mahāpadumo¹⁰ Kuñjaro ca ubho nāgā sumāgallā
Suvañcanañgale yuttā pañhatne Kuntamālakē.¹¹
Catnrañgamahāseno saha¹² therebi khattiyo
Gahetvā nañgalati sīmaś¹³ dassayanto arīñdamo.
Samalatkatam pupphaghañāñ nāñrāgudhajañ subhāñ
Pātīm cāpulanacūpāñ ca dīpañ dhūpakañechukāñ
Ādāsañ¹⁴ kadaliñ pupphasamuggañ kusumagghiyañ
Sīmantinihi chattādiñ¹⁵ gahetvā parivārito.
Nānatūriyasañghuñho¹⁶ balogha¹⁷ parivārito
Thutimañgalagitehi pārayanto¹⁸ catuddisam.

¹ B omits sīghash ² Y so therō ³ B desitvā

⁴ S₁ -sabassāñ ⁵ S₂ omits 'va ⁶ S₂ B sitash

⁷ B sīmātāpanaśthānaś ⁸ B -titthagato

⁹ B mahādumo ¹⁰ B kūntimālakē ¹¹ S₂ sahā

¹² S₂ sitash ; B nañgalasitash

¹³ S₁ ādāya ; B ādāsa kadali pubbañ ¹⁴ B chattādi

¹⁵ S₁ -suriya- ¹⁶ B palogha- ¹⁷ S₁ pūjayanto

Sādhakūrāmīnādehi¹ celukkhe-pasatēhi² ca
 Mahstā janapijāya karonto bhūmipo agi.³
 Vibārañ ca purāñ c' eva⁴ kurumāno padakkhiṇāñ
 Simāya gamanat̄hānañ nadim patvā samāpayitī.
 Tatth' evam simāmaggo veditabbo.

So 'yāñ⁵ Kadambanadiyā Pāśāntitthe Kuṭṭavāṭakapā-
 sāṇato⁶ Kumbhakāraivitam agamāsi, tato Mahānipāpi,⁷
 dapaññ tato Kakudhapāliñ, tato mahantam aṅgaṣarukkhāñ,
 tato Khujamstalarukkhāñ, tato Maruttapokkharasīñ,⁸
 tato Vijayārāmauyyāne uttaradvārakot̄thakāñ, tato Gaja-
 kumbhakapāsāṇāñ, tato thusavat̄timajjhāñ,⁹ tato Abha-
 yavāpiyā Balākapisāṇāñ, tato mahāsusānamajjhāñ; tato
 dīghapāsāṇāñ,¹⁰ tato Caṇḍalagāmanī¹¹ vāmena pariharitvā,
 atha¹² Kammāradevrūsa vāmapasse nicasusānah, tato
 simānigrodhāñ, tato vejuvāṅgānah, tato JotiyaGiri-
 Kembhasāñdhidhānānah¹³ tippaññ Nigañthānam assama-
 padāni anto katvā, anekesam Paribbūjakānam ārāmañ
 vāmena pariharitvā, Ehiyaggalasamipē¹⁴ Diyavīsa¹⁵ Brāhma-
 gāra devagehāñ, tato Neumapāliñ,¹⁶ tato Tālacatukkhāñ,
 tato assamajdalañ vāmena pariharitvā Sasakapāsāṇāñ,¹⁷
 tato Marumbatitham¹⁸ agamāsi.

Tato patībhāya simāmaggo naditañakena¹⁹ udhārañ
 Sihasināmatitthāñ²⁰ gantvā, tirato gacchanto Pāśāntitthe

¹ S_{1,2} -kārānīnādehi

² B -satābi

³ B -chanapijāya karonto bhūmipo akā

⁴ S₂ So māyāñ

⁵ S₂ Kuṭṭavāṭapā- ; B Kuṭṭavāṭa-

⁶ B padumapokkha-

⁷ B omits tato thusa- . . . dīghapāsāṇāñ

⁸ B -gāmañvāmena

⁹ S₂ B omits atha

¹⁰ B -Giriya-

¹¹ B Ehiyaggalasamipē

¹² B Dīghavīsa-

¹³ S₂ Neuma- ; B vejuvāpāliñ

¹⁴ S₂ Sakspā- ; B Sasapāsāṇāñ

¹⁵ B Marumpa-

¹⁶ B naditañake

¹⁷ S₂ Sihāra-

Kuddavāṭakapāśīpatthānam¹ upagantvā tathā²
atthāsi.³

Thero imāni similemaggam anupariyāyanto nimittāni
kittesi.

Vuttāsi h' etas tath'⁴ eva.⁵

Nadipāśāpatittham⁶ hi pāśipah Kudjavā⁷ īkañ
Tato Kumbalavātañ ca Mahānīpah⁸ tato agi.
Tato Kakudhāpāliñ ca Mahānīganakah tato
Khujjamātularukkhañ ca Maruttapokkharaṇī⁹ tato
Vijayārāmanyāne uttaradvārakottthato¹⁰
Gajakumbhakapāsañ thusavatīka¹¹ mājjhato.
Abhayē balīka¹² pāśāpam mahāsusūnamajjhato
Dīghapāśapakañ gantvā Kammāradevavāmato.
Nigrodham aṅgāyañ gantvā Hiyagalla¹³ samipake
Dīyavīsa¹⁴ Bhrāhmaṇapassa devokam pubbadakkhiṇā.
Tato Telumapāliñ¹⁵ ca tato Tālacatukkago¹⁶
Assamañdalavāmēna Sasapānath¹⁷ tato agi.
Tato Marumba¹⁸ titthañ ca tato uddhasi nadim agi
Kūlanten¹⁹ eva so yāva tittham mañgalasāmmatañ.²⁰
Sīha²¹ sinānatitthena uggaṇtvā tirato vajasi²²
Pāśāpatitthāñ gantvā²³ nimittāñ ghaṭṭayi²⁴ isi.
Nimittena nimittantu²⁵ ghaṭṭite devamānusī²⁶
Sādhukāram pavātēsuñ sāsanam suppalīṭhitān ti.

¹ S, Kudjavāṭakapāsañam ; B Kuṭṭakavāṭakapāśīpa-

² S, tathā³ B atthāsi vuttāsi h' etas tathā

⁴ S, omis tath'⁵ eva

⁶ B gaechanto pāśāpatittham hi⁷ B Kuṭṭavā-

⁸ B tato Kumbhakaravātañ ca mahānīpah ; S, Kum-
balavātañ ; S, Kumbhalavātañ

⁹ B padumapokkharaṇī¹⁰ S, -koṭṭhakañ

¹¹ S, -vatīka- ; B thūpavatīka.¹² B palāka-

¹³ B Bhiyaggala-¹⁴ B Dīghavīsa-

¹⁵ S, Neluma- ; B vejuva.¹⁶ B -catukkato

¹⁷ B Sasapānath¹⁸ B Marumpa-¹⁹ S, -sammata

²⁰ S, Sisa- .²¹ B vajī²² B gantvā

²³ S, ghaṭṭayi isi ; B ghaṭṭari²⁴ B nimittetu

- Evāhī thero rāññā dinnāya sira'sitāya mahāsthūya nimittāni kittetvā, thūpārāmamālakādīyatiñsa'khaṇḍasimāyatthāya abbhantaranimittāni simañtarananimittāni ca kittetvā, vasudhādhāniñ + janayanto abandhi khaṇḍasubba' simāyo.

Kammavīcāpariyosane yeva nimittāni bahi katvā, subbā 'va tā simā heṭṭhipaṭhavisandhāraka ⁶ udakapariyantānī katvā otiñsu.

Iti Mahindatthero catutthe yeva divase yāva sīsanantarañdhānā tāva ⁷ pavatiamānah simāñ bandhitvā, pañcāme divase rājanivesane bhuñjītvā, Nandanavane khaṇḍaniyapariyāyah desetvā, janasahassam ⁸ amatapinam pāyetvā, evāhī chāṭṭhamo ⁹ divase gomayapiññū ¹⁰ sattame divase Dhammaenkkappavattanam desetvā, ¹¹ sattāhe ¹² yeva ajjhānavanam ¹³ pāpasahassam abhisamayam pāpetvā, sattavi ¹⁴ nayadī karonto Mahāmeghavane vihāsi.

Tadā rāja Devānampiyatissō : "Mahāmeghavane yathā sīhassa vīśadhi ¹⁵ koṭiparicumbitaṭṭhāne bodhigharāni hoti,¹⁶ dakkhinapādaṭṭhāne mahāpiññādo nāgnaphaṇū ¹⁷ kāro, vānapādaṭṭhāne sannipāta ¹⁸ ghārañi, nābhīṭṭhāne dhātugharāni vāmodarapasse ¹⁹ rāsimālako, dakkhiṇahatthaṭṭhāne bhattagharāñi,²⁰ vāmahātthaṭṭhāne mahāthūpo bhubhūjākāro,²¹ kauṭṭhātthaṭṭhāne kauṭṭhakūpo,²² givām ²³ āvattetvā ²⁴ dakkhiṇapassena oloketassa ditthiñipatthaṭṭhāne ²⁵ manigharami hoti.²⁶ Evāhī sīhavikkantañ katvā mahantānah vihāro mahāvihāro ti," vatvā, taṭṭha

¹ S. omits sira-

² B .khaṇḍasimattāya

³ S. omits sim ⁴ B vasudhācalanī

⁵ S. khaṇḍasabha-

⁶ S. B -sandhārakanī

⁷ B omits tāva

⁸ B janasahassāni

⁹ B chāṭṭhe

¹⁰ = B -piññām

¹¹ S. B sandassetvā

¹² S. B sattāhen' eva

¹³ B adīhanavapāṇasahassāni

¹⁴ S. samatin-

¹⁵ S. vānyi- ; S. vālayi-

¹⁶ B abosi

¹⁷ S. nāgavanā-

¹⁸ S. sannipatita-

¹⁹ B vāhedarupasse gazi-

²⁰ B mahābhattagharāñi

²¹ B pupphūjākāro

²² B kauṭṭhaphuṭṭhakūpo

²³ S. givāvattietvā

²⁴ B āvattiñvā

²⁵ B nittānipatthaṭṭhāne

²⁶ B abosi

Kālapāśādañ Loha¹ pāśādañ Salikaggas Bhattaggañ
nabāpitapariveṇañ² dīghacāñkamanapariveṇañ pha-
lagga³ pariveṇañ therapassayapari⁴ veṇam marugāñ-
pariveṇañ dīgbasandasenañ patissapariveṇañ⁵ rattitthāna-
divāñthaçcañkananapokkharapatiññāññilaiñ katvā pa-
tiññāpesi.

Tena vuttāñ.

Devānampiyavacanopagūñhanāmo
Lañkāyam pañhamām idam⁶ mahāvihārañ
Rāja so sumati Mahāmahindattheram
Āgammāñalamatim ettha kārayitthāti.

Mahāvihārapañggahañakathā.

Tato thero nagare piññāya caritvā jāmasaṅgahañ karonto
rājagebre bhuñjitvā rājasāṅgahañ karonto⁷ chabbisati-
divase⁸ Mahāmeghavane patiññhita Tissāramamahāvihāre
vasitvā, Missakapabbate pi⁹ vihārañ patiññhapotukamo¹⁰
āsañbisukapahikkassa terasame divase rājaniepure¹¹ mahā-
appamāñdasittantaiñ kathetvā, pācīmadvārañ nikhamitvā¹²
Cetiyanigriñ agamāñsi.

Tadā rājā : " Thero ambe gāñhena¹³ ovādena ovādi,¹⁴
gacecheyya¹⁵ nu kho ti ? " ratham abhirūhiñvā, tattha¹⁶ dve
ca deviyo āropetvā, mahābalenānugato Cetiyanigriñ gantvā,
deviyo ekamantam apakkamāpetvā, atīviya kilantarūpo¹⁷
therinaiñ samipañ gantvā,¹⁸ " Kasmā tvam mahārāja
evarūpāya¹⁹ uphavelāya²⁰ kilamāno āgao 'ati ? " vutte,²¹
" Gantukamo²² nu kho dāni bhante ti," vutvā, " Na mayam

¹ B omits loha² B sunahāta- ; S₂ sunahāpita-

³ S₁ phalaggahana- ; S₂ palagga-

⁴ S₁ theravassaya ; S₂ theravassapari-

⁵ B madugāñ- ⁶ B -patipariveṇañ ⁷ S₂ imah

⁸ B karoti ⁹ S₂ chabbisadiy. ¹⁰ B omits pi

¹¹ S₁ rājantopure ¹² B bāñhena ¹³ B ovādi

¹⁴ B kubhūñ gacecheyya ¹⁵ S₂ B omits tattha

¹⁶ S₂ kilantañ tuñ samipañ ¹⁷ B patvā

¹⁸ B aija evarūpāya ¹⁹ B uñhiya veliya

²⁰ B vutto ²¹ S₂ -kāññi

mahārāja gantukimā apि c' ettha vassu; vasissāmāti,¹
vutte, taṁ khaṇḍa yeva² kañcanaacetiyādgaṇam³ parik-
khipitvā aṭṭhaenūṭhiya leṇesu⁴ kamīmā patiṭṭhapetvā⁵
nagaram eva agamīsi.

Taṁ divasam eva rāñño bhāgineyyo Mahāriṭṭho⁶ mahā-
macce rājānam anujānāpetvā, pañcāpāṇḍasiya jetṭhaba-
niṭṭhabhātukhe saddhitū therāpanā santike pabbajitvā,
ariyamagga-pokkharaṇiyam avagāhītvā,⁷ maggahāpoda-
kosa kilesamalaṁ dhowitvā, hirottappasatiṭake nivisetvā,
silavilōpanena vilimpitvā,⁸ arahattamapādanena maṇḍlitvā
vimutti⁹ pupphadāmam pilandhitvā, iddhipālapādukā¹⁰
āruyha, nibbānaragaram pavisitvā, Dhammapāsādām
āruyha¹¹ nibbānamahā¹² thale vicaranto ekaggasukha¹³
samappito viharati.

Tadā dvāsatthi khīpūsaṁvā āsājhipuṇṇamadivase rāññā¹⁴
dīonnāvihārā¹⁵ pātipadādivase vassu upagantvā, Cetiya-
girivihāre narāmarūpaṁ saṅgahaṇā karontā viharimā.

Tena vuttaiḥ.

Devamānussaṅgaṇa gaṇinataḥ
Taṁ ca gaṇaḥ guṇavitthatakittim,
Yātaṁ specca ca mānaya¹⁶ mānā
Puññacayaya¹⁷ vipulam akarishuti

Cetiya-giri-vihāra-paṭiggahaṇaṇakathā.

Tato therosu dasabhātikasamākulāḥ rājakulam paś-
jetvā Cetiya-giriṁhi vassu vasiṭvā assayujapuṇṇamā-
divase pavāraṇatthāya sannipatiteṣu, pācina Yugaṇdhara-

¹ B khaṇḍa ḍeva

² B kanakacetiya-dgaṇam yeva kanjakam parikkhipitvā

³ B leṇesu sudhākammāḥ ⁴ S, B paṭṭhapetvā

⁵ B mahā Ariṭṭho ⁶ B ogāhetvā ⁷ B vilimpetvā

⁸ S, vipatti- ⁹ S, -pādūkāni ; B -pādūkam

¹⁰ S, abhirubitvā ; B abhiruyha ¹¹ B -mahātale

¹² B ekanta-sukha- ¹³ S, rāñño diṇṇavihāraṇi

¹⁴ B -vihāre ¹⁵ B māniya- ¹⁶ S, puññamayaṇaḥ

parikkhepato abbhamañihikidhūmaraja' Rāhuvippatouttade
Buddhuppādpatimapūditassa lokassa rāmaneyyakadassan-
natthan lokapāla' devatāhi pacinadisīya ukkittarajata-
mayam mahādāsasamapñalaṁ viya paññāiyitvā nemi¹
vat̄ṭiyah gahetvā vīparivattiya'mānarajatacakkasas-
sirikam puṇṇacandamapñalam² ullāghitvā neilapatham-
paññipajji.³

Tada rajatagha'aviniggatāhi khiradhārāhi dhoviyamāna-
disabhāgaya⁴ viya rajatavimāna' vīppamuttelai muttivali-
sumanakusumadāmasetadukūlakumundavisarehi sampari-
kiṇṇaya viya ca caturūpakkilesavimutti'puṇṇa'⁵ eanda-
ppabhāsasudayobhāsitāya tāya⁶ rattiya' dvāsiṭhi arah-
antu visuddhi' pavāraṇaya pavāresu.⁷

Athāyaemā Mahindathero⁸ kattikapuṇṇamadivase arī-
yagaṇaparivuto riñjukulaṁ gantvā, bhojanāvasino : "Mahā-
rāja ambehi ciradiṭṭho⁹ Sammāsambuddho anāthavīsañ
vasimha icchāma Jambudipah gantun ti"¹⁰, vativ, "Nanu
bhante tumhe avocuttha parinibbuto Sammāambuddho-
ti?" vutte, "Kiñ cā pi mahārāja parinibbuto atīha khv assa"¹¹
sariradhadhātuyo tiṭṭhantiti," vativ, "Anññatāhi bhante
karomi thūpāh, dhātuyo kuto lacehāñjī?" vutte,
"Sumanona"¹² saddhiñ mantehi mahārājati," aha. Tato-
raññā yācito Sumanasāmagero, "Mahārāja tvam vīthiyo-
solhāpetvā," dhajapatākapuṇṇa' ghatādihi alankāripetvā,
saparijano¹³ uposathāhi samādiyitvā,¹⁴ sabbatalā¹⁵ vacaro-
upatiṭṭhapetvā, mañgalavaravāraṇah sabbalāñkārapati-

* S. -rajo-	* B. -devatāpācina-	* B. nemi ¹⁶ hutvā
* S. B. parivattiya-	* B. -mapñalaṁ viya	
* S. -pajjittha	* S. bhāga; B. -māna disabhāgī viya	
* S. -vimānaceutahi; B. -vimānaviceutahi		
* S. ositis ca	* S. -vimutti-	* S. ositis -puṇṇa-
* S. ositis tāya	* B. visuddha-	* S. B. -pavāraṇa
* S. Mahāmahinda-		* S. cirāni
* B. Jambudipagamanan ti		* S. khvāssa
* B. Sumanasāmagerena		* B. sodhetvā
* S. -patākā; *S. ositis -puṇṇa-		* S. saparijananā
* S. samādayitvā	* B. sabbatalā	

maṇḍitam kārāpetvā,¹ upari c'assa² setacchattam ussā-
petvā, sāyaṅgasamaye Mahānāgavānuyyānabbimukho-
yāhi, addhā³ tasmīn thāne⁴ dhātuyo laechasati,⁵ aha.
Tato therō Cetiyagirim gantvā, sāmaperam īmantetvā,
“Ehi tvam Sumanā Jambudipe tava ayyakam Asokam
Dhammarājām⁶ Sakkañ ca devarājānam⁷ upasaṅkamitvā
dhātuyo ānehitī”⁸ aha, “Sādhu bhante ti,” Sumanā⁹
tāvad eva paccivaram īdīya, veṭasam abblinggantvā,
Pāṭaliputtadvāre¹⁰ oruṇya, pācīvamahāsālamale ṭhapitam
Laṅkāntyamānam mahābodhim kattikachaṇapūjāhi pūjay-
antash¹¹ disvā, rāñño santikāñ gantvā, “Sahāyo te mahā-
raja Devāmūnpiyatissō Buddhasāsane pasanno thūpam¹²
patiṭṭhāpetukāmo hatthe te dhātuyo santi tā me dehitī,”
vatvā, tena Satthubhuttiapattam gahetvā, gandhehi ubbat-
ṭelvā,¹³ varamuttasadisānam dhātūnam pūretvā, dinne tañ
gahetvā, Sakkāñ devarājānam¹⁴ upasaṅkamitvā, “Kih
bhante Sumanā ābīndasati?” vutte, “Mahāraja tvam¹⁵
amhe Tambapajjidipam peseṭvā kasmā pamajjasati?”
vatvā, “Na ppamajjāmi¹⁶ bhante kiñ karomiti?” vutte,¹⁷
“Hatthe te dve dhātuyo atthi dakkhiṇḍadāṭhā ca dakkhi-
ṇḍakkhakañ ca, ito dakkhiṇḍakkhakam mayhañ dehitī,”
vatvā, “Sādhu bhante ti.” Sakkena devānam indena
yojanappamāṇam¹⁸ maṇiṭhēpam ugghājetvā,¹⁹ dakkhiṇḍ-
akkhadhātuñ niharitvā, dinne tañ ca gahetvā Cetiya-
girimhi²⁰ yeva patiṭṭhāsi.²¹

Tato Mahindapamukhā mahānāgā AsokaDhammarājena
dinnadhatuñ Cetiyagirimhi²² yeva patiṭṭhāpetvā dakkhi-
ṇḍakkhakam īdīya vadībhāññukacebhāyāyam²³ Mahānā-
gavānam agamaihan.

¹ S, B kāretvā	² S, uparim assa	³ B tvam addhā
⁴ S, omits thā	⁵ B Dhammarājānam	⁶ S, -rājāñ
⁷ S, nehitī	⁸ B Sumanasāmājero	
⁹ B -puttanagaradvāro		¹⁰ B pūjīyamānam
¹¹ S, thūpā	¹² B gandhodakehi ubbatītvā	
¹³ S, -rājāñ		¹⁴ S, tuvam
¹⁵ S, ppamajjāmiti ; B pamajjiti		¹⁶ B omits vutte
¹⁷ S, utṭhāpetvā	¹⁸ S, Cetigirimhi	¹⁹ S, aṭṭhāsi
²⁰ S, Cetigirimhi		²¹ B -cebhāyā

Rājā pi sāmanerena vaitappakāram pūjāsakkāraṁ kāvā, hatthikkbandhayaraguto maṅgaladantimathake¹ setacchattāṁ dhārayamāno Mahināgavānam paīvā, "Sace ayaṁ Sammāsambuddhassa² dhātu, setacchattāṁ apāpamatu, maṅgalamātaṅgo jaunukehi bhūmijyam patīṭṭhabhatu, dhātucaṅgojakam³ matthake me⁴ patīṭṭhabhateti," cintetvā, maha cittuppādēna rabbe te taṭhā bhūte dīvā, amaten' eva abhisitagatio⁵ dhātucaṅgojakam ibhakumbhe⁶ thapesi.

Pamudito nāgo kuñcanādaḥ⁷ nadi, mahāmegho uṭṭhabhitvā pokkharcavassatā vassi, udakapariyantāḥ kāvā mahābbumisālo abhō, "Paccante pi⁸ nāma Sammāsambuddhassa dhātu patīṭṭhabhissatī," devamanusā-pamodayihsu, aha⁹ so gajarijā anekatālāvucara¹⁰ parivuto¹¹ ativiya ujārena pūjāsakkārena sakkariya¹² māno¹³ pacchimadisābhīmukho¹⁴ hutvā,¹⁵ apasakkanto yāva¹⁶ nagarasa, puratthimadrārasī tāva gantvā puratthimadrāreṇa nagaram pavisitvā, sakalangareṇa ujāriya pūjāya kayiramānāya dakkhiṇadvāreṇa nikhamitvā, thūpārāmath gantvā, taṭhā purimikānāt tiṇyān Sammāsambuddhānāt Dhammakarakas¹⁷ kāyabandhanām udakasiṭṭakan ti¹⁸ imesah tiṇyān paribhogacetiyānāt nihitaṭṭhānam purato¹⁹ kāvā, tasse pacchimadisābhīge bodhirukkhatṭhāne thūpābhīmukho²⁰ hutvā, dhātum oropetuḥ na dento aṭṭhāsi.²¹

Atha rājā kaṇṭhaka²² samākiyāpasākhāhi²³ kadambapupphikādiḥ nānāgacchehi parivutāḥ taṭhā padesāni sodhi-

¹ B -hatthimatthake

² B -sambuddhadhātu-

³ B dhātucaṅgojakam

⁴ S, omits me

⁵ B abhisattagatio⁶ B gajakumbha⁷ B koñcanādaḥ

⁸ S, pi hi nāma⁹ B aṭha so gajo¹⁰ = B -Aṭja-

¹¹ S, -parivuto pi¹² B sakkariya¹³ S, inserts nāgo

¹⁴ S, -disiyāṭṭhīmukho

¹⁵ S, B insert va

¹⁶ B apasakkanto yeva

¹⁷ B dhamakaraṇāḥ

¹⁸ B udakasiṭṭakan ti

¹⁹ B purato ca

²⁰ B thūpārāmābhīmukho

²¹ B na dento aṭṭhāsi

²² B kaṇḍaka-

²³ S, B -sākhāhi

patvā, vidiṭagajvaraḍhippiyo chinnodikaya¹ Abhayavū-
piyā siṅghasipham² mattikapīḍam³ śharīpetvā, karivara-
kumbhappamāṇaiḥ vatthuḥ katvā, iṣṭhikā pi⁴ kārapetum
ārabhi.

Tadi kusijaro kātiपाहातु तस्मिंश्च थाने दिवा सुरभि-
कुसुमासुमालाकाते मण्डपे थत्वा⁵ रातिः थुपाय-
थानुभविन्नेत्रं परियायति.

Tato rājā vatthuḥ cīnāpetvā⁶ : “ Kidiso⁷ भन्नी थ्विपो
हित्तो ति ? ” theram pucchitvā, “ Vihirāśisadiso mahārā-
jati,” vutte, “ Sādhu भन्ते ति,” jaṅghappamāṇaiḥ⁸ थ्विपद्
cīnāpetvā,= dhātñorocpanattāya⁹ mahāsakkāraḥ कारेश,
sakalaṇāgarौ ए¹⁰ जानायला ए धातुमाबासु दासनात्तिहाया
सन्निपतिदेश.

Tasmiṁ samsye Dasaabalasse dhaṭusaricāś dviṭadinda-
kumbhato satiṭālappamāṇaiḥ वेहाम् abhiuggaṇatvā,
tehi tehi dhātuppadēshī¹¹ चर्मानां¹² वग्नानाम् udaka-
dhīrā ए अग्निक्षांडु ए पवतित्वा, tato nikkhantanda-
kaphasitehi Tambapaṇḍīṭhalassa¹³ pariजाहातु वृपासमेत्वा,
gandhabamule¹⁴ Dasaabalasse pāṭīhāriyāśadisam¹⁵ mahā-
janāssā yamakapāṭīhāriyāt दासेत्वा, otaritvā rañño¹⁶
matthake patiṭṭhāsi. Rājā saphalam manusattapatiṭṭi-
bhās ति मात्तमिनो, mahantaḥ sakāraḥ katvā, dhātām
patiṭṭhāpeśi. Saha dhātupatiṭṭhanena mahābhūmicālo
ahosi.

Tasmim pana dhātu pāṭīhāriye cittam pasādetvā, rañño

¹ B vidiṭagajāḍippāyatāya chinnodakāya

² S₂ siṅghaḥ; B siṅghaḥ siṅghaḥ mattikāḥ

³ B omīś-pīḍam⁴ B iṣṭhakarāśiḥ⁵ S₂ ḥapeṭvā

⁶ S₂ -ṭhāne⁷ S_{2,2} vināpetvā; B vināsetvā

⁸ B kiñcīdīo⁹ B jaṅghappamāṇaiḥ

¹⁰ B vināsetvā; S_{2,2} vināpetvā¹¹ B omīś ए

¹² S₂ dhātupadēhi¹³ S₂ chabbanī-

¹⁴ B Tambapaṇḍīṭhalassa

¹⁵ S_{2,2} gandhabamule; B kandubarukkhamule

¹⁶ B -sadisā pāṭīhāriye cittam pasādetvā rañño bhātā^{*}
Matiṭṭhāyo nāma rājakumāro purisaśassena saḍḍhim
pabbaji, *smiting from mahājanāssā to pana dhātu-*

bhātā Mattābhayo nāma rājakumāro purisabassena
sañdhim pabbaji. Evam antonagarato ca¹ bahinagarato ca pabbajitāni tiñsabhiikkhusahassāni ahesuñ.

Nītihite ca pana thūpasmiñ rājā ca² rājabhātaro ca
deviyo ca amaccā ca nāgarā ca jānapadā³ ca devanāgā-
yakkhānam pi vimhayakaram paccakapujam⁴ akadsu.

Tena vuttāñ.⁵

Sakadhbatusarirakena⁶ p'evam
Parinibbānagato pi lokanātho,
Janatāya hitā sukhātā ca sammā
Bhudhā 'kāti zhite kathā 'va kā ti?

Dhātvāgamanakstikā.

Ito pubbe āyasmato⁷ Mahāmahindassa⁸ samaçindassa
uyyānapatiçgahañadivase yeva Anulā⁹ devi Mahāmegha-
vanātā gantvā Dhammanāt sutvā, pañohāti itthisatehi
saddhītā dutiyaphalam patvā, pabbajitukāmā hūtvā, ratiñho
tam attham arocesi. Rājā tassā vacanātā sutvā, "Anulā"
devi bhante¹⁰ uparisā pabbajitukāmā pabbajethanān ti,"
vatvā, "Na mahārāja mātuñāmā no pabbijetām kappati,
atthi Pajaliputte pana me¹¹ bhagini Sañghamittā nāma
bhūnusutā bhikkhuni, imasmiñ ca¹² mahārāja dipe¹³ puri-
makānām¹⁴ tiññāñ Sammāsambuddhānañ bodhi patiçphāsi,
ambhākāñ¹⁵ Bhagavato pi sarnsarañsiñjalavissajjanakena¹⁶
bodhinā¹⁷ idha patiññātabbañ, tasmiñ tava sañhāyakasse¹⁸
sāsanam pahiçeyyasi yathā Sañghamittā mahābodhidu-

¹ B omits ca ² S₁ omits rājā ca ³ S₂ jāvapānapadā

⁴ S₁ paccakabuddham pūj^o; B paccakkhañ

⁵ S₂ omits tena vuttāñ ⁶ B -sarirakena paha

⁷ S₂ āyasmā ⁸ B Mahindassa ⁹ B Anujā

¹⁰ B Anulā ¹¹ S₂ bhante devi ¹² B mama

¹³ S₁ omits ca ¹⁴ S₂ dipesu ¹⁵ S₂ perimikānām

¹⁶ B ambhākāñ pana Bhag^o sariraramsiñjalavissajjanakena

¹⁷ S₂ -vissajjanakena ¹⁸ B bodhinā pi

¹⁸ B sañhāyakasse nañ

mindato dakkhiṇamahisākham¹ ādāya āgacchayya,² sā imā pabbajissatī³;” vutte, “Sādhu bhante ti,” therassa vacanāsā sampatičchitvā, antovasse skadivasañ therassa⁴ santike sannisinno sabbamaceehi⁵ manetvā, Arijībhān nāma attava bhāgineyyam amacecaranam kānatetvā, “Sakkhissasi tvād tāta sahāyassa me Dhammasokasā⁶ santikā⁷ gantvā, mahābodhinā saddhim ayya⁸ ? Saṅghamittattherim ānetun ti ?” vutvā, “Sakkhissāmi sace⁹ me pabbajjam anujānissanti,”¹⁰ vutte, “Gaccha tāta therim¹¹ ānetvā pabbajjhati,” poseti.

So rāñño ca¹² therassa ca sandesam ādāya, vanditvā, assayujamise sukkapakkhassa dutiyadivase sapariso Jambukolapūṭjanāsā gantvā, nāyam abhiruyha, samuddam uttaritvā, therālīpiṭhānavasena nikkhantadivasen¹³ eva Pāṭaliputtam agamāsi.

Anulī devī pāra¹⁴ pañcahi antepurikāsatehi pañcahi ca puravilāsinisatehi saddhīn dasasilāsā samādāya kāsāyavasānā¹⁵ pabbajitukāmā theriyāgamanam pekkhamānā nagarā¹⁶ skadese¹⁷ upassayād kārapetvā vāsār kappesi.¹⁸

Ariṭṭho pi kho amaceo gatadivasam eva Dhammasokasānarindrah disvā, rājasandesāñ dassetvā, therasandesāñ¹⁹ vandanto : “Sahāyassa kira te bhātujāyā pabbajjam²⁰ ākāshhamānā gahitabbatā viharati, tam pabbajetum ayya²¹ ? Saṅghamittattherim pahiñāhi tāyā eva²² saddhīn bodhisākham²³ dakkhiṇan ti,” aha. Tathā²⁴ Saṅghamit-

¹ S₂ omits -mahā-

² S₂ gaccheyya

³ B sā imā pabbajissatiti

⁴ B therasantike

⁵ S₂ amaceehi

⁶ B santike

⁷ S₂ ayya Saṅghamittāñ therish

⁸ B deva sace

⁹ S₂ anujānissanti ; B anujānissatiti ; S₂ anujayissatiti

¹⁰ B therim āharityā

¹¹ S₂ omits ca ; B rāñño c'eva

¹² S₂ divase yeva

¹³ S₂ ca ; B Ānujā devī pi

¹⁴ B kāsāyavasānā

¹⁵ S₂ ekapades

¹⁶ S₂ sañkappesi ; B kāresi

¹⁷ B therassa sandesañ ca dadanzo

¹⁸ B pabbajjīya kañkhamānā

¹⁹ S₂ ayya Saṅgha²⁰

²⁰ S₂ evam

²¹ S₂ omits bodhi- ; B -sākhañ ca

²² B omits tathā

tattheriñ ca upassantikamitvā tam ev' attham pañinivedesi.¹

Sā tōvad eva pītūrīyasantikash² gantvā, bhātuttheravacanaiñ samārocetvā,³ "Gaceham'⁴ abam mahārāja Tambapāṇḍipan⁵ ti," vatvā, "Amma putto pi me⁶ Mahindathero nattā⁷ ca Sumanasāmañgero mah chinnahatthañ viya karonto Tambapāṇḍipan⁸ gata, tassa me⁹ te apassantassa uppanno soko tava mukham passantassa vūpasammati, idāni mah sutavirahasokasigare nimujjapeniñ kathāñ gacchasi? "¹⁰ vuttak naraviravacanaiñ selvā, "Garūh¹¹ kho¹² me¹³ mahārāja bhātuttheravacanam Anulā¹⁴ pi khattiyyā itthisahassaparivratā pubbajjapurekkhāñ mam pañināneti, gacchāmi mahipalati," vatvā, "Tena hi ammu mahābodhiñ gahetvā¹⁵ 'va gacchāhili," vuttā,¹⁶ "Sādhuti," sampaticchi.

Atha rājā: "Kappānalo kira sakalalokañ jñāpetvā¹⁷ bodhiñthānam¹⁸ pacchā gacchati, tassa maññhakena pubbe Cakkavattinā pesito gujaratanavaro pi gantvā nāsakkhi, evam mahiddhike mahābodhiduminde satthāñ ko¹⁹ nipāteti? nipātitam²⁰ satthāñ kathāñ²¹ tassa pavisati? satthāñ anipātetyā khaṇḍitum bodhisākhā²² na sakka, akhaṇḍitā sākhā Lañkāñ²³ kathāñ gacchati? "²⁴ evam satthagħātārahām mahābodhiyā²⁵ aśkham Lañkādipan²⁶ kathāñ nu kho pesessāmīti? "²⁷ cintetvī, amace pucchitvā, Mahādevabbhidhānena ekenāmaceena,²⁸ "Santi deva bahu paññitā bhikkhū ti," vutte, "Sādhuti," bhikkhusaṅgham bhojetvā,

¹ B nivedesi

² B Tampa-

³ S₂ omits me

⁴ S₂ omits kho

⁵ B gaheṭvā ca

⁶ S₂ B bodhiñthānamhi

⁷ S₂ B pātitañ

⁸ B kathāñ tassaiñ pavisissati

⁹ B bodhisākhāñ

¹⁰ S₂ B mahābodhisākhāñ

¹¹ S₂ amaceena

¹² S₂ omits -rāja-

¹³ B omits me

¹⁴ B gacchatiñ

¹⁵ S₂ omits me

¹⁶ S₂ vutte

¹⁷ S₂ B tāpetvā

¹⁸ B ko

¹⁹ nipātiyatī

²⁰ B satthāñ

²¹ B Lañkādipan²⁶

²² B gacchissati

²³ B pesissā-

²⁴ S₂ .

²⁵ B samārocetvā

²⁶ B nattā ca me

²⁷ B garu

²⁸ B Anulā devi pi

²⁹ B tāpetvā

³⁰ B pātitañ

³¹ B kathāñ

³² B tassaiñ pavisissati

³³ B bodhisākhāñ

³⁴ B mahābodhisākhāñ

³⁵ B amaceena

"Gantabbhāsu mā khe bhante Bhagavato bodhinā Laṅkādīpan no ti ?" ponehi.

Tatk sūtrā Meggalipattatissatthero : * " Gantabbam mahārāja mahābodhinā Laṅkādīpan ti," vātrā, pañcānuttassa Bhagavato pañca mahāadhitthānāni rāsho ārocesi.

Kathā ? Bhagavā kira mahāparinibbānamalice nippanno Laṅkādīpan mahābodhipatiṭṭhāpanathāya : ** " Rāja Dharmāsiko mahābodhipatihāsayatthā gamissati, tada domindaseva dakkhiṇamahāsākhā sayam" eva chinditvā suvaṇṇakājha patiṭṭhabatāti," □ adhitthāsi. Idam ekam adhitthānāsi.

" Tato pattehi □ ca phalehi ca chabbappaBuddharasmiyo? muñecantu," □ adhitthāsi. Idam dotiyam adhitthānāsi.

" Tato mahābodhi valāhakagabbham □ pavisitvā sattābhāsāntiṭṭhabatāti " adhitthāsi. Idam tatiyam adhitthānāsi.

" Thūprāmacestiye mayhami dakkhiṇakkhadhātupatiṭṭhānādvase yamakapatiṭṭhāriyāh karontāti " adhitthāsi. Idam satutthām adhitthānāsi.

" Lachādīpa yeva" me doçamatta dhātayo mahāestiye patiṭṭhānakāle Bodhavesāra; gahetvā vohisam abbhug-gantvā yamakapatiṭṭhāriyāh karontāti," adhitthāsi. Idam pañceamam adhitthānām ti.

Rōjā imikē pañca □ adhitthānāni sutvā, sañjātapitipāmojo Pājālipitato yāva mahābodhi tāva sattayojanikāni maggañ sodhipetvā, tathā dhavalavipulavālukam okirityā, lājapañcamāni □ kusumāni vikirityā, vividhajutivisaradha¹³, jupatañchakasahassram issāpetrā, evam anekadhā añjanābhuñjetvā, suvaṇṇakājhaṭṭhāya bahuni varakanakāni

* B Mahāoggalitissatthero

* B omits mahā-

¹ B patiṭṭhāya

* B sayam eva vicchijjītvā

² S, patiṭṭhatu □ S, pañcettehi

□ S, B omits -Buddha-

³ B munecantu ti

* S, valahugabbham

⁴ S, 'va

□ S, pañceam adhitthā-

⁵ S, lājapañcamayāma- ; B lājapañcasākakusumāni

⁶ B vividhajutivisada-

•

niharāpe. Tavad eva Sakkenāpatio Vissakammadevaputto¹ suvappukāravayappañc nimmīnītvā, rāñño purato pātubhīto,² "Tāta imāñc suvappacca gahetvā kaṭāhañc karohiti," vutte, "Pamāṇam³ deva na jānāmīti," vātvā, "Tvam eva tāta fiatvā karohiti," vutte, suvappacca gahetvā, attano ānubhīyena hatthena parimajjītvā, navabhatthaparikkhepam pañcahatthabhedasāñc titathavikkhambhāñ⁴ aṭṭhañgulabahalañc yuvakñjārasooḍappamāṇamukhavat-ṭikāñ⁵ bālasuriyamañḍalasannibhāñ kaṭāben mīpeivā, narindassa tañc datvā antaradhāyi

Tato rājā sabbābharaṇayabhuñjito⁶ mañgalanīmatañgam īruyha, vikāṭakiriṭasashvadībhiseṇa⁷ Bodhibhūsittakkhat-tiyasahañseṇa parivuto galamānāmañdandhañgandhakufijarandhakārāya cañula⁸ turañganikaramukhavirāva⁹ badhirikatadasadisāya padāti¹⁰ balabahalakulakalaravaphalita¹¹ vītarivariya niddayāhatañcūtiñgumaddelapāṭahukāhalasatiñkharavabodhitāya¹² uddhūyamānadhavalcāmarasenassāya kānakadañḍapattesañghattitaganāya sañtayojanāyēmaya-tyojanañvitthātāya¹³ senāya parivuto¹⁴ suvappakatāhāñc gāhāpetvā, ariyanāgħam adāya mahābodhisamipam agamāsi.

Gantvā ca samussitadhajapatiñam¹⁵ nānāratanañvīcittāñ¹⁶ anekālañkārapatimāñditāñ vividhakusumāsamākippam anekaturiyasañghuñtham¹⁷ mahābodhiñ senāya parivāra-

¹ B Visukamma-

² S. *insert* nāma

³ S. B pamāṇam deva jānāhīti

⁴ B titathavittibhāñ

⁵ S. -sondamānāmukha-

⁶ B -vibhūsito

⁷ S. vikāṭapākākiriṭasashvadībhiseṇa ; B vikāṭa-kiritakuṭasashikājasenā

⁸ B galamānāmañdaggandhakufijarandhakārāya bātu-laturañganikaramukhavirākatasadisāya

⁹ S. -gandha- ; S. cañucula- ; S. cathūla-

¹⁰ S. -mukhararava-

¹¹ S. padāti

¹² S. -pharita- ; S. phārita-

¹³ S. -mutiñgala- ; B -mudiñgamañjala-

¹⁴ S. -vithārāya ; B -vithārāya

¹⁵ B sañuparivuto

¹⁶ B nekasamūssitasetacehattadmajapāñkash

¹⁷ B -vīcittitāda

¹⁸ S. anekaturiyash għejj tamabā-

yitvā, nijiyā parikkhipitvā, gajapāmokkhānam mahātherī-
ṇāch sahassena sakalaJambudipe pattibhisekānām rūjūnām
sahassena ca attānām ca mahābodhiñ¹ ca parivirayitvā,
mole īhatvā, nijalim paggahetvā mahābodhim ulokesi.

Tadā mahābodhiya khaṇḍhañ ca dakkhiṇamahisākhaya²
catothathappamīḍam padesañ ca īhapetvā avasesam
ndastanam agamisi.³

Tena vuitāñ.

Tassa⁴ dakkhiṇasākhaya catothathappamīḍapakash
Thāpañ⁵ khaṇḍhañ ca īhapayitvā⁶ sikkhā antaradharayisun⁷
ti.

Rāja tam pāṭihāriyāñ dīvā, sañjānapitīsomanaso aññash
kattabbam apaseitvā,⁸ mahābodhiyā sabbam issariyam
pariccajanto: "Ahāñ⁹ bhante imam pāṭihāriyāñ dīvā
teñño mahābodhiñ sakalaJambudiparajjena pujemiti,"¹⁰
ariyasmāglinassa vatvā, abhisekam adāsi.

Atha rājā subhilāñkārnpatimapūjito alaṅktarājashassan
parivuto mahābodhim pupphadhūpagandhiñ¹¹ pujetvā,
tikkhatton padakkhiṇañ katvā, aññasañ thānesu vanditvā,
vutthāya¹² nijalim paggyañ īhatvā, sacevācaanakiriyāya
bodhiñ¹³ gaphitukāmo yāva mahābodhiya dakkhiṇasākhā¹⁴
tava udhārañ¹⁵ katvā, īhapitassa sabbaratanamayayassa
piññassa upari suvanapakātāñ¹⁶ īhapīpetvā, sayam pācīna-
bhīmukho suvaññāsopinena ratanapīṭham āruyha, suvañ-
ñātūlikāñ¹⁷ gahetvā, dakkhiṇamahisākhaya manosilayā le-
khañ¹⁸ katvā, "Yadi mahābodhinā Lañkādipe patīyātabbam,
sacāhañ Buddhasāsane nibbematiko, mahābodhi¹⁹ sayam

¹ B mahābodhimōlañ ca parivā²⁰ nijalim pagga²¹ bodhiñ

² S₁ bodhisākhaya²² ³ B agami²³ ⁴ B tassa

⁵ S₂ thānañ²⁴ ca khandhañ²⁵ ⁶ B īhapetvā

⁷ B antaradharayun²⁶ ⁸ B adīvā²⁷ ⁹ S₁ aña bhante

¹⁰ B pujo²⁸ ti attano issariyāñ datvā sañghassā vatvā
sahassavārañ abhisekāñ adāsi²⁹ ¹¹ B pupphadhuma-

¹² S₂ uññāya³⁰; B omīte vutthāya

¹³ B mahābodhiñ³¹ ¹⁴ B mahisākhā³² ¹⁵ S₂ B necāñ

¹⁶ S₂ mahābodhissa me vanditvā

eva chinditvā īmasmiñ suvaṇṇakaṭāhe patiṭṭhabatāti,¹
saccakiriyam ahāsi.

Saha saccakiriyāya * bodhisākhō ² manosilaya paricchin-
naṭṭhanena ³ chinditvā,⁴ gandhakalalapūrassa suvaṇṇakatā-
bassa upari atṭhāsi.

Tena vuttam.

Lekhaṭṭhāpe mahābodhi chinditvā sayam eva sā
Gandhakaddamapūrassa kaṭālassopariṭṭhitā ⁵ ti.

Atha rājā mūle ⁶ lekhāya upari tivaṅgule padese aññāñ
lekhām paricchindi, tato tāvad eva babbujakā ⁷ hutvā dasa
mahāmūlāni nikkhāmīsu, puna uparōpari ⁸ tivaṅgule ⁹
tivaṅgule aññā navā lekhā paricchindi, tāhi ¹⁰ pi dasadasa-
babbujakā hutvā navuti mūlāni nikkhāmīsu, paṭhamakā ¹¹
dasamahāmūlāni ¹² caturaṅgulamattisā nikkhantā itare pi
govakkhajālasadisam anusibbanti nikkhantā, etiakam pāṭi-
hāriyāsh rājā ratanapīṭhamatihake ṛhito ¹³ yeva disvā,
añjalim paggyayha mahānēdāni nadi, anekāni bhikkhusahas-
rāni sādbukāram adānsu, ¹⁴ sakalarījasenā ¹⁵ unnośdini abhoi,
selukkhepa¹⁶sahassrāni pavattayīsu, ¹⁷ pathavito ¹⁸ yāva
Akanṭṭhā devā sādbukāram pavattayīhsu. Rañño imam
pāṭiḥāriyāsh ¹⁹ passantassa pītiyā nirantaram phuṭasari-
rassa ²⁰ añjalim paggaheṭvā ²¹ ṛhitass' eva mahābodhi sayam
eva ²² mūlasatena ²³ suvaṇṇakaṭāhe patiṭṭhāsi.

Tena vuttam

¹ S. patiṭṭhatu ti

² S. sacchi-

³ S. bodhisākhāya

⁴ S. B.-ṭhāne

⁵ B chajjītvā

⁶ S. -patiṭṭhitā; B chijjītvā

⁷ S. mūlalekhā; B mūlalekhāya

⁸ B pupphujakā

⁹ B upari

¹⁰ B tivaṅgule ece

¹¹ B tāhi dasadasapupphujakā

¹² S. -mūlā

¹³ B ṛhito 'va

¹⁴ S. B akānsu

¹⁵ B unnośdi abhoi

¹⁶ S. -satasahassrāni

¹⁷ S. pavattīsu

¹⁸ S. īssete disvā

¹⁹ S. puṭha-

²⁰ B ṛhitass' eva mahājanassa ca mahābo²⁰ mūlasatena

²¹ S. omīte sa²¹ eva

²² S. mūlasatte

Evañ satena mālinash tattha¹ sā gandhakabhadane
Patiññisi mahābodhi paśidenti² mābījanan ti.

Tassa³ dasa mālinūla suvappakañjābatalam abacca
atthabesi, avasesā navoti⁴ anupabbena vadīhamānakā
hetvi gandhakatalam oruhyā ñitā, tassā ubbedheṇa
dasahattho khandho hoti catuhatthā catabhatthā⁵ pañca
māliniñhā paterni yeva pñalehi patimagditā, khudakas-
sikkhanam⁶ pana sahassrā hoti. Evañ⁷ suvappakañjāhe
paññitthitamattiyā mahābodhiyā salilāvāsānō⁸ mahā-
bhūmīcile ahosi, gagane devadundubhiyo⁹ nadisē, pab-
hatanāi nacechi devatānāi siddhukārehi yakkhañānā
bhūmikārehi¹⁰ asurāñjāh thutisadddehi¹¹ Brahmānam ap-
pojhanshi meghinash gajjitehi catuppadānāi rāvehi pak-
khinam virutehi sabbatālāvācarāñjā¹² sakasakapañjhānehi
paññavito yāva Akaniñthā ekakolāhalam ekaninoñdam ahosi.
Pañceaso sikhāsu phalapattato nilapitalohitodātādichab-
bañçārāñjāyo nikklamitvā sakalacakkavijah ratanago-
panā¹³ sivinaddhā viya kurnmānā yāva Brahmañoki ab-
huggañchihsu.¹⁴ Tato paññaya satta divasāni¹⁵ mahābodhi
himavalābhagabbham¹⁶ pavisitvā na kassa ei paññiyanti
atthi¹⁷ ti.

Vuttāñ h' etas.

Sakāñham¹⁸ mahābodhi uggnāvāna tato nabham,
Atthāsi himagabbhamhi sattāhāni adassanā¹⁹ ti.

Rāja ratanapññhato oruhyā tasi sattāhāni tahiñ vasant-
nirantaram mahābodhipujam anekadhā²⁰ kāreši, sattame

¹ B tattha esa	² S _{1,2} paśidenti	³ B tassa
⁴ B navoti mūla		⁵ S ₁ inserts ca
⁶ B khuddakasikhā pana sa ² ahosi		⁷ S ₂ omits evañ
⁸ B salilāvāsānā	⁹ B devadudrubhiyo	¹⁰ B bhūmikārehi
¹¹ S ₂ B -jappehi	¹² B sabbatālāvā-	¹³ S ₁ -gopālana-
¹⁴ S ₁ -gañchihsu		¹⁵ S ₁ diyasiya
¹⁶ B mahāvalābhaka-		¹⁷ B sakāñhā
¹⁸ B alassanī ; S ₁ adassanan		¹⁹ B anekavidhā

divase sabbadisāhi¹ himarañsiyo² ca ávattitvā³ mahābodhim eva pavisinisu.⁴

Vigatahimavalabhake vippasannacakavilagabbhe mahābodhi paripūppa⁵ khandsasākhpasākhānikarā pañcaphalapatiñjita⁶ suvañçakañjho patijhitā⁷ va⁸ paññayittba.

Vuttash⁹ b¹⁰ etash.

Suddhe¹¹ nabhasi dissittha sakatāham patijhitā,
Mahājanassa nabhasa mahābodhi manorūpa ti.

Evam mahābodhi vividhapātiñhāriyāḥ nimmale gagana-tale sandassetvā, ihitā Candaguttiājakumārena kesaricam-māyanadīlhāya haricandasabheriyā pahāre¹² dinnē¹³ mahājanash tosetvā, Sakkabhadvanū¹⁴ Sañkassanagurairah jinavaro viya mahitalam otari.

Tena vuttash

Pavattamhi¹⁵ mahābodhi vividbe pātiñhāriye,
Vimhāpeyananti janatam pañchavitalam¹⁶ oruhiti.¹⁷

Rāja tehi pātiñhāriyehi sañjātaptivego taruñamahābodhiyā sabbam issariyam paricejanto : " Sojasamahādesalañkata-tena¹⁸ sakalaJambudiparajena¹⁹ taruñamahābodhim pōje-sāmiti,"²⁰ vatvā, Anotattodakem abhisekaś datvā, sattsham tatttha atthasi.

Asandhimittā pi devi sojasarājadārāsañhassēhi²¹ saddhim mahābodhim sabbibharañena pājetvā,²² vividbasurabbhiku-

¹ B sabbāki disāhi

² S, maññaramsiyo

³ B ávattitvā

⁴ S, pāvisinisu

⁵ S, -panuñca

⁶ S, ca

⁷ S, vuttam etash

⁸ B biddha nabhasi dissattha sakatāhe

⁹ S, B pahāraḥ

¹⁰ B dinnē

¹¹ S, B om̄it Sakka

¹² S, pavattamhi ; B pavattayi

¹³ S, pañchavitalam oruhiti

¹⁴ B otariti

¹⁵ B -mahāpadesalañkata

¹⁶ S, -dipe

¹⁷ B pūjissāmiti

¹⁸ B -rajadāra- ; S, -rajadāri-

¹⁹ B pūjītvā

sunopahitram adisi. Sabbe rājāno pi magikaukakiriñasa-hassena pūjayiñsu.

Mahābodhi assayujamise sukkapakkhapannaradposathadivase sāyañhasamaye suvappakatahe patiñjhisi.¹

Tato himagalabbha-sattaham abhisekasattahā ca vitināmetvā, rāja kañapakkhass² uposathadivase mahābodhīn setsturañgabhassure samussitatasitapatti³ vibhūsitaratho jhāpetvā, pājento alañkatamaggena ekudivasen⁴ eva Piñali-pitam pavisitvā, kattikamise juñhapakkhassa pātiñpadadivase piñnatrahāsiñde alañkatamahimāpajape jhāpesi. Suvañpakatahe patiñjhīladiwasato sattarasame divase mahābodhiya⁵ abhinavañkura pātūr abesum.

Te⁶ pi disvā pasanno rājā pena mahābodhiñ sakala-Jambulipārajjvna pūjetvā, atimano harati vividhabodhipajāñ kirāpesi.

Tena⁷ vuttam.

Iti Kusumapure sare⁸ sarāñsi
Dahuvīdhaçārūdhajākula visalā⁹
Surucrapavarorobodhipoja
Marunracittavikasiñ ahositi.¹⁰

Sā panīyāñ dakkhiñamahāsākhā evañ Dhammisokamahānarindena = gahitā.

Kathēñ Sañghamittattheriyā āñtā ti?

Atha rājā Dhammāsiko patiñchāñbhīñfam atiño dñtarab Sañghamittattherim āmantetvā, "Ayye dñni mahābodhim idāya Latkāñdipah gaechāhitī," vatvā, Vidhurindañ nāgarājām¹¹ āmantetvā, "Tvam"¹² sañparivāro mahābodhim paripalehitī,¹³ "vatvā, aññhārasa devatākulāñ ānetvā,¹⁴ "Tumbo sañparivārā mahābodhim¹⁵ parirakkhathāti" vatvā,

¹ S, patiñjhahi ² S, -gabbhe ³ B samussitatasitapatti

⁴ B mahābodhiyāñ abhi- ⁵ B tāni pi disvā

⁶ S, -dipe ⁷ S, vuttam hi ⁸ B pure

⁹ S, akāsi ti ¹⁰ S, B onit -mahā- ¹¹ B nāgarājānam

¹² S, tvam parivāro ¹³ B āmantetvā

¹⁴ B mahābodhiparikkhārathā; S, parikkhathā; S, parirakkhatā

tathā aṭṭha khattiyakulāni aṭṭha seṭṭhikulāni aṭṭha Brāhmaṇakulāni aṭṭha kuṭimbikakulāni¹ aṭṭha vāṇijakulāni aṭṭha dhanuggahakulāni aṭṭha taracchakulāni² aṭṭha kalingakulāni³ aṭṭha kappakulāni⁴ aṭṭha balatthakulāni aṭṭha posakārakulāni aṭṭha kumbbakārakulāni aṭṭha mālākārakulāni aṭṭha gandhakārakulāni aṭṭha sibbakulāni⁵ aṭṭha sūdakakulāni aṭṭha kammārakulāni aṭṭha lohakārakulāni aṭṭha suvaṇṇakārakulāni aṭṭha vadḍhakikulāni aṭṭha cittakārakulāni aṭṭha atojjavādakakulāni⁶ aṭṭha chattakārakulāni aṭṭha uyyānapālakulāni datvā, tena divasakaravaṁsa-jātāḥ⁷ Vedisadeviyā⁸ sahodarāṇam aṭṭhanām khattiya-kumārakānām aggriḥ Sumittabodhīguttābhīdhānāḥ Sakyanuttayugam⁹ attāna samāṭṭhāne jhāpetvā, kaniṭṭhassa rajakumārassa Sumittabhīdhānāss¹⁰ kulavāsino datvā, jetṭhena Bodhīguttakumārena mahābodhiḥ¹¹ sampaṭṭechāpetvā, mahābodhiyāḥ salilāni¹² āśicciṭorū khattiynukulato¹³ catasso pariḥāradeviyo datvā, udakasīcīcanāthīya aṭṭha suvaṇṇabhīñkāre¹⁴ aṭṭha rajatabhiñkāre ca¹⁵ datvā, iminā pariḥārena¹⁶ mahābodhiḥ¹⁷ Gaṅgāya¹⁸ vibhūsītāḥ nāvam āropetvā, sackñdasabhikkhunīḥ Saṅghamittattherīḥ ca umaccarātanām Aritthakumāraḥ ca Bodhīguttapamukhāḥ jātiśāpānnakulañ ca tattī¹⁹ evāropayitvā, sese sesanāvāsu āropetvā, sayam pi²⁰ nagarā nikkhāmitvā pubbāparasumud-davelāvalaggas Vijjhaṭāvī²¹ samatikkamina anupubbenā sattabi²² divaschi Tāmalittatiththā²³ anuppatto. An-

¹ B kuṭumbika- ; S, kuṭimbiya-

² B tiraceha- ; S, taotha-

³ B kalinga-

⁴ B kappakulāni

⁵ B sibbikāra- ; S, sibbika-

⁶ B -vīdakulāni

⁷ B -vānsajānām

⁸ S, B Vedisadevisahodarāṇāḥ ; S, Vethisa-

⁹ S, Sakkaputta-

¹⁰ S, B Sumittarajakumārassa kulavāsino

¹¹ S, mahābodhiyā

¹² B salilāni

¹³ B kulaio 'va

¹⁴ B -bhiñkārarsajatabhiñkāre

¹⁵ B omītī en

¹⁶ S, -vareṇa

¹⁷ B bodhiḥ

¹⁸ S, Gangāvi-

¹⁹ B omītī pi

²⁰ S, B Vijjhāṭa-

²¹ S, sattadivasehi

²² B Tāmalittitthā

tarāmagyevanāgumannesa¹ gaṇihamālābarābharaṇa-
candanaenūya'makarandavassesi mahābodhim pūjenti,
satishen' eva Tāmalītthām² agamādīn.

Tadi rājā mahābodhim anilabhalvegavilalitajalanihi-
velitaje³ manorāma man-dipe ḥapetvā, sattihash sahala-
Jambudi-parajena pūjetvā, suvappasukhaṁ khattiya-
kaññiya hattie ḥapetvā, rajatasāñkhath seṭṭhikāññaya
karatale nidahtvā, dakkhipivittasetasāñkhath Brīhma-
kaññiya gihipetvā. Anotattamalena tīr⁴ sankhehi
mahābodhiyā abhisekhū dīpetvā, migasiramise⁵ muk-
lapakkhaṇa pīṭipadadīvase sojanājītisampannakulehi sad-
dhīn mahābodhim ukkhipetvā, attano sirasi patīṭhāpetvā,
galappasāpanā jalānīthīsallam ogāhetvā, alankutānāvīya
suvaṇṇapīṭhe patīṭhāpetvā. Suāghamittatherim pi sap-
riyānā nāvīya āropetvā, nānākulavāsiparivāra⁶ nāvānu
āropetvā. BodhiguttaSūnitte anūsāsītvā, amaccaraṇanām
Ariṭṭhakunārem āmāzītvā : "Ahañ tāta mahābodhim
tikkhattuñ sahalaJambudi-parajena pūjetvā, galumattash⁷
nāgaravirīm oruyha mayhā⁸ sahāyasañ pesseti,⁹ so
pi evam evam¹⁰ mahābodhim pūjeti," Lañkissarase
sāsanam adāsi

Vuttam hi

Ahañ rajjena tikkhattum mahābodhim apūjayi¹¹,
Evam¹² eva hi pūjetu rājā rajjena me sakha ti.

Evam rājā sahāyassa sāsanām datvā, "tire ḥito gaccha-
mānam mahābodhiñ disvā, "Gacchati vata re Dasa-
balañ¹³ sarasarañsiñjālam muñicamāno¹⁴ mahābodhidu-
mindo ti," vatvā, anjalim paggya, assuni¹⁵ pavat-

¹ B devamanusa

² S₂ B omit -cūppa-

³ B Tāmalītthi²

⁴ B anilapathavatavegavilūjita-

⁵ S₂ -dipe

⁶ S₁ satehi

⁷ B migasiramise

⁸ S₁ -parivuto; S₂ -parivirito

⁹ B galapattati

¹⁰ S₂ omits mayhā

¹¹ B pesseti

¹² B evam eva

¹³ B apūjai

¹⁴ S₂ evam

¹⁵ B tire'va ḥito

¹⁶ B Dasabalañsa rāsiñjālañ; S₂ sarasarañsiñjālañ

¹⁷ S₂ B vimuñicamāno

¹⁸ S_{1,2} assuni

tento¹ yāva dassanavisiyam² oloketno³ roditvā pañi-nivatti.⁴

Vuttam b' etash.

Mahābodhiyogeno Dhammasoko sasokavā,
Kanditvā paridevitvā agamāsi sakam puran ti.

Sā pi kho⁵ mahābodhisamārūjhā nāvā jalanidhitalam pakkhanta,⁶ mahāsamudde samantā yojane yojane⁷ viciyo vīpasantā,⁸ tattha Chaddantadhami dassentī viya⁹ pañcavapāṇī¹⁰ padumāni pupphitāni,¹¹ antalikkhe devindra-rahgamaṇḍalaṁ dassentiyo¹² viya devānaṁ caturaṅgasāṅgitiyo pavattihen,¹³ ākāsaṭṭhalarukkhādisannissitāhi devatābhi parattita¹⁴ ativiya ujārā pūjā ahosi.

Tadā samuddavāsino nāgā mahābodhih gahetvā,¹⁵ vikubbanam¹⁶ akāshu. Tāh divē Saṅghamittatheri supaṇṇarūpam adāya, kappānalakkhandhabhūhsanena¹⁷ garuṭavesena¹⁸ ravituraṅgapatham¹⁹ pūretvā, sikhāmari-cijelena gaganam ekandhakāraṇi katvā, pakkhānilavego-na²⁰ jalanidhipātalam alōjetvā, yugantadinakarakārena bhūhsanakutayana-yugaleṇa²¹ bhujāṅgahadayāni²² bhinditvā, sañcūvatājalanidhinādaśadisena²³ ravena santā-sotvā²⁴ nāgakulapalayam²⁵ akāsi. Te samuttāsarūpā²⁶ nāgā ḡantvā, tāh vibhūtim passitvā mahātherim yācīshu.

¹ S ₂ B vattento	² B dassanavisiyā	³ S ₂ B oloketvā
⁴ B nivatti		⁵ S ₂ omits kho
⁶ S ₂ pakkantā ; B pakkhanda		⁷ B yojane one
⁸ S ₂ vupasamentā		⁹ S ₂ B dassento
¹⁰ S ₂ <i>inserts</i> ca		¹¹ B supupphitāni
¹² B dassentiyo viya ratanapañcaśatiriyasaṅgitiyo		
¹³ B pavattayīhsu	¹⁴ B pavattitā rativiyā	
¹⁵ B gahetuḥ	¹⁶ S ₂ , vikubbanam	¹⁷ S ₂ -kkhandhena
¹⁸ S ₂ garulasena ; B garuṭarūpavesena		
¹⁹ B savituraṅgapatharī		²⁰ S ₂ pakkhānilanivahena
²¹ S ₂ kanakanayana-		²² S ₂ bhujaga-
²³ S ₂ -nālavisadena sadisena		²⁴ S ₂ santāsentā
²⁵ B nāgakulapalayam		²⁶ B samutrustarūpā

"Ayye menindo mucalindacaragindases bhogavaliṁ attano gandhakutijō katvā, sattakah tassa saṅgham akāsi.

Abhisambujhaadivase¹ Nerañjarāratire² attano ujjhitthapattam³ Mahākājanigusa vissajjeti.

Uruvelanigena māpitaṁ visudhīmadabhanam agapevā tassa sarayasiibharayaṁ adāsi.

Mahāmeggalinattheram posetvā, Nandopanandanaṅgārūpa vissagaranū yugantadivasa karō viya sasipest.⁴

Evanī lokasyāko amhikam upakāraka tvam pī no desam ssarītvā, mahuttam mahābodhiṁ vissajjetvā, nāgabhekanānāgūpavaggānā sampādehitī.⁵ Tañi sulvā theri nāgānam⁶ mahābodhiṁ vissajjetvā evam ñha: "Nāgrasatalato⁷ yāva bhavuggā sakaladasasihassneakkavijōsu mayham avisayappadeso nāma nattī, kattha ei pī gatam mahābodhiṁ ñharituh na me bhāro," tañi tumbe sattaham mahābodhiṁ pojettvā īnessathāti.⁸

Atha nāgī mahābodhiṁ sattahi rutanehi pojentā nāgabhekanām abhibhāritvā, sattaranamamāyāpe⁹ sattaratāpūjhake sattahāb¹⁰ thapetvā, setacehattiam usāpetvā, sabbakusumadāmādī pujentā, nāganāṭakādī¹¹ saṅgītīh kārpenā, sattahāb nāgarajena pojettvā,¹² ñharitvā nāvaya patiñjhāpesum. Tañi divasam eva nāvā Jambukolapatiñnam agamāsi.

Sā pañiyām dakkhiyamahāsikhā evam Saṅghamittatheriyā ānitā.

Kathau rāññā Devānampiyatisēna patiñjhāpitā ti? Tadā rājā Devānampiyatisao Sumana¹³ sāmañeranā vacanena māgasiramāsassa¹⁴ snkkapakkhe pājipadadivasuto

¹ S, bhogavaliyam attano gandhakutiyā

² B abhibujjhana-

³ B Nerañjarātire ; S, Nerañjarāya nadi-

⁴ B ujjhitthapattam⁵ B sussāpesi⁶ B saṅpādetūti

⁷ B nāgabhekanāb⁸ B nāgadahatalato

⁹ S, bhāro ti¹⁰ B ānethati¹¹ S, B insert sattahāb

¹² S, B omit sattī¹³ B nāganāṭakā-

¹⁴ B pojettvā tato¹⁵ B omits Sumana-

¹⁶ B māgasiramāsassa

ppabhruti nagarassa uttaradvārato paññhaya yāva Jambukolapāñjanam maggaiñ sodhāpetvā, tathā vimalavipulavālukam¹ okiritrā, nagarato nikkhamanadivase uttaradvārasamipe samuddasālavatthusmīnū ñhito yeva mahāsamudde tāya vibhūtiyā āgnechantam mahābodhim therasānubhāvena disvā, tuññhamānasō nikkhamitvā,² sabbam maggam pañcavaññeñhi pupphēhi okirāpento, nānāvicitta-vatthadhajapāñkā³ nāpento, antarantare puppapatikalañakadalimālādī⁴ racayanto, tasmīñ tasmīñ⁵ ñhāne vicitakusumaggbikāni sandassento,⁶ ekāhen⁷ eva Jambukolapāñjanāñ gantvā, santaviciśigare vikasitapañcavaññeñpadumāni disvā, apagatajalanidhighosākāse⁸ dibbaturiyah⁹ ravnāñ suvī, sabbatālā¹⁰ vacar sparivuto pupphadūpagandhādī¹¹ pījento, pītivegena galappamī-pāñ salilam ogabettvā, “Āgato” vata re Dasabalassa sarasaruñsiñjalavissajjanako¹² mahābodhidumindo ti,¹³ pasannacittio mahābodhim ukkhipitvā, uttamānge cirasārañ patiññhāpetvā, “Saphalo me manuseattapāñlābbo ti,” cintento, Bodhiguttapamukhehi sojasajātisampannakuleki¹⁴ saddhim¹⁵ muddhanādāya samuddato pacutītaritvā, jalaniñhivelātāte ramanyye mandape¹⁶ ñhapetvā, sakala-Lankādiparajena mahābodhim pījetvā, sojasakuñanaiñ hatthe rajñah vissajjetvā, sayah dovarikāññhāne¹⁷ ñhatvā,¹⁸ tayo dīvase vividhapūjāñ kāripetvā, dasamiyāñ¹⁹ vibhūtitarathē ñhapetvā, oñāram pūjan kurū-māno, pācīnaTissañvihāraññhānam āmetvā, sañghassa pātarā-sam pavattetvā, Mahindatherena²⁰ bhāsitab tasmīñ ñhāne

¹ B -vipulapujīnam ² S₂ inserts sā ³ B pañjikāni

⁴ S₂ supañña-; B pupphaghatapuppapatikala- sakadalimālādīni ⁵ S₂ tasmīñ once ⁶ B dassento

⁷ S₂ B omits vappa-

⁸ B -ghosākāsena

⁹ S₂ dibbaturiyavaram

¹⁰ B -tālā-

¹¹ B pupphagandhādī pūjayanto

¹² S₂ āgato āgato

¹³ B omits sarasa-

¹⁴ S₂ inserts pi

¹⁵ B saddhim nādāya

¹⁶ S₂ pandape

¹⁷ S₂ dovarīññhāne

¹⁸ B ñhatvā tato dīvase dīvase

¹⁹ S₂ dasabhūmiyah

²⁰ B Mahāmahinda

Daaabalea Kataa nagaadamaas sutva, "Munimdeena nisjjidiparibhuttañhineu" thiipadihi sakkarash karismiti," saññapati karivä, tato abharitya Tavakkabrahmagaasa "gimadviro ñhapetva," pojetya evam tasmichit tasmithi dhane pujjan + kavä

Sokkaválukasunthare⁵ nánipupphasunmáknis
Paggahitadhahe magye pupphaaggihabbháste⁶ ti.

• Kyauk sañcittayüle alaikatamagḡ¹ rattiedivam standito
pōjento, nagarāśānnam ānvetvā, cintuddasalivase vajibha-
mānakacchihiyāya mattāphaladhvavalavimale² palinaththaish
kuvalayesūmpakādikneumanikaribhikkippadi gandhasallī-
paritehi³ kamaluppalavibhūsītehi⁴ purṇakalasahasshi
viracitarnecirantarapañadī disajataruvavaasavirittidivasa-
rañkiraṇasantiपाम⁵ agarndhūpaghānapaṭalañcūlinagga-
natalam alaikatamagarām uitaradvārena pavesetvā, nāg-
resu⁶ maccantea giyāsiess⁷ vālentes⁸ gandhabbañ⁹
karontesa scelentes nadantes appetentes eslukkhapass-
bassini pavattilyamīnesu nagaramajjhena mañgalamahā-
vihīya stiharitvā,¹⁰ dakkhipadvārena nikhamitvā Mahā-
meghevanam pavesetvā, yaitha ambikai lokaniyako khi-
ṇṇasavanikaraparivuto nirodhasasāpatīm samipajjītvā
nissidi, purimaka¹¹ es tayo¹² tādino samāpatīm appetvā
nissidihsu, yaitha¹³ Kahusandhamunindasa sirisamshā-
bodhi Konāgamanañamahā-ino udumbaramahibedhi Kasi-

६ S _{1,2} nisujjādina pari ^o	* B Tavaggābrahmaṇasaa
७ S ₁ ṛhatvā	* S ₂ pūjetvā
८ B pupphamaggikkadhuṇite	? S ₂ -maggena
९ S ₁ -vimalapulina-	* S ₂ -pūjitehi
१० B vikasitapadumaniluppelavibhūsītchi; S ₁ -upphala-	
११ B dhajapāṭākātaruvanauṇivāritadivasa karasanti pāni	
१२ S _{1,2} nagaresu	
१३ B gāyantesu gajjāči karontesu sejentesu	
१४ S ₁ vadantessu	१५ S ₂ gantabbah
१६ S ₂ āharitvī; B pañjhariitvā	? S ₁ purimikā
१७ B entasso tādino	* B yattha vadataih varassa Kaku-

passa¹ vadataś varassa nigrodhamaśabodhi patiṭṭhāsi,
taśmīm Mahāmeghavanasse tilakabīrute Sumanasīmagē-
rassa vacanena paṭhamam eva parikammasañkhate² bhū-
mippadese³ patiṭṭhāposi.

Kathāḥ? ⁴ Tāni pana Bodhiguttapamukhāni sojasajāti-
sampaumakulāni sabbilāñkārvilbūtīnī⁵ rājavosah
gaśhitīsu, rājā dovārikavosah gaśhi, sojasakulāni mahā-
bodhim⁶ oropetvā patiṭṭhāpanatthāya⁷ taśmīm padese vis-
sañjesah.

Mahābodhi tesāś batthato multamattā astihaithappa-
māpnāḥ vehāśam abbhuggantvā chabbapparasmīyo
muñci, rasmiyo⁸ sakaladipam⁹ patharitvā upari Brah-
lokam shacea aīthāsu.

Vaṭṭasah hi.

Hatthato multamattā sā astiratanasā mahāśah,
Uggantvā¹⁰ ito¹¹ muñci chabbapparasmīyo subba ti.

Tam mahābodhipatiṭṭhāriyash¹² disvā sañjātappasiñdāni
dasa¹³ purisasañhassanī anupubbavipassanām¹⁴ paṭṭhapetvā¹⁵
arabhattam patvā pabbajīsu.

Yāva suriyass¹⁶ atthaṅgamā mahābodhi chabbapparasmīyo
vissajjenti¹⁷ antalikkhe aīthāsi.

Atthaṅgate pana suriye otaritvā rohiṇī¹⁸ nakkhattena paṭ-
haviyam patiṭṭhāhi,¹⁹ anha bodhipatiṭṭhānā udakāvanipari-
yantāḥ katvā²⁰ mahāpaṭṭhāvī kampi, tāni mūlāni kaṭāla-
mukhavatīṣṭito uggantvā tāni kathāśū vinañdhanta²¹ mahi-
talām otariñsn.

¹ B Kassapasammīśambuddhassa nigrodha-		
² S ₁ -sañkhāte	³ S ₂ bhūsitappa-	
⁴ B atha tāni pana	⁵ S ₂ -bhūsitāni	
⁶ B mahābodhiropanatthāya taśmīm taśmīm		
⁷ S ₂ patiṭṭhanatthāya	⁸ S ₁ omīt muñci rasmiyo	
⁹ B sakaladisaṁ	¹⁰ B uggantvā	¹¹ S ₂ taio
¹² S ₁ mahā te	¹³ B omīt dasa-	¹⁴ S ₁ -vissanash
¹⁵ B suriyatthaṅgamā	¹⁶ S ₁ vissajjento	¹⁷ B rohani-
¹⁸ B patiṭṭhāsi	¹⁹ S ₁ patvā	
²⁰ B vinandhitvā pathavitalam ; S _{1,2} vīnadhantā		

Samāgata'sakaladipavāsino gandhamālādhi¹ pīja-yihsu.

Samantato dībbakusumāni vassīhsu, akāse dībbaturiyāni vajīhsu.

Mahāmeghā vupphahitvā² vutthipātam akāhsu, akāsa-thadeva³ viravihsu, vijjullatā niecharihsu,⁴ devatā sādhukāram adāhsu.⁵

Gabhitamakarandamandamārūtā⁶ vāyīhsu, samantato ghanasatalahimavalāhakā⁷ mahabodhīn chādayīhsu.

Eram mahabodhi⁸ paṭhavyiyam patitthahitvā himagabbhe sannidhītvā⁹ sattahām lokassa adassanam agamāsi. Atha suttadivassāvasāne vigatāhimavalāhake nimmalakkā¹⁰ mahabodhihi chabbappārasiyo¹¹ jalantā vippurāntā niecharihsu.

Mahabodhikkhandho ca sākhāyo ca tāni ca pañca phalāni dassayīhsu.¹²

Mahindatthero ca Saṅghamittatthero ca rāja ca sabbe te saparivāra mahabodhiṭṭhaṣam eva agamīhsu.¹³

Kacaragāme¹⁴ khattiyā ca Candanagāme¹⁵ khattiyyā ca Tavakkabrahmāṇayo¹⁶ ca sakaladipavāsino ca mahabodhipāṭhāriyan disvā, tam khaṇḍah¹⁷ yeva¹⁸ devatānubhāvena¹⁹ sannipātihsu.

Tasmām mahāsummāgamo sabbesam passantāmā hi yeva vijambhitapāṭihāriyāya²⁰ mahabodhiya pīcūnamahāsakhato ekam phalam pacitvā²¹ vajjato²² parigalitvā therenopante hatthe patiṭṭhāsi.²³ Tam thero, "Ropaya mahārājāti," rāñño adasi.

¹ B sumāgatā

² B *insertis* devamanussā

³ S₂ nītha-

⁴ B akāsadevā; S₂ akāsandesa

⁵ S₂ viniccharihsu

⁶ B akāhsu

⁷ S₂ -makaranda; B gabitamakarantā niecharihsu mandamārūtā

⁸ S₂ -sitalā-

⁹ S₂ -dhīh

¹⁰ B nīstidhvā

¹¹ S₂ nīmalakkāye ¹² S₂ -rāhisiyo

¹³ S₂ dassīhsu

¹⁴ S₂ B agamāhsu

¹⁵ B Kādaragāme

¹⁶ B Khandagāme

¹⁷ Tavaggārahmāṇo

¹⁸ B khaṇḍhīnevā

¹⁹ S₂ -mīte yeva

²⁰ S₂ devānu²⁴ ²¹ S₂ vijabita-

²⁰ S₂ pacitvā

²² B vajjato

²³ S₂ -ṭīhāpitati

Rājā taib gahetvā, suvannakātāhe madhuraparōsum
śikritvā gandhakalalam pūretvā, tasminis ropetvā, mahā-
āsanātthāne thapesi, sabbesam passantānā yeva tasmin
khaye entuhathappamāṇā attha tarunabodhirukkhā uttha-
hituen.

Rājā tam accharīyañ disvā setacebhātēna te² pūjetvā,
sañkhattayenna abhisēkam³ datvā pūjam akāsi.

Tesi ekah bodhirukkham āgamanakāle mahābodhiya
jhitātthāne Jambukolapāṭṭane ropāpesi,¹ ekam² Tavakka-
brāhmaṇagāme, ekah thūparāme, ekam Isarasaṇaṭṭā-
rāme,³ ekam pāṭhamakacetiyaṭṭāne,⁴ ekah Cetiyaṭab-
bato, ekah Rohagajanaṭpadassa Kacaragāme,⁵ ekah tath'
eva Candanagāme⁶ ropāpesi.

Tato itaresam pana catunnam phalutani bijhi jato dvat-tisra tarunamahabodhi¹² pidape¹³ samanā dipavasana hitoya sukhabya yejano¹⁴ yejano vihāro patitibhāpesi.

Sā panāmā dakkhigamā hāsakha¹⁴ evāsi ratiā u Devā-nampiyatissena patītihāpita.¹⁵

Kathām Buddhadhi pūjita ti?

Pāṭhamāñī Bhagavata anekalokadhātusa asenadevamannusso¹⁷ samigānivā tibuvananilhitā¹⁸ mapiratanañi
sharitvā,¹⁹ kappam pi ऽत्या idhbibalena tādisāñ locanam
mapitum pi²⁰ asakkupeyyataya usadhbikapena aparimita-
samayasamupacitakusalabalānibbatteṇa animisena maya-
nayugalena sattāham pūjita. Dutiyañ²¹ Dharmāsokana-

Buddha-pitirth

* S. rukkbar

\rightarrow S. B omít te; B přijetí te

3. *S. roperi*

• Bekath Tavaghi

gåmadvärre

7 R-samanagime

* *S. pathome*

* S. B.-Kadara. ** B.Candagime.

• S. B. tarunabodhipādoto • S. -piṭapachi

— 2 —

yojaniyavibare

14 Bemis - Smith -

10 14 15 16

• Benthic macrofauna

B tabbawana vitak

• D. Summary

28 B. Muyan

— 1 —

—
—

rindens sakalaJambud parajena pūjā. Tatiyāk Lañkisarena Devānampiyatissa : "Yāva sīsanantiradhanā tava¹ rajam mahābhūtipūjibaddhan ti," sanarimarnariyaparisamajhe sivetvā sakalaLañkādiparajena pūjā.

Tathā hi.

Tadi rājā Devānampiyatissō devamanussehi saddhīb
sakaladipam ekamāyapād² viya alākaritvā, suranara-
mayaanamaharam mahābhūtipūjan kārāpesi.³

Rājānobbhāvena devānubhāvens ca Lañkā pupphavitanān
viya samalañkātā gamihūlhiyanam iya sugandhini indach-
pokalipo viya vividharagamahadhlajamalini + surapatisa-
majamāyabāb viya manoharasāgitiinsutara abesi.
Kampamānā pana Lañkāshūmi vikara-pañcavāñçakusu-
māsayasānī ummīletvā, vividhavilāsagaravatoriyagbosaih
kārāpetv,⁴ madhuramadhukaranādena gāyitvā, lalāmāna-
pallavakarstalam pañcetvā naccantivā jāta—“Kim pana
sacelānanāh⁵ naeran ti.”

Evañc Bodhībhādi pūjā.

Kathañc Bodhiguttādhi paripalitā ti ?

Añh⁶ evañc rāñhi Devānampiyatissō pūtanattu⁷pa-
ramparīya Lañkāvisānam atthiya Mahāmeghavane mahā-
bhūtidūmāde patijhāpīte, Arijhākumāro bodhibhārakeli
atthā khattiyehi saddhīb sakalakulavāsino¹¹ adāya, rāñho
santikāo gantvā, Dhammāsokanarindasan¹²desām dassetvā,
Bodhiguttapamukhanārī atthā Sakya¹³pūttāmā nāma
gottam kāhetivā, tehi rājānah¹⁴ vandāpesi.

Rājā te disvā, “Ete ambākam Mahādettherassa māla-
ti,” tuasitvā, sampe¹⁵ nisidāpetvā, “Sahayena¹⁶ me kīñ na¹⁷

¹ S, tāvajjām ² B ekamāyadalām ³ B kārāpeti

⁴ B vividharigavantadhlajamalini ⁵ B vikāsita-

⁶ S, B kāretvā ⁷ B sacelānā na naccanti

⁸ S, tath' eva ⁹ S, rāñho ¹⁰ S, B -nātha

¹¹ B sadisakulavāsino ¹² S, -narindassa sāñ-

¹³ S, Sakka- ¹⁴ S, rāñhanām ¹⁵ B sadīce nis-

¹⁶ B sahāyo ¹⁷ B omīts kīñ na

dinnāḥ? — paṭhamāḥ sūtavaram Mahāmahindattheram
 pesetvā, pacchā dumarājena saddhim dhītarāḥ¹ Saṅgha-
 mittattherim pesento, ime² pi suhadaya³ parabandhuvagge
 pesesi, adinnāḥ tena me⁴ attamattam eva ‘mahābodhi⁵
 pariḥaram ekako⁶ kathām karissāmiti⁷ uppajjamānasokah
 sahāyo me⁷ dūram akāsiti,⁸ cintetvā, tesaz īhanantarāni
 dātukāmo amaceeli saddhim mantetvā, Bodhiguttakumā-
 ram⁹ morapāśadapadhānagharam āpetvā, tattha tisū¹⁰ di-
 scenū attano karaplyāni sakalamañgalāni tassa kārāpenio,
 mahābodhiyā saddhim¹¹ āgatehi mahājanehi ca pariḥaram
 kārāpetvā, mañgaladivase nayan sadasavasanayugam¹²
 niyāsetvā, sabbesam mañgalavatthāni datvā, mahabbikkhu-
 saṅgham piculamālakē¹³ sannipatetvā,¹⁴ Bodhiguttiaṁ tattha
 anelvā, tassa¹⁵ īhanantarāni nivedetvā, “Ayaṁ Laṅkājaya-
 mahālekhaṁ mahābhikkhusaṅgham vandatiti,” Samittena
 tikkhattuṁ sāvetvā, Bodhiguttena mahābhikkhusaṅgham
 vandāpetvā, rajagehaṁ gantvā, mahādvirām vivarāpetvā,
 tam anto¹⁶ nivesanam āpāpetvā, amaccaganaparivuto sīhā-
 sane nisinno Sumittena Bodhiguttassa hatthe gāhāpetvā,
 “Laṅkājayaṁ mahālekhaṁ devatā vandatiti,” tikkhattuṁ
 vicāpetvā, Bodhiguttena attanāṁ vandāpetvā, tassa vinā¹⁷
 makutena sabbalaṅkārena patimāṇitassa vetthitam ana-
 laṅkataṁ sisāṁ disvā, kirijāḥ tassa mattihake patiṭṭhāpetvā,
 tam mañgalahatthikkhandhe nisidāpetvā, andhacolasihā¹⁸
 bhidhānāni tiṇi setacchatāni ussāpeiyā, mañgalabherim
 pahārapetvā, mahābodhiyā saddhim āgatena mahājanena

¹ B omits dhītarāḥ

² S_{1,2} imesu pi

³ B suhadabandha- ; S₂ suhadabandhu-

⁴ S₂ omits me

⁵ S₂ omits from mahābodhi⁶ to kārāpeno in line 9

⁶ B ekako 'va

⁷ B me dukkaram

⁸ B -kumāraṁ gharam āmetvā

⁹ B tisū īhanesu

¹⁰ B saddhim pariḥaram kārāpetvā

¹¹ S₂ navasana- ; B varavatthayugam

¹² S₂ picuduma- ; S₁ picucammālakē ; B pīḍuvamālakē

¹³ S₂ sannipativā

¹⁴ B assa īhā¹⁹ sāvetvā Laṅkājayaṁ lekhako

¹⁵ S₁ attano

¹⁶ S₁ vinā makumareṇa

¹⁷ B antacōṇasthāja

mahati ca balakiyena parivārayitvī, meghanādasamūlhe-
li mañgalaterī, snādhī gharanmayurī, naccipentarī, maga-
rau pedakkhīpash kāripetvā, vihārau gantvā, mahābo-
dhiu vandapetvā, mahabodhiavishnu Mahindattheretu kathita-
jhanē gehāu kāripetvā, "Tvaṁ assubhinnavadvad-
hatvā mahabodhiu paripadehit," vatvā, tasmīnī vasāpevi.

Tattha Sumittasāpi Bodhiguttamāñgalaśadisadu salbam
mañgalau kāripetvā, mahābhikkusāṅghātī latthī¹ eva
piculamā² lake sammipātētvā, Sumittāmī tattha ānetvā,
"Jayumahālekha³ māla⁴ hūkkhūsaṅghātī vandatālī,"
Candaguttienā tikkhātūnū sāvetvā, Sumittēna mahābhikk-
kusāṅghātī vandapetvā, tam⁵ rājabhavaṇam ānetvā,⁶
mayah sīhāmāsino⁷ Candaguttienā Sumittāmī lattho-
gāhāpetvā, "Jayumahālekha⁸ devātī vandatālī," tikkhātūnū
vācāpetvā, Sumittēna attikātī vandapetvā, tam pī-
sabbikharāpañcaśatātī kīrtiñāñkatamatihakātī katvā,
"Sumitta traiñ sañkalanañvāsino gahetvā, Bodhiguttienā
saddhīm mahāśedhi-pariñārañ harohiti," vatvā, latthi
latthikkhandhe nissāpetvā, shapañjarām⁹ aruyha,¹⁰ pura-
vanītī¹¹ kamalīñinetuppala¹² sahassrī pujiyamānam mañ-
galamahāvibhīṣāñ carāpetvā, vihārau gantvā, maha-
bolbhiu vandapetvā, antonagare therena kathita-
jhanē gehāu kāripetvā,¹³ tasmīnī vasāpevi.

Evañcī rājā Bodhiguttia Sumittāmī abhisēkāmī datvā,
tehi mahāśedhi-pariñārañ kāripento¹⁴ paecchā sesānatū
abhisēkāmī adisi.

"Candagutto mahābolbhimāñgale suvannabberīñ vido-
tūti,"¹⁵ tassa Malayarijatthānam datvā, virabāhu¹⁶ janapa-
dam adisi.

- ¹ S₂ parivāretvā ² B nacchādenītā¹⁷ ³ S₂ latthī eva
- ⁴ S₂ piculamā-; S₂ picuvā-; B dhvamajake
- ⁵ S₂ jayalekha¹⁸ ⁶ B omītī mahā-
- ⁷ B tañcī rājā rājabhavaṇam
- ⁸ B āñāpetvā; S₂ āñāpetvā ⁹ B sīhāsana
- ¹⁰ S₂ omītī mahā- ¹¹ B shapañjearati ¹² S₂, B āruñha
- ¹³ B suravunitī- ¹⁴ S₂ -apphalā- ¹⁵ S₂, B omītī mahā-
- ¹⁶ B sopesi ¹⁷ B kāripetvā
- ¹⁸ S₂ omītī ti ¹⁹ S₂ bahu-

Devagutto mahābodhimāngale parittodakaiḥ svavaṇja^१
omukarena maṅgaladantimattake ḥapetvā,^२ nagaram
padakkhiṇaḥ katvā ānetūti,^३ tassa Laṅkāmahāratthikā-
ṭhānām^४ datvā,^५ caturassīyabhūmim adāsi.

“Dhammagutto mahābodhimāngale saṅkhadi dhamatū-
ti,”^६ tassa Moriyasetthihānam datvā, Moriyajanapadam
adāsi.

“Suriya^७ gutto mahābodhimāngale svavaṇṇabbiñkāreṇa
parittodakam upanetūti,” tassa^८ bhikkaragibbaṭṭhānam^९
adāsi.

“Gotamo mahābodhimāngale chattaṁ dhāretūti,” taseñ
chattagāhakaṭṭhānam^{१०} adāsi.

“Jutindaro^{११} mahābodhimāngale rakkhaṇi harotūti,”
tassa arakkhaparicariya^{१२} ṭhānam adāsi.

Evaṁ nīṭhānam bhātukānam ṭhānantaraṁ datvā, sā-
nam pī mahābodhiya saddhim āgatānaṁ ca ṭhānantaraṁ
dāposi.

Tesu seṭṭhikula^{१३}-jetṭhassa asiggrāhakaṭṭhānam, Brāhma-
nakulajeṭṭhakassa^{१४} Brāhmaṇaṇaṭṭhānam,^{१५} kuṭumbiya^{१६}-
kulajeṭṭhakassa ptiarājathanāyakaiṭhānam, vāpikulajeṭṭh-
assa^{१७} mahāvāpija^{१८}nāyakaṭṭhānam dhanugghabakulajeṭṭh-
assa^{१९} mahābodiārakkhitatṭhānam, taraccha^{२०}kulajeṭṭhā-
sa taraccha^{२१}nāyakaṭṭhānam, kuliṅgakulajeṭṭhassa kuliṅga-
nāyakaṭṭhānam, kappakakula^{२२}-jetṭhakassa^{२३} kappakanāya-

^१ S, B paritto^२ mahā^३

^४ S, omits svavaṇja^५

^६ S, thatvā

^७ S, -ratthikāṭhānam

^८ S, katvā

^९ S, caturassī

^{१०} B dhammabbuti

^{११} B sūriya^{१२}

^{१३} S, ath' assa

^{१४} S, -gahaṭṭhā-

^{१५} S, chattagāhakaṭṭhānam

^{१६} B Jutindaro

^{१७} S, paricariya-

^{१८} S, B -kule and so throughout

^{१९} S, B -jetṭhassa

^{२०} B Brāhmaṇaṇaṭṭhānam ; S, Brāhmaṇasū rāja^{२१}

^{२१} B kuṭumbiya-

^{२२} S, vāpikulajeṭṭhānamalāvāpija-

^{२३} S, inserts from pesakāraṇāyakaṭṭhānam to gandhakā-
rakula-as in lines 2-4, p. 167

^{२४} B tiraccha-

^{२५} B tiraccha-

^{२६} B kappakule

^{२७} S, B -jetṭhassa

ka¹ṭṭhānām, bahatthakulajetṭhāmā, balattha vāraṇāyaka-
ṭṭhānām, posakārakulajetṭhāsā, posakārānāyakaṭṭhānām,
kumbhakārakula²jeṭṭhāsā, kumbha karānāyaka³ṭṭhānām
malākārakulajetṭhāsā, malākārānāyakaṭṭhānām, gandha-
kārakulajetṭhāsā, gandhakārānāyakaṭṭhānām, nibhakulaj-
etṭhāsā⁴, mahānibhakānāyaka⁵ṭṭhānām,⁶ nūlakulaj-
etṭhāsā, mahānāsa⁷rukkhānāyakaṭṭhānām, hammārakulaj-
etṭhāsā, kamārakulānāyakaṭṭhānām, lohakulajetṭhāsā,
lohakārānāyakaṭṭhānām, suvāṇyakarukulajetṭhāsā
vīṭhatulanāyakaṭṭhānām,⁸ vajjhahikulajetṭhāsā, Lah-
kāmākāseariya⁹ṭṭhānām, cittakarukulajetṭhāsā, cittakāra-
nāyaka¹⁰ṭṭhānām, aṭṭijayādakulajetṭhāsā, patahavāla¹¹niyā-
kāṭṭhānām, chittakarukulajetṭhāsā, chittakārānāyakaṭṭhā-
nām, uyyānapalakulajetṭhāsā, uyyānagopaka vīḍhānāṭṭhā-
nām, evamādikinām yathā yuttāni ḥeṇantaraṇī dāvā,
“Tumhe Sumittānnāti”¹² ḥatvā, yathā¹³ yuttām mahā-
bodhiparihiṇām karentā Bodhiguttiāsāpi pīcīrālyāḥ karo-
thātī,¹⁴ sabbe te gīmavārshī¹⁵ mūtappesi.

“Cataso khattiyakāṭṭhāyo kānakarajataknāse gaheivā,
mahābodhiyām sūlāni ḥeṇantānti,” tāsām sabbātākā-
rabhūnisāṭṭhānām kīriṭābukatāmatthakānām parihārābbhisekān-
nām¹⁶ ḥeṇantaram abhī, caśām pī tā parihārābbhisekā-
nīya¹⁷ rājakulām pavisidhā.

Tadi sā Anulā devī tene mātugimānāhāsena saddhām
Satghanittāttheriyā sañcikā pabbājītvā, na cirass’ eva
saperivārī arahante pati¹⁸thāsi.

¹ S, B kappanāyaka-

² B balattha-

³ S, goes -kula- and so to the end of the clause; B -kule;
S, kumbha^o to gandhakārānām in margin

⁴ S, kamārā-

⁵ S, -jeṭṭhāsām

⁶ B mahānibhakāṭṭhānām

⁷ S, mahāyurakkhika-; B mahānāsanāyaka¹⁹ṭṭhānām

⁸ B atthakulānāyaka²⁰ṭṭhānām; S, aṭṭijhakula-

⁹ B vajjhahikula-

¹⁰ S, patahavāla-; B murajavādaka²¹ṭṭhānām;

¹¹ S, Sumittānnāti ḥapetvā ¹² B inserts 'va

¹³ S, -vārchi ¹⁴ S, parihārābbhisekānāyaka²²ṭṭhānārām

¹⁵ S, -sekāniyo

Ariṭṭhakumāro pi rājānān jānāpetvā,¹ pañcabi purisam-
tebi saddhim Mahāmahindattherasa² santike pabbajitrū,
na cirass³ eva so⁴ pi saparicāro arahatte patijjhāsi.

Rājā tasmīb samaye nagarae⁵ ekapasse Hatthājha karā,⁶
nāma rāmaplyāh vihāraū kārapetvā, Saighamitt-
theriyā adāsi, sā saparivārā tathā vasanti jinasāsanā
vajjhesi.

Ath⁷ ekadivasāh rājā Laṅkāsare⁸ jānskumudayanam
pabodhentena Mahāmahindattheracanle⁹ bhūsamānād¹⁰
gaganasāmibham Mahāmeghavānah gantvā,¹¹ tañ¹² nama-
nūndām vanditvā, sabbesānū ḥānāntaragāmavaradānām¹³
sannivedetyā,¹⁴ okamante nisinno : " Patijjhitañ nu¹⁵
khe bhante mahābodhiparipālakānām dvinnam¹⁶ mahā-
khaksnāh kulam¹⁷ asmin dipe ti ? "¹⁸ vatvā, " Patijjhitañ
mahārāja kulam mūlāni pan' assa na tāva¹⁹ ośarantī,"
vutte, " Kadā pana bhante tesah kulānam²⁰ mūlāni²¹
otīppāni nāma bhavissantī ? "²² vatvā, " Yāda te mahārāja
puttanattārehi²³ saddhim mahābodhipariharāñ karonti,
tāda tesam kulānam²⁴ mūlāni²⁵ otīppāni nāma bhavissan-
tī," vutte, tussitvā, " Kuliṭṭhiyo²⁶ bhante tesah, kuto
lačchāmiti ? "²⁷ vatvā²⁸ " Te²⁹ ova mahārāja attano samāna-
kuladhitārājanantī,"³⁰ vutte gehati gantvā, mahālekhad-
vayam³¹ pakkosāpetvā, " Vañsañi vo³² paripālethāti,"³³ vatvā,
" Deva ambhākañ theriyā sahāgata ambhākañ samānakula-

¹ B annojānāpetvā

² B omits maha-

³ B omits so pi

⁴ B Hatthājha karā

⁵ B Laṅkāsarajanakumudikarād

⁶ S, Mahāmahindattherāñ sobhamānād

⁷ B bhūsamānagagaganasāmibham

⁸ B tañ mahānādāñ vanditvā ⁹ MSS. ḥānāntarāñ

¹⁰ B sannivedetyā ¹¹ S, nānū ¹² S, cittāñ

¹³ B kulāñ Laṅkādipe ti ¹⁴ B tāva na

¹⁵ B S, kulassa ¹⁶ S, mūlāntī ot nā bhavissantī

¹⁷ S, puttanattārehi ¹⁸ B S, kulassa ¹⁹ S, mūlāntī

²⁰ S, kuliṭṭhiyo ²¹ B vutte

²² S, va te va ; S, Te evam āha ²³ B jānissāññī

²⁴ B lačchākadvayam³¹ ²⁵ B te

kumārikāyo' sañvijjantī," vatto, tussitvā tesām² vaitthā-
bharnādīni dāpesi.³ Tadā Bodhigutto Saṅghamittattheriyā
santike Hattihājakārīme⁴ vasamānam Moriyavānsa jāh
Bodhiguttattheriyā⁵ kanīlhablinginim Sunandā⁶ sīma-
perū⁷ dhavalavasakam⁸ acehādetvā, zabbābharaṇena
ulañkaritvā, tato yāva sakiyāt gehāt tīva maggūb sodhā-
petvā, kadañtorayañ bandhāpetvā,⁹ puññakalasamālāhi¹⁰
samālāñkaritvā, mahatā parihārena¹¹ ānetvā attano gehe
paliññāpesi.

Sumilto¹² jā attano mātumattārahi Vedisa¹³ puravīśiñibh
Hattihājakārīme¹⁴ vasamānam apabbujitati Sumanaku-
mārikātath¹⁵ eva ānetvā, attano gehe vasāpesi. Tadā
Sunandādeviyā¹⁶ Mahābodhiguttam¹⁷ paticea jātā dve puttā
ahesnū Mahindo Vidhurindo¹⁸ ti.

Sumanadeviyā¹⁹ pi Sumittam paticea jātā dve puttā
ahesnū Kassapo Saṅghamitto ti.

Atha rījā te cattāro bhātāro āñāpetvā,²⁰ "Ime kumā-
rakā abhijātā asambhinnaSakyaputtā²¹ mahābodhiparihā-
rassa²² anuechavikā, imesām īhananṭarāni dassimilī,"
āmacechāj²³ saha manetvā, tesu Mahindakumārassa Cullaja-
yamahādekaṭhānām,²⁴ Kassapakumārassa Parihāramahā²⁵,
señthīñthānām, Vidhurindakumārassa Lañkāparisuddhī²⁶,
nayakaṭhānām, Saṅghamittakumārassa Culla²⁷ señthīñthā-
nām datvā, gāmavarehi²⁸ te santappesi.²⁹

¹ S, -dārikāyo

² S, B omit tesām

³ B dāpetvā tato

⁴ B Hattihājakārīme

⁵ S, B Bodhimitta-

⁶ S, B Sunanda-

⁷ S, -sīmāperū

⁸ B dhavalavasanañ

⁹ S, B bandhitvā

¹⁰ B puññaghātañmālādi

¹¹ B parivārena

¹¹ S, Sudatio

¹² S, Veñhīsa-

¹³ B Hattihāja²⁰

¹³ B Sunandadeviyā

¹⁴ S, Mahabodhiyāguttam

¹⁷ B Vidhūrindo

¹⁵ B Sumanadeviyā pi Sumittapaṭicea

¹⁸ B āñāpetvā

¹⁶ S, asmiññaSakyaputtā

¹⁹ B -parihārānuechavikā

¹⁷ B amacec saha

²⁰ S, Culajaya- ; B culajayamahālekhakaṭhānām

²¹ S, omīt -mabā-

²¹ B -parisuddhā-

²² B culā-

²³ S, -varehi

²³ B tesām santappesi

Tato rājū Mahāmahindattherena saddhīni manetva,²
 "Evam mahābodhiparihārañ karontēti," cōrittañ
 īhāpetvā, "Idañ tumbe parihārathālī,"³ tasi Bodhigutta-
 sumitte sampañcchāpetvā, anusai vaccharam parihāraka-
 janāsi⁴ sannipātētvā,⁵ yathā rājam mahābodhiya pājāh
 kārāpetvā, mahālekhnayugena⁶ mahābodhiya abhisēca-
 dāpēsi.

Evasi sāmantā vitthata yatanimmalajalani dhivasanāya⁷
 manigapajutinikarnasārujjiharatañkaramekhalaya⁸ aña-
 ramithuna⁹ nayanamanoharañdharañdharspayodhārāya va-
 navasundharapūlinatalanipālitakusumamārajaāgarāgaya¹⁰ pi-
 tala pūgaphalatarala mañiramañiyasutañga Gaṅgāthīrīya¹¹
 sañkusumapallavabhbharita Malayavañagabasadhānumil-
 lakahāpāya augata ihātupijāvibhūtī ānurādhapuravara¹² va-
 danarajanikarāya dinakaravarāvñ¹³ asasāmabhūtamahipāla-
 laukārabhūtīya¹⁴ Laikhāmāhesiyā mahāvihāraratañmakuñ-
 mattihake mārakatamañibhūtā saggiñvaggesmaggā janāda-
 yanamanorāsāyī¹⁵ nānitāmarasarañmoliñmālini munindu-
 nayanindanilamāñikalassaviniggatañsuñjalasalībhiseñ-
 bhi¹⁶ sekini Mahābodhiguttādīhi¹⁷ paripālitā ti.

Ettuvātā sā panāyan dakkhiyamahāsākha kena gahitā,
 kenānti, kena patījāpītā, kena pājītā, kena paripālitā ti?
 ete pañca abhianiarapañha vissajitā honti.

Evarū dakkhiyamahāsākha parinibbuto Bhagavati Lo-
 kādipe patīthitā.

Etiāvātā ca

¹ B tattva	² S, nimantetvā	³ B omits ti tasi
⁴ S, pātiñhārikajanāsi	⁵ B pātiñhārikajanāsi	
⁶ S, sannipātēpetvā	⁷ S, mahālekhnayugena	
⁸ B -jalaniñdhījaghañavanasanāya	⁹ Dīphamaranātūma-	
¹⁰ B vanavasundharapūlinanipālitakusumapariçurañga-
rāgaya	¹¹ B pātalapugaphalañvālamañiramañiyatarañgamāla-
Gaṅgāthīrīya sekusumapallava-	¹² S, B omits -vara-
¹³ B omits -vara-		¹³ S, B omits -bhūtīya
¹⁴ B -manorāsāyāñ aparimittā		¹⁴ S, omits -sekñbhi-
¹⁵ B mahābodhiyoñdhīrattādīhi		

Ken' aṭṭibena mahābodhi kassa sambandhini ca sā ?
Kisā sādhini abhittbutā kena kattba ppatiṭṭhitā ti ?

Ete pañca mahāpañhā¹ vi-sajjentena² mayā³ Mahā-
bodhivāso dassito.

Evañc Lañkālokañilarūpi sākumuddhiñ
Sāmādhiñto⁴ esa⁵ mahābodhidumindo
Lañkādipe ramma⁶ Mahāmeghavāyanasmīn⁷
Aṭṭha⁸ digharū kālam⁹ anekabbhūtayutto ti.

Dumindigāmanakathā.

Ganthehi¹⁰ tisahassehi upetārū hadayañgamati
Sundaram modhurāñc suddharū subhāñc sotarañyāñāñ
Citāñc yathā kusaleñc tēna duminde¹¹ Sugatodaye
Pasādena Mahābedhivāsasāracayatā¹² mayā
Cirāñc tiññata Saddhammo, devo samāñc pavassatu,
Lokāñc rakkhantu rājāno,¹³ pajā papponto nibbutiñ.¹⁴
Ahañ tu paramāñc bodhim parvā Dhammam anuttarāñ
Deseyāñc piñino¹⁵ sabbe moceyyāñi¹⁶ bhavabandhana¹⁷
Tāmāñc viddhānsitudo¹⁸ kātum ālokāñc nāsumālino
Loka asmiñc yathā hoti okākālāñc¹⁹ samatthatā,
Dukkhañc lokaseñc nāsetuñc sukhāñc kātun tathā mama

¹ S, mahāpañhe	² B vi-sajjentena	
³ S, B om̄it mayā	⁴ S, saññāvento; S, saññidento	
⁵ S B om̄it esa	⁶ B ramma-	⁷ B -vāyanāhi
⁸ B om̄its aṭṭhā;	S, aṭṭhāsi	
⁹ B kālam hobbhūtayutto 'va aṭṭhāsti	¹⁰ B gandhehi	
¹¹ S, dumindenā	¹² S, racāna; B racayitāñ	
¹³ S, dhāmmikā hontu rājāno	¹⁴ S, nibbutin ti	
¹⁵ S, varasambodhiñ;	S, paramasambodhiñ	
¹⁶ S, jantuno	¹⁷ S, moceyya	
¹⁸ Here S, ends with the words Bodhivāsoso niññhito		
¹⁹ B vimāñsitañ;	S, viddhānsitāñ.	
²⁰ B okākālāñc		

Samatthata sadā hotu saṁsāre saraṇo sato.¹
 Kapparukkhasamānassa nattānath² vasato³ bhare
 Paññābhagavati mayham vuddhiṁ gacchata⁴ sabbadā.

Mahābodhivāso niṭṭhito.

¹ It marsto sato ti. Here B ends with a colophon for which see pages v and vi ² S₂ vasatā ³ S₂ gacchantu

INDEX OF WORDS.

- Akasāñjha, 150, 151
 Aggibrahma, 102
 Añgutarasatiyā, 94, 95
 Añgulimāla, 83
 Ajatasattu, 85, 88, 89, 96
 Alidevī, 10
 Atula, 10, 11
 Attadassi, 11
 Aditinandana, 123
 Adhiccasamuppannikā, 110
 Anathapindika, 58, 59, 60
 Anupiya, 26
 Anuradha, 112, 116, 120, 170
 Anuruddha, 94, 96
 Anula, 121, 122, 144, 145,
 146, 167
 Anoatta, 36, 100, 101, 152,
 153
 Anomis, 26
 Anishaketu, 32
 Antānantikā, 100
 Apadāna, 94
 Aparagoyāna, 74
 Aparaseliya, 97
 Abhaya, 112, 126, 132, 133,
 135, 136, 143
 Abhidhammapitaka, 94, 95
 Amarapura, 45
 Amaravati, 2
 Amarivikkhepikā, 110
 Ambalañchikā, 98
 Arīttha, 145, 154, 155, 163,
 168
 Arīndama, 11, 72
 Alakadeva, 115
 Avantirattha, 98
 Avici, 57
 Asaññivāda, 110
 Asandhimitta, 152
 Asoka, 98, 101, 102, 105, 106,
 107, 109, 110, 113, 116,
 119, 130, 141
 Assataphalan, 136
 Ahogaṅga, 106
 Ānanda, 7, 58, 59, 60, 61, 65,
 66, 81, 82, 85, 87, 88, 89,
 90, 91, 93, 94, 96
 Āravila, 118
 Ālavaka, 83
 Ālara, 28
 Āsalhi, 88
 Āñjhiya, 116
 Itivuttiaka, 94
 Inda, 19, 24, 33, 40, 56, 81,
 90, 118
 Issara, 152

- Uggasenanda, 98
 Ucchedavida, 110
 Ujjens, 99
 Uttara, 10, 115
 Uttarakuru, 74, 77
 Uttiyo, 116
 Udayabhaddha, 96
 Udaua, 94
 Uddaka, 28
 Upaka, 38
 Upacra, 13
 Upatisaa, 7
 Upali, 91, 92, 93
 Uposatha, 106
 Uppalavappa, 7
 Ubhaka, 98
 Urucela, 29, 35, 38
 Usabha, 4
 Usiraddha, 12

 Ekabyoharika, 96
 Ekarajajataka, 11
 Ejara, 133

 Okksa, 13
 Ojadipa, 126

 Kakudha, 126, 135, 136
 Kakusandha, 11, 126, 127,
 159
 Kajaungala, 12
 Kanthaka, 25
 Kapilula, 133
 Kathavatthu, 94
 Kadamba, 120, 134, 135
 Kanakadattā, 128, 129
 Kapilapura, 7, 19, 23, 28, 40,
 43

 Kapilavatthu, 13, 98
 Kamaalisanaasina, 2
 Kammara, 135, 136
 Kalandaka, 92
 Kalyāga, 13
 Kalyanidesa, 132
 Kasmira, 118, 114
 Kassapa, 11, 86, 114, 129,
 160, 169
 Kassapagotta, 115
 Kassapiya, 97
 Kakandaka, 96
 Kākavnaṇatissa, 182
 Kacaragama, 161, 162
 Kāja, 31
 Kāladevala, 18
 Kājakirāmasuttanta, 114
 Kājusoka, 96, 98
 Kālapatiada, 138
 Kāliṅga, 66, 67, 70, 71, 72,
 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79
 Kāliṅgabodhijataka, 62
 Kāliṅgalbhārvadvaja, 80, 82
 Kāliṅgaratīha, 66
 Kāludayi, 39
 Kasika, 14, 17
 Kiaigotami, 24
 Kuñjara, 134
 Kuḍḍavāṭakapāśāpa, 135, 136
 Kuntanilaka, 134
 Kumbalavīṭā, 136
 Kumbhakaravīṭā, 136
 Kumbhaṇḍa, 135
 Kulacala, 83
 Kuveni, 111, 112
 Kuvera, 58
 Kusaraja, 50
 Kusinārā, 84, 87

Kusumapura, 153	Candanagama, 161, 162
Kusumasara, 42	Cara, 13
Kelām, 13, 24, 26, 45, 79, 121	Cariyipijaka, 94
Kevatjananda, 98	Cauakka, 98
Koṇḍagamana, 11, 127, 128,
129, 159	Cīṇavasi, 10
Koṇḍañña, 10, 30, 31	Cittakdiṇa, 62
Korayavaṇa, 98	Cittayamakapañha, 105
Korabya, 98	Citrakūjahanisa, 55
Kolita, 7	Cullakslinga, 66
Kosala, 59, 61	Cullajaya, 169
Khantivadajātaka, 11	Cūḍodara, 83, 131
Khandha, 4	Cūḍusutasmajātaka, 11
Khuijjamitnalarukkha, 135, 136	Cetiyagiri, 138, 139, 141
Khuddakavatthu, 94, 95	Cetiyanabbata, 162
Khema, 7, 11, 127	Cetiyavida, 97
Khemavalli, 127	Coraga, 114
Gaṅgi, 20, 27, 50, 66, 68, 96,
97, 108, 154, 170	Chaddanta, 55, 64, 75, 100,
156
Gajaknumbhaka, 135, 136	Channa, 25, 26
Gaṇatissa, 112	Channagirika, 97
Gāvethamādānapabbata, 121	Jatīka, 10
Gandhāra, 118	Jambukola, 145, 157, 158, 163
Giri, 135	Jambudipa, 2, 12, 53, 73, 74,
87, 97, 100, 102, 103, 106,
109, 117, 118, 127, 129,
130, 131, 132, 140, 141,
148, 149, 152, 153, 155,
163
Giridipa, 131	Jambusapla, 81
Girimekhala, 31	Jayañata, 129, 130
Gokulika, 96	Jayamahalekhaka, 165
Goṭhibhaya, 132	Jataka, 94
Gotama, 7, 95, 166	Jalika, 98
Gotami, 41	Jutindhara, 166
Godāvari, 50	Jetarajakumāra, 44
Gorisāṇakananda, 98	Jetavana, 25, 45, 53, 59, 82,
88
Cakkaratana, 71, 74, 78	
Caṇḍavajji, 105	
Caṇḍilagama, 100, 135	
Candragutta, 98, 152, 165	

<i>Jotipila</i> , 11	<i>Dighapāsāpaka</i> , 136
<i>Jotiya</i> , 185	<i>Dipaikara</i> , 4, 5, 6, 7, 8, 10, 51
<i>Tatiyasaṅgiti</i> , 111	<i>Diyavasa</i> , 135, 136
<i>Tathāgata</i> , 59, 60, 61, 88, 96, 101, 110, 126, 127, 128, 132	<i>Duttbagāmini</i> , 132
<i>Tambapāṇḍidipa</i> , 113, 115, 116, 119, 120, 141, 143, 146	<i>Dutiyasaṅgiti</i> , 98
<i>Tambapāṇīnagara</i> , 112	<i>Dandubhissara</i> , 115
<i>Tambapāṇīsaraṇa</i> , 111	<i>Devakuta</i> , 126
<i>Tavakka</i> , 159, 161, 162	<i>Devagutta</i> , 166
<i>Tāmalitī</i> , 154, 155	<i>Devāñampiyatissa</i> , 82, 116, 117, 133, 137, 141, 157, 162, 163
<i>Tālaestukka</i> , 135, 136	<i>Devāñampiyavacana</i> , 138
<i>Tittirajata</i> , 109	<i>Devinda</i> , 40, 116
<i>Tipiṭaka</i> , 113	<i>Dhatarattha</i> , 58, 64
<i>Tissa</i> , 5, 11, 83, 117, 138, 158	<i>Dhanasānda</i> , 98
<i>Tissakumāra</i> , 102, 106	<i>Dhaniya</i> , 83
<i>Tissatthera</i> , 105, 111	<i>Dhammaguttika</i> , 97
<i>Tissabrahma</i> , 104	<i>Dhammacakka</i> , 5, 38, 89
<i>Tusitapura</i> , 5, 12, 14	<i>Dhammadassi</i> , 11
<i>Tusitabhavava</i> , 12	<i>Dhammapada</i> , 94
<i>Telumapāli</i> , 135, 136	<i>Dhammaruciya</i> , 97
<i>Thānu</i> , 12	<i>Dhammādevi</i> , 98
<i>Therigāthā</i> , 94	<i>Dhammāsoka</i> , 82, 110, 116, 118, 145, 147, 158, 156, 162, 163
<i>Dantapurānagara</i> , 66	<i>Dhammuttariya</i> , 97
<i>Damija</i> , 133	<i>Dhatuyamakapattiḥana</i> , 94
<i>Dasabala</i> , 1, 8, 39, 42, 58, 85, 87, 88, 95, 96, 101, 124, 132, 133, 143, 158, 159	<i>Nandakumāra</i> , 43
<i>Dasaratha</i> , 13	<i>Nandana</i> , 128
<i>Dasasatanayana</i> , 81	<i>Nandanavana</i> , 22, 123, 133, 134, 137
<i>Dasasiddhakamanda</i> , 98	<i>Nandanasarana</i> , 22, 106
<i>Dīḍhadihammanibbanavidā</i> , 110	<i>Nandi</i> , 5
<i>Dighagāmani</i> , 112	<i>Nandivaddhana</i> , 98
<i>Dighanikāya</i> , 94, 95	<i>Nandopananda</i> , 157
	<i>Narinda</i> , 59, 123

- Narindakula, 98
 Nigadipa, 131
 Nāgarājā, 10, 11
 Nārada, 10
 Nālandā, 93
 Nigaṇṭha, 138
 Nigrodha, 136
 Nigro-dhakumāra, 100, 101, 102
 Niddeśa, 94
 Nimi, 13
 Nerañjara, 8, 28, 29, 35, 157
 Nevañcūḍīmāsaññivādī, 110
 Pañcasikha, 31, 57
 Pañjamabhīda, 94
 Pathamasaṅgīti, 96
 Pañjavikāla, 27
 Pañjukananda, 98
 Pañjukābhaya, 112
 Pañjugainanda, 98
 Pañkarāja, 112
 Pañjavimadevarāja, 112
 Pañnattivida, 97
 Paloma, 10
 Padma, 4
 Pabbata, 11
 Parinibbāna, 144
 Paribbajaka, 135
 Pāñaligāmaka, 96
 Pāñaliputta, 96, 98, 99, 108, 113, 141, 144, 145, 147, 158
 Pāsaññatītha, 154, 155
 Piṇḍagavemaka, 9
 Piyadasī, 11
 Pilayakūta, 126, 129
 Pukkusa, 83
 Puggala, 94
 Pubbavideha, 71, 72, 73
 Pubbaseliya, 97
 Parindada, 99
 Petavatthu, 94, 122
 Phussa, 11
 Bakabrahma, 83
 Balākapāsāna, 135
 Bāriṇasi, 130
 Bāhulika, 97
 Bimbā, 20, 25, 40, 41, 42
 Bimbisāra, 27, 38
 Bindusāra, 98
 Buddha, 1, 7, 8, 9, 12, 28, 30, 34, 35, 39, 44, 46, 48, 50, 51, 56, 58, 59, 61, 62, 63, 64, 65, 72, 79, 80, 81, 82, 84, 89, 91, 95, 97, 101, 102, 104, 105, 117, 118, 125, 129, 132, 138, 134, 140, 141, 147, 148, 149, 162, 163
 Budhharasmi, 55, 56, 58, 62, 63, 83, 126, 147
 Budhavavisa, 41, 94
 Bodinigutta, 154, 155, 158, 160, 163, 164, 165, 167, 169, 170
 Bodhignittatheri, 169
 Bodhitthana, 127
 Bodhiphala, 60
 Brahma, 1, 3, 8, 12, 16, 20, 27, 35, 37, 38, 40, 51, 57, 64, 79, 89, 108, 151
 Brahmajāla, 93, 94, 115
 Brahmadatta, 93, 130
 Brahmadeyya, 129
 Brahmañalota, 35, 54, 83, 103, 104, 151, 160

- Bhagavat, 1, 5, 34, 35, 37, 39, 41, 43, 44, 56, 59, 63, 64, 65, 82, 85, 86, 87, 88, 89, 93, 97, 116, 124, 125, 126, 144, 147, 162, 170
 Bhagiratha, 13
 Bhāṇḍuka, 116, 119
 Bhattagga, 138
 Bhaddakacelina, 112
 Bhaddayānika, 97
 Bhaddasāla, 116
 Bhaddasena, 98
 Bharatha, 13
 Bhavagga, 57
 Bhārati, 114
 Bhikkhunivibhaṅga, 92
 Bhūtapālananda, 98
 Makara, 24, 25
 Makha, 13
 Magudha, 35, 85, 96
 Maṅgala, 10
 Maṅgura, 98
 Majjhadosa, 12
 Majjhantika, 113
 Majjhima, 115
 Majjhimanikāya, 94, 95, 113
 Maṇiakkhika, 132
 Mandadipa, 129, 130
 Mattabhyaya, 144
 Madanasara, 24
 Maddarija, 66, 77, 112
 Manu, 13
 Mandikini, 3
 Mandara, 81
 Mandhātu, 13, 50
 Marutta, 185, 186
 Marumba, 185, 186
 Malaya, 20, 165, 170
 Malla, 84
 Mahāṅgaṇaka, 136
 Mahāposatha, 13
 Mahākappina, 83
 Mahākassapa, 83, 85, 90, 91, 93, 94, 95, 110
 Mahaksja, 157
 Mahakalinga, 96
 Mahajanakajītaka, 11
 Mahatitthavana, 126, 127
 Mahideva, 113, 114, 127, 146
 Mabādhammarakkhita, 106, 113, 114
 Mahānāga, 121, 132
 Mahānigavana, 180, 141, 142
 Mahānāraḍa Kassapajītaka, 114
 Mahānipā, 135, 136
 Mahānomavano, 127, 128
 Mahāpajāpati-Gotami, 41
 Mahāpaduma, 134
 Mahābodhi, 127, 128, 153, 156, 160, 161
 Mahabodhigutta, 160, 170
 Mahābodhivahsa, 1, 171, 172
 Mahābrahma, 31, 37, 56, 58, 64, 103
 Mahābhoga, 78
 Mahābhogakulu, 78
 Mahāmandhātu, 13
 Mahāmāhinda, 113, 124, 136, 144, 164, 168, 170
 Mahāmāyā, 7, 14
 Mahāmegha, 161

Mahāmeghvana, 112, 123,
124, 126, 127, 129, 133,
134, 137, 138, 144, 159,
160, 163, 168, 171	Mugapakkhajataka, 11
Mahāmoggallāna, 59, 157	Mujasiva, 112
Mahārakkhita, 113, 114	Mugala, 96
Mahārajjha, 113, 114	Muru, 18, 27, 32, 34, 40, 57,
122
Mahārajjhaka, 114	Moggallāna, 83
Mahārijjho, 139	Moggali, 104
Mahāvaruṇa, 100	Moggaliputtatissañthera, 103,
110, 113, 147
Mahāvimalaṅga, 92	Moriyajanapada, 166
Mahāsakkhapitakātaka,	Moriyanagara, 98
Mahāsaṅghika, 96	Moriyavaramsa, 169
Mahāsammata, 13	Moriyasetṭhi; hāna, 166
Mahāsaggaravana, 129	
Mahāsutañomajataka, 11	Yakkha, 109
Mahāsudassana, 13	Yatthālatissa, 132
Mahāsudhamma, 129	Yasa, 96, 98, 110
Mahāsunmama, 181	Yasodhara, 42
Mahinda, 99, 141	Yugandharā, 63, 139
Mahīsakumāra, 169	Yonakarajjha, 114
Mahindatthera, 103, 115, 117,
137, 140, 146, 158, 161,
163, 165	Yonakaloka, 113, 115
Mahindaraja, 102	Bakkhitatthera, 113, 114
Mahīnsaka, 113, 114	Baghu, 13
Mahīnssaka, 97	Ratiñhapālananda, 98
Mahesakkha, 10	Ratanavilukacetiya, 132
Mahodara, 131, 132	Ramma, 5, 8
Mahosadha, 50	Rammavati, 4, 5
Māgadīyaka, 96	Ravipatha, 130
Māgadha, 1, 28	Rājagaha, 39, 44, 45, 87, 88,
93, 116
Mātudevaputta, 57, 83	Rājaguhika, 44
Māya, 14, 17	Rājagiriya, 97
Māra, 8, 21, 27, 33, 35, 36,
37	Rāma, 13
Mithila, 50	Rahu, 140
Missaka, 116, 117, 123, 138	Rāhula, 40, 43
	Revata, 10, 96
	Roja, 13

- Rohaya, 162
 Rohini, 13

 Lañkā, 1, 112, 113, 117, 120,
 123, 124, 126, 130, 138,
 141, 146, 155, 163, 164,
 166, 167, 168, 169, 170,
 171
 Lañkādipa, 35, 82, 97, 111,
 112, 117, 122, 130, 146,
 147, 149, 153, 158, 171
 Lañkāpura, 112
 Lañthivana, 38
 Lalarattha, 111
 Lumbinivana, 14
 Lomāharisajataka, 11

 Vajji, 96
 Vajjiputtaka, 96, 97
 Vaddhamānapura, 127
 Vanavasi, 113, 114
 Vanavāsika, 83, 114
 Vararajagaha, 27
 Vararoja, 13
 Varakalyāna, 13
 Varadipa, 128, 129
 Valabha, 76
 Vasavatti, 33
 Vasavattimāra, 31
 Vajiriya, 97
 Vālukārama, 96
 Vijaya, 111, 112
 Vijayārāmauyyāna, 135, 136
 Vijayuttara, 31
 Vijitāvi, 10, 11
 Viñjhātavi, 154
 Vidūdabha, 98
 Videha, 50

 Vidhuriñda, 153, 169
 Vinaya, 85, 86, 87, 88, 89,
 91, 92, 93, 94, 95, 103,
 105, 110
 Vipassi, 11
 Vibhajjavādi, 95, 110
 Vimānavatthu, 94, 122
 Virūlha, 58
 Virupakkha, 58
 Visikha, 28, 59
 Visālapura, 129
 Vissakamma, 22, 57, 89, 118
 Vejayanta, 45
 Vedisa, 98, 116, 154, 169
 Vejuvana, 39
 Vepulla, 76
 Vebhāra, 89
 Vesālika, 96
 Vesāli, 92, 96
 Vessantarañtabhāva, 12
 Vessabhu, 11

 Sakiya, 108
 Sakka, 11, 20, 27, 36, 57, 64,
 79, 141, 148, 152
 Sakya, 41, 48, 87, 98, 112,
 118, 154, 163, 169
 Sagarasagara, 13
 Sañkantika, 97
 Sañkassanagara, 57, 152
 Sañkhapālajataka, 11
 Saṅgha, 118, 123, 124, 125
 Saṅghamitta, 99, 169
 Saṅghamittattheri, 82, 145,
 153, 154, 155, 156, 157,
 161, 164, 167, 168
 Saṅghamittā, 102, 116, 144
 Saccasamiyutta, 122

- Sahjaya, 98
 Sahūvāda, 110
 Sallapāṇī, 89
 Sattubhattajātaka, 11
 Saddhamma, 52, 86, 122,
 171
 Santussita, 31
 Sabbakāmi, 96
 Sabbanjaha, 98
 Sabbananda, 180
 Samiddha, 128, 131
 Samiddhi, 128
 Sambala, 116
 Salākagga, 138
 Sarabhaṅga, 50
 Salilavatī, 12
 Sasakapasaṇa, 135
 Sasajātaka, 11
 Sasapāna, 136
 Sassatavādi, 110
 Sassatika, 110
 Sahampati, 31
 Sañyuttanikaya, 94, 95
 Sakiya, 13, 14, 19, 22, 40, 41,
 44, 98, 112
 Sakiyani, 116
 Sākyā, 22, 27, 43
 Sagata, 5
 Sāgala, 50
 Sagaliya, 97
 Sārameyavesi, 111
 Sāriputta, 83, 94
 Sāvatthi, 44, 45, 53, 58, 59,
 87
 Sikhi, 11
 Siggava, 104
 Siddhattha, 11, 27, 31, 32,
 33
 Siddhatthika, 97
 Sineru, 10, 48, 57, 62, 71,
 84
 Sindhana, 76
 Siridevata, 122
 Sirisavatthu, 112
 Silācetiyaṭṭhana, 132
 Sitavana, 44
 Siha, 10
 Sihapura, 111, 112
 Sihabahu, 111
 Sihala, 111, 112
 Sihalabhāsā, 1
 Sihasinānatittha, 135, 136
 Setakaṇṇika, 12
 Senānikutimbika, 28
 Senāninigama, 28
 Sugata, 35, 41, 171
 Sujātu, 10, 11
 Sujātu, 28
 Suñnāgāra, 44
 Sutasoma, 50
 Sutta, 95
 Suttanipāta, 94
 Suttapiṭaka, 96
 Suttavāda, 97
 Sudassana, 5, 11, 129
 Sudinna, 93
 Sudeva, 4
 Sudhodana, 7, 14
 Sudhammattheri, 130
 Sudhammā, 129
 Sunanda, 5, 169
 Suppiya, 93
 Supparaka, 49
 Subhakūta, 129
 Subhadda, 85, 86
 Sumaṅgala, 5, 11

Sumana, 10, 99, 116, 119,
140, 141, 146, 157, 160,
169	Suvaṇṇabbūmi, 113, 115
Sumanakūṭa, 128, 131, 132	Susima, 11
Sumanā, 169	Susunāga, 96
Sumitta, 112, 154, 155, 164,
165, 167, 169	Sonatthera, 113, 115
Sumedha, 2, 5, 8, 10	Sothiya, 30
Sumedhā, 4	Sobharāja, 128
Suyāmadevarāja, 31	Sobbhita, 10
Suyāmavibudhādhipa, 16	Somanassa, 130
Suragaja, 41	Hatthājhaka, 168, 169
Surinda, 28	Hāritamahābrahma, 64
Suriyagutta, 166	Himavat, 2, 5, 113, 114
Suruci, 10	Himavantadesa, 115
Suvaṇṇapāli, 112	Hiyangalla, 196
	Hemavata, 97

The Gresham Press.

OWEN BROTHERS,

CHILWORTH AND LONDON.